

SEANCE DU JEUDI 3 MARS 1983
VERGADERING VAN DONDERDAG 3 MAART 1983

ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

SOMMAIRE:**CONGE:**

Page 1266.

COMMUNICATION:

Page 1266.

Dépenses en marge du budget.

DEMISSION D'UN SENATEUR:

Page 1266.

VERIFICATION DES POUVOIRS:

Page 1266.

PROPOSITIONS DE LOI (Prise en considération):

Page 1267.

M. de Clippele:

1. Proposition de loi modifiant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée en faveur du secteur de l'automobile;
2. Proposition de loi modifiant les lois coordonnées sur la milice pour améliorer la situation des enfants adoptables.

M. Hismans et consorts. — Proposition de loi modifiant la loi du 29 mai 1959 modifiant certaines dispositions de la législation de l'enseignement.

M. Lagasse et consorts. — Proposition de loi créant les tribunaux administratifs régionaux.

M. Spitaels et consorts. — Proposition de loi pour la relance de la construction.

M. Paque et consorts. — Proposition de loi relative à l'aménagement familial de l'impôt.

Ann. parl. Sénat -- Session ordinaire 1982-1983
 Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1982-1983

INHOUDSOPGAVE:**VERLOF:**

Bladzijde 1266.

MEDEDELING:

Bladzijde 1266.

Uitgaven buiten de begroting.

ONTSLAG VAN EEN SENATOR:

Bladzijde 1266.

ONDERZOEK VAN GELOOFSBRIEVEN:

Bladzijde 1266.

VOORSTELLEN VAN WET (Inoverwegingneming):

Bladzijde 1267.

De heer de Clippele:

1. Voorstel van wet tot wijziging van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde ten behoeve van de automobielsector;
2. Voorstel van wet tot wijziging van de gecoördineerde dienstplichtwetten om de toestand van de adopteerbare kinderen te verbeteren.

De heer Hismans c.s. — Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving.

De heer Lagasse c.s. — Voorstel van wet tot instelling van gewestelijke administratieve rechtbanken.

De heer Spitaels c.s. — Voorstel van wet tot aanzwengeling van het bouwbedrijf.

De heer Paque c.s. — Voorstel van wet betreffende een gezinsvriendelijke aanpassing van het belastingstelsel.

M. Van In:

1. Proposition de loi relative à la constatation et à la répression de l'insolvabilité frauduleuse;
2. Proposition de loi modifiant la loi du 27 juillet 1871 sur la contrainte par corps.

PROJETS DE LOI (Discussion):

Projet de loi contenant le budget du ministère des Classes moyennes de l'année budgétaire 1983.

Projet de loi ajustant le budget du ministère des Classes moyennes de l'année budgétaire 1982.

Discussion générale. — *Orateurs:* MM. Dalem, rapporteur, Deconinck, Coen, p. 1267. — MM. De Cooman, Basecq, Van den Broeck, Eicher, Capoen, Mme Panneels-Van Baelen, M. Knoops, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques et secrétaire d'Etat aux Classes moyennes, adjoint au ministre des Classes moyennes, M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes, p. 1279.

Projet de loi contenant le budget du ministère des Classes moyennes de l'année budgétaire 1983.

Discussion et vote des articles, p. 1290.

Projet de loi ajustant le budget du ministère des Classes moyennes de l'année budgétaire 1982.

Discussion et vote des articles, p. 1292.

ORDRE DES TRAVAUX:

Page 1275.

PROJETS DE LOI (Vote):

Projet de loi traitant des dispositions spéciales en vue d'assurer le bon fonctionnement du Fonds des bâtiments scolaires de l'Etat et du Fonds des bâtiments scolaires provinciaux et communaux.

Vote sur l'amendement de M. Seeuws (rejet), p. 1275.

Justifications de vote. — *Orateurs:* Mmes N. Maes, Herman-Michielsens, M. Seeuws, p. 1276.

Vote sur les amendements de MM. Pecriaux et Mouton (rejet), p. 1277.

Justifications de vote. — *Orateurs:* MM. Goossens, Vandezande, de Clippele, p. 1277.

Vote de l'article unique et de l'ensemble, p. 1278.

Projet de loi contenant le budget des Pensions de l'année budgétaire 1983, p. 1278.

Projet de loi ajustant le budget des Pensions de l'année budgétaire 1982, p. 1278.

Projet de loi modifiant la loi du 16 juin 1960 plaçant sous le contrôle et la garantie de l'Etat belge les organismes gérant la sécurité sociale des employés du Congo belge et du Ruanda-Urundi et portant garantie par l'Etat belge des prestations sociales assurées en faveur de ceux-ci, la loi du 17 juillet 1963 relative à la sécurité sociale d'outre-mer et la loi-programme 1981 du 2 juillet 1981, p. 1279.

QUESTION ORALE DE M. PECRIAUX AU SECRETAIRE D'ETAT A L'ENERGIE SUR «LA CONSULTATION DU COMITE DE CONTROLE DU GAZ ET DE L'ELECTRICITE A PROPOS DU DOSSIER DE CHOOZ»:

Orateurs: M. Pecriaux, M. Knoops, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques et secrétaire d'Etat aux Classes moyennes, adjoint au ministre des Classes moyennes, p. 1293.

De heer Van In:

1. Voorstel van wet betreffende het vaststellen en betrouwbaar maken van bedrieglijk onvermogen;
2. Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 27 juli 1871 op de lijfsdwang.

ONTWERPEN VAN WET (Besprekning):

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Middenstand voor het begrotingsjaar 1983.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Middenstand voor het begrotingsjaar 1982.

Algemene besprekking. — *Sprekers:* de heren Dalem, rapporteur, Deconinck, Coen, blz. 1267. — De heren De Cooman, Basecq, Van den Broeck, Eicher, Capoen, mevrouw Panneels-Van Baelen, de heer Knoops, staatssecretaris voor Energie, toegevoegd aan de minister van Economische Zaken en staatssecretaris voor Middenstand, toegevoegd aan de minister van Middenstand, de heer Olivier, minister van Openbare Werken en Middenstand, blz. 1279.

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Middenstand voor het begrotingsjaar 1983.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1290.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Middenstand voor het begrotingsjaar 1982.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1292.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Bladzijde 1275.

ONTWERPEN VAN WET (Stemming):

Ontwerp van wet houdende bijzondere maatregelen met het oog op het verzekeren van de werking van het Gebouwenfonds voor de rijksscholen en het Fonds voor provinciale en gemeentelijke schoolgebouwen.

Stemming over het amendement van de heer Seeuws (verwerping), blz. 1275.

Stemverklaringen. — *Sprekers:* De dames N. Maes, Herman-Michielsens, de heer Seeuws, blz. 1276.

Stemming over de amendementen van de heren Pecriaux en Mouton (verwerping), blz. 1277.

Stemverklaring. — *Sprekers:* de heren Goossens, Vandezande, de Clippele, blz. 1277.

Stemming over het enig artikel en over het geheel, blz. 1278.

Ontwerp van wet houdende de begroting van Pensioenen voor het begrotingsjaar 1983, blz. 1278.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Pensioenen voor het begrotingsjaar 1982, blz. 1278.

Ontwerp van wet houdende wijziging van de wet van 16 juni 1960 die de organismen belast met het beheer van de sociale zekerheid van de werknemers van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi onder de controle en de waarborg van de Belgische Staat staat, en die waarborg draagt door de Belgische Staat van de maatschappelijke prestaties ten gunste van deze werknemers verzekerd, van de wet van 17 juli 1963 betreffende de overzeese sociale zekerheid en van de programmatief 1981 van 2 juli 1981, blz. 1279.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER PECRIAUX AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR ENERGIE OVER «DE RAADPLEGING VAN HET CONTROLECOMITE GAS EN ELEKTRICITEIT IN VERBAND MET HET DOSSIER CHOOZ»:

Sprekers: de heer Pecriaux, de heer Knoops, staatssecretaris voor Energie, toegevoegd aan de minister van Economische Zaken, en staatssecretaris voor Middenstand, toegevoegd aan de minister van Middenstand, blz. 1293.

QUESTION ORALE DE M. LE COMTE DU MONCEAU DE BERGENDAL AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DE LA FONCTION PUBLIQUE SUR « LES CONSEQUENCES POUR D'AUTRES COMMUNES, DES REFUS D'INSCRIPTION AU REGISTRE DES ETRANGERS DE CERTAINES COMMUNES DE L'AGGLOMERATION BRUXELLOISE » :

Orateurs: M. le comte du Monceau de Bergendal, M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes, p. 1293.

QUESTION ORALE DE MME N. MAES AU MINISTRE DES RELATIONS EXTERIEURES ET AU SECRETAIRE D'ETAT A LA COOPERATION AU DEVELOPPEMENT SUR « L'AIDE HUMANITAIRE APPORTEE AUX VICTIMES DES RECENTES EXPULSIONS EN AFRIQUE OCCIDENTALE » :

Orateurs: Mme N. Maes, Mme Mayence-Goossens, secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement, adjoint au ministre des Relations extérieures, p. 1294.

QUESTION ORALE DE M. DALEM AU MINISTRE DES COMMUNICATIONS ET DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES, SUR « L'ACHAT DE TRAVERSES EN BOIS PAR LA SNCB » :

Orateurs: M. Dalem, M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes, p. 1294.

INTERPELLATIONS (Discussion) :

Interpellation de M. Cudell au ministre des Travaux publics et des Classes moyennes sur « les travaux publics entrepris à Bruxelles par l'Etat et la reprise tenue en suspens, par ce dernier, des voiries du boulevard Emile Jacqmain prolongé ».

Orateurs: M. Cudell, M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes, p. 1295.

Interpellation de M. Lewis au ministre des Affaires économiques sur « l'inquiétude qui se manifeste dans le bassin campinois à la suite du chômage technique ».

Orateurs: MM. Lewis, Gerits, M. Eyskens, ministre des Affaires économiques, p. 1297.

Interpellation de M. Deworme au ministre des Affaires économiques sur « la restructuration de la sidérurgie luxembourgeoise et ses effets sur l'emploi des frontaliers belges ».

Orateurs: M. Deworme, M. Eyskens, ministre des Affaires économiques, p. 1301.

Interpellation de M. Humblet au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique et au ministre de la Défense nationale sur « le respect de la législation en matière d'emploi des langues dans des communes à statut spécial et qui ne sont pas situées le long de la frontière linguistique ».

Orateurs: MM. Humblet, Vandezande, M. Eyskens, ministre des Affaires économiques, p. 1303.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt) :

Page 1305.

M. Demuyter. — Proposition de loi rendant applicable au personnel de la Caisse nationale de crédit professionnel le régime de pension instauré par la loi du 28 avril 1958.

M. Eicher. — Proposition de loi relative à l'emploi de la langue allemande en matière législative et réglementaire.

M. le chevalier de Donnéa. — Proposition de loi concernant les conseils d'entreprise et les comités de sécurité, d'hygiène et d'embellissement des lieux de travail.

MONDELINGE VRAAG VAN GRAAF DU MONCEAU DE BERGENDAL AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN OPENBAAR AMBT OVER « DE GEVOLGEN DIE DE WEIGERING VAN BEPAALDE BRUSSELSE GEMEENTEN OM VREEMDELINGEN IN TE SCHRIJVEN, KAN HEBBEN VOOR ANDERE GEMEENTEN » :

Sprekers: graaf du Monceau de Bergendal, de heer Olivier, minister van Openbare Werken en Middenstand, blz. 1293.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW N. MAES AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE BETREKKINGEN EN AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING OVER « DE HUMANITAIRE HULP VERLEEND AAN DE SLACHTOFFERS VAN RECENTE VOLKSVERHUIZINGEN IN WEST-AFRIKA » :

Sprekers: mevrouw N. Maes, mevrouw Mayence-Goossens, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Betrekkingen, blz. 1294.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DALEM AAN DE MINISTER VAN VERKEERSWEZEN EN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE OVER « DE AANKOOP VAN HOUTEN DWARSLIGGERS DOOR DE NMBS » :

Sprekers: de heer Dalem, de heer Olivier, minister van Openbare Werken en Middenstand, blz. 1294.

INTERPELLATIES (Bespreking) :

Interpellatie van de heer Cudell tot de minister van Openbare Werken en Middenstand over « de openbare werken die de Staat te Brussel uitvoert en het nog steeds hangende probleem van de overneming van de bestrating van de verlengde Emile Jacqmainlaan door de Staat ».

Sprekers: de heer Cudell, de heer Olivier, minister van Openbare Werken en Middenstand, blz. 1295.

Interpellatie van de heer Lewis tot de minister van Economische Zaken over « de ongerustheid die zich manifesteert in het Kempense gebied naar aanleiding van de ontstane technische werkloosheid ».

Sprekers: de heren Lewis, Gerits, de heer Eyskens, minister van Economische Zaken, blz. 1297.

Interpellatie van de heer Deworme tot de minister van Economische Zaken over « de herstructurering van de Luxemburgse staalnijverheid en de gevolgen ervan voor de tewerkstelling van de Belgische grensarbeiders ».

Sprekers: de heer Deworme, de heer Eyskens, minister van Economische Zaken, blz. 1301.

Interpellatie van de heer Humblet tot de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt en tot de minister van Landsverdediging over « de naleving van de taalwetgeving in gemeenten met een bijzonder statuut, die niet gelegen zijn aan de taalgrens ».

Sprekers: de heren Humblet, Vandezande, de heer Eyskens, minister van Economische Zaken, blz. 1303.

VOORSTELLEN VAN WET (Indiening) :

Bladzijde 1305.

De heer Demuyter. — Voorstel van wet waarbij de pensioenregeling, ingesteld bij de wet van 28 april 1958, op het personeel van de Nationale Kas voor beroepskrediet toepasselijk wordt verklaard.

De heer Eicher. — Voorstel van wet betreffende het gebruik van de Duitse taal in wetten en verordeningen.

Ridder de Donnéa. — Voorstel van wet betreffende de ondernemingsraden en de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing der werkplaatsen.

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

MM. Coen et Kevers, secrétaires, prennent place au bureau.
De heren Coen en Kevers, secretarissen, nemen plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
 De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 15 h 10 m.
 De vergadering wordt geopend te 15 u. 10 m.

CONGES — VERLOF

MM. Luyten, en raison de devoirs administratifs à l'étranger; Knuts et Nutkewitz, pour raison de santé, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhinderung: de heren Luyten, wegens ambtsbezigheden in het buitenland; Knuts en Nutkewitz, wegens gezondheidsredenen.

— Pris pour information.
 Voor kennisgeving.

MEDEDELING — COMMUNICATION

Uitgaven buiten de begroting — Dépenses en marge du budget

De Voorzitter. — Overeenkomstig artikel 24, 2de lid, van de wet van 28 juni 1963 tot wijziging en aanvulling van de wetten op de rijkscomptabiliteit, heeft de Eerste minister, bij dienstbrieven van 25 februari 1983, aan de Senaat kennisgegeven van de beraadslagingen (nrs. 2843 en 2844), door de Ministerraad getroffen betreffende uitgaven gedaan buiten de begroting.

En application de l'article 24, alinéa 2, de la loi du 28 juin 1963 modifiant et complétant les lois sur la comptabilité de l'Etat, le Premier ministre a donné connaissance au Sénat, par dépêches des 25 février 1983, des délibérations (n°s 2843 et 2844), prises par le Conseil des ministres et relatives à des dépenses faites en marges du budget.

— Verwezen naar de commissie voor de Financiën.
 Renvoi à la commission des Finances.

De Voorzitter. — Van deze mededeling wordt aan de Eerste minister akte gegeven.

Il est donné acte de cette communication au Premier ministre.

ONTSLAG VAN EEN SENATOR
DEMISSION D'UN SENATEUR

De Voorzitter. — Bij brief van 24 februari 1983 heeft de heer Carpels, senator verkozen door het arrondissement Brugge, mij laten weten dat hij van dat mandaat afziet vanaf heden.

Par lettre du 24 février 1983, M. Carpels, élu sénateur par l'arrondissement de Bruges, m'a fait savoir qu'il renonce à ce mandat à partir de ce jour.

— Voor kennisgeving aangenomen.
 Pris pour notification.

ONDERZOEK VAN GELOOFSBRIEVEN
VERIFICATION DES POUVOIRS

De Voorzitter. — Bij de Senaat is het dossier aanhangig van de heer Deprez, die in aanmerking komt om het mandaat te voltooien van de heer Lavens, senator voor het arrondissement Kortrijk-Ieper,

ontslagnemend, daar mevrouw Baert-Wallays, eerste opvolger, heeft laten weten dat zij van dit mandaat afziet.

Le Sénat est saisi du dossier de M. Deprez, qui vient en ordre utile pourachever le mandat de M. Lavens, sénateur de l'arrondissement de Courtrai-Ypres, démissionnaire, Mme Baert-Wallays, premier suppléant, ayant fait savoir qu'elle se désiste de ce mandat.

De commissie voor Onderzoek der Geloofsbriefen is zopas bijeengekomen voor een aanvullend onderzoek van de geloofsbriefen van de heer Deprez.

La commission de Vérification des Pouvoirs vient de se réunir pour la vérification complémentaire des pouvoirs de M. Deprez.

Ik stel u voor onmiddellijk het verslag van deze commissie te horen.

Je vous propose d'entendre immédiatement le rapport de la commission. (*Assentiment*.)

Dan verzoek ik de heer De Seranno, verslaggever, kennis te geven van het verslag van de commissie voor Onderzoek der Geloofsbriefen.

Je prie donc M. De Seranno, rapporteur, de donner lecture du rapport de la commission de Vérification des Pouvoirs.

De heer De Seranno, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik doe u voorlezing van het verslag van de vaste commissie voor Onderzoek van de Geloofsbriefen belast met het onderzoek van de geloofsbriefen van de heer Paul Deprez, senator-opvolger, die in aanmerking komt om het mandaat van de heer Lavens, die ontslag heeft genomen, te voltooien.

Aangezien mevrouw Baert-Wallays, eerste opvolger op lijst nr. 8 voor het arrondissement Kortrijk-Ieper, bij brief van 28 februari 1983, van haar mandaat afziet, komt de heer Paul Adolphe Deprez, tweede opvolger op dezelfde lijst, in aanmerking om het mandaat te voltooien van de heer Lavens, die ontslag heeft genomen.

Overeenkomstig artikel 235 van het Kieswetboek is uw commissie overgegaan tot een aanvullend onderzoek van de geloofsbriefen van de heer Deprez. Zij heert bevonden dat hij nog steeds aan de verkiezbaarheid vereist, opgelegd door de Grondwet, voldoet.

Bijgevolg heeft uw commissie de eer u eenparig voor te stellen, de heer Deprez als lid van de Senaat toe te laten. (*Applaus op alle banken.*)

De Voorzitter. — Daar niemand het woord vraagt, breng ik de conclusies van dit verslag in stemming.

Personne ne demandant la parole, je mets aux voix les conclusions de ce rapport.

— De besluiten van dit verslag, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, worden eenparig aangenomen.

Les conclusions du rapport, mises aux voix par assis et levé, sont adoptées à l'unanimité.

De Voorzitter. — Ik verzoek de heer Deprez de grondwettelijke eed af te leggen.

De heer Deprez. — Ik zweer de Grondwet na te leven.

De Voorzitter. — Ik geef de heer Deprez akte van zijn eedaflegging en verklar hem aangesteld in zijn functie van senator. (*Applaus op alle banken.*)

PROPOSITIONS DE LOI — VOORSTELLEN VAN WET

Prise en considération — Inoverwegingneming

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la discussion sur la prise en considération des propositions de loi suivantes:

1. Modifiant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée en faveur du secteur de l'automobile (de M. de Clippele);

Aan de orde is de besprekking over de inoverwegingneming van de volgende voorstellen van wet:

1. Tot wijziging van het Wetboek van de belastingen over de toegevoegde waarde ten behoeve van de automobielsector (van de heer de Clippele);

Quelqu'un demande-t-il la parole?

Vraagt iemand het woord?

La proposition de loi est donc prise en considération; elle est renvoyée à la commission des Finances.

Het voorstel van wet is dus in overweging genomen; het wordt verwezen naar de commissie voor de Financiën.

2. Modifiant les lois coordonnées sur la milice pour améliorer la situation des enfants adoptables (de M. de Clippele);

2. Tot wijziging van de gecoördineerde dienstplichtwetten om de toestand van de adopteerbare kinderen te verbeteren) van de heer de Clippele;

Quelqu'un demande-t-il la parole?

Vraagt iemand het woord?

La proposition de loi est donc prise en considération; elle est renvoyée à la commission de l'Intérieur.

Het voorstel van wet is dus in overweging genomen; het wordt verwezen naar de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden.

3. Modifiant la loi du 29 mai 1959 modifiant certaines dispositions de la législation de l'enseignement (de M. Hismans et consorts);

3. Tot wijziging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving (van de heer Hismans c.s.);

Quelqu'un demande-t-il la parole?

Vraagt iemand het woord?

La proposition de loi est donc prise en considération; elle est renvoyée à la commission de l'Enseignement et de la Science.

Het voorstel van wet is dus in overweging genomen; het wordt verwezen naar de commissie voor het Onderwijs en de Wetenschap.

4. Créant les tribunaux administratifs régionaux (de M. Lagasse et consorts);

4. Tot instelling van gewestelijke administratieve rechtbanken (van de heer Lagasse c.s.);

Quelqu'un demande-t-il la parole?

Vraagt iemand het woord?

La proposition de loi est donc prise en considération; elle est renvoyée à la commission de l'Intérieur.

Het voorstel van wet is dus in overweging genomen; het wordt verwezen naar de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden.

5. Pour la relance de la construction (de M. Spitaels et consorts);

5. Tot aanzwengeling van het bouwbedrijf (van de heer Spitaels c.s.);

Quelqu'un demande-t-il la parole?

Vraagt iemand het woord?

La proposition de loi est donc prise en considération; elle est renvoyée aux commissions réunies des Finances et de l'Infrastructure.

Het voorstel van wet is dus in overweging genomen; het wordt verwezen naar de verenigde commissies voor de Financiën en de Infrastructuur.

6. Relative à l'aménagement familial de l'impôt (de M. Paque et consorts);

6. Betreffende een gezinsvriendelijke aanpassing van het belastingstelsel (van de heer Paque c.s.);

Quelqu'un demande-t-il la parole?

Vraagt iemand het woord?

La proposition de loi est donc prise en considération; elle est renvoyée à la commission des Finances.

Het voorstel van wet is dus in overweging genomen; het wordt verwezen naar de commissie voor de Financiën.

7. Betreffende het vaststellen en beteuigen van bedrieglijk onvermogen (van de heer Van In);

7. Relative à la constatation et à la répression de l'insolvabilité frauduleuse (de M. Van In);

Vraagt iemand het woord?

Quelqu'un demande-t-il la parole?

Het voorstel van wet is dus in overweging genomen; het wordt verwezen naar de commissie voor de Justitie.

La proposition de loi est donc prise en considération; elle est renvoyée à la Commission de la Justice.

8. Tot wijziging van de wet van 27 juli 1871 op de lijfsdwang (van de heer Van In).

8. Modifiant la loi du 27 juillet 1871 sur la contrainte par corps (de M. Van In).

Vraagt iemand het woord?

Quelqu'un demande-t-il la parole?

Het voorstel van wet is dus in overweging genomen; het wordt verwezen naar de commissie voor de Justitie.

La proposition de loi est donc prise en considération; elle est renvoyée à la commission de la Justice.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES CLASSES MOYENNES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1983

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES CLASSES MOYENNES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1982

Discussion générale

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN MIDDENSTAND VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1983

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN MIDDENSTAND VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1982

Algemene beraadslagning

M. le Président. — Nous abordons l'examen des projets de loi relatifs au budget du ministère des Classes moyennes.

Wij vatten de beraadslagning aan over de ontwerpen van wet betreffende de begroting van het ministerie van Middenstand.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslagning is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. Dalem, rapporteur. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, la commission de l'Agriculture et des Classes moyennes a examiné le projet de loi contenant le budget du ministère des Classes moyennes de l'année budgétaire 1983, ainsi que le projet de loi ajustant celui de l'année budgétaire 1982, lors des réunions des 25 janvier, 3 et 8 février 1983.

L'évolution des crédits destinés à la politique des classes moyennes depuis la loi de régionalisation du 8 août 1980 a été modifiée, et c'est ainsi que, pour pouvoir apprécier toute la problématique des classes moyennes, il faut également se référer aux budgets nationaux des Pensions et de la Prévoyance sociale ainsi qu'aux budgets communautaires, pour la formation, et aux budgets régionaux, en ce qui concerne notamment l'expansion économique.

Il était normal, et même souhaitable, que la commission des Classes moyennes ne limite pas son attention au seul budget des Classes moyennes mais évoque aussi l'ensemble des problèmes relatifs aux indépendants et aux classes moyennes.

Mais, comme le signalait d'ailleurs le ministre lors de son exposé, sa compétence est maintenue dans pas mal de domaines dans lesquels un travail important doit être accompli.

De surcroît, lors de sa séance du 19 février 1982, le Parlement européen a voté une résolution qui proclame 1983 « Année européenne des petites et moyennes entreprises et de l'artisanat », et si c'est le ministre des Classes moyennes qui patronne l'année 1983 en Belgique, c'est un comité belge de pilotage qui a été installé pour coordonner, au niveau national, les diverses activités prévues au cours de l'année.

« La constitution d'un tel comité n'est valable que pour autant que les actions qui peuvent être entreprises durant cette année soient poursuivies et présentent un prolongement bénéfique pour les classes moyennes au-delà de 1983 », déclarait notamment le ministre.

Les transferts de crédits des budgets nationaux aux budgets régionaux correspondent à la répartition des compétences, ces dernières ayant donc été largement modifiées au cours des dernières années, notamment par la loi du 8 août 1980 et par celle du 10 février 1981, dite loi de redressement relative aux classes moyennes et créant des mesures spécifiques en faveur des indépendants et des PME.

Les régions jouent ainsi leur rôle reconnu par la loi; néanmoins, les fonds nécessaires furent prévus au budget national du ministère des Classes moyennes en 1981 sous forme d'un montant de 600 millions d'autorisations d'engagement et de 200 millions de crédits d'ordonnancement.

Comme il ne fallait donc pas supprimer radicalement l'octroi des aides envisagées, il avait été prévu au budget initial de 1982, 500 millions d'autorisations d'engagement et 534,5 millions de crédits d'ordonnancement.

Jusqu'en 1986, il faudra encore prévoir des crédits d'ordonnancement nécessaires mais, pour le budget de 1983 qui retient notre attention ce jour, 270 millions d'autorisations d'engagement s'avèrent indispensables.

Si l'ajustement du budget 1982 ne donne lieu qu'à des crédits supplémentaires compensés par des réductions de crédits, il est bien plus important de noter une réduction de 2 p.c. du budget 1983 par rapport au budget de 1982 ajusté.

Le budget de 1983 atteint ainsi un montant de 6 423,5 millions, mais ce qui est le plus frappant, c'est de constater que 64 p.c. des dépenses courantes de ce budget constituent l'intervention des pouvoirs publics dans la politique familiale en faveur des travailleurs indépendants, et que les charges financières de la dette cumulée atteignent 20 p.c.

A l'examen de ces chiffres, il peut être constaté que le solde de ce budget, soit seulement 16 p.c., doit servir à bien d'autres missions et d'autres objectifs que je me permettrai de citer brièvement.

Les frais de personnel et de fonctionnement représentent 7,5 p.c. pour le budget de 1983, alors que, pour le budget de 1982, ces mêmes frais prenaient une part plus importante, soit 9 p.c. Cette réduction est due à l'impact budgétaire du transfert de 125 emplois vers les régions et les communautés.

La subvention pour 1983 en faveur de l'Institut économique et social des classes moyennes subit peu de modifications; par contre, la subvention au Conseil supérieur des classes moyennes a été fixée à 17,8 millions pour 1983, soit une augmentation de 10,6 p.c.; il convient de faire remarquer que c'est ce dernier organisme qui est chargé du secrétariat de la Commission de simplification des formalités administratives, et ce depuis le 14 septembre 1982.

L'achat de locaux pour certaines chambres de métiers et négociés durant l'année 1983 et l'augmentation des activités de ces chambres expliquent que les subventions accordées augmenteront de 7 p.c. pour atteindre 50,8 millions en 1983.

Le crédit inscrit à l'article 41.03 d'un montant de 350,6 millions est transféré au Fonds d'expansion économique et de reconversion régionale; ce crédit est presque exclusivement réservé aux moyens de paiement pour honorer les engagements pris en application de la loi du 10 février 1981 en faveur des indépendants et des PME.

L'importance prise par la subvention annuelle relative aux prestations familiales des travailleurs indépendants a été ramenée de 4 392,6 millions, en 1981 à 3 819,1 millions en 1982, pour atteindre, en 1983, 4 084,8 millions.

Les arrêtés royaux nos 34 et 38 de même que les réductions du montant des allocations expliquent la diminution de la subvention relative aux prestations familiales des travailleurs indépendants.

La dette cumulée du régime des pensions atteignait, fin 1980, 29 milliards 37 millions; par la loi de redressement du 10 février 1981, un plan d'amortissement a été prévu, dont les tranches annuelles sont

reprises à l'article 66.02.A de la section particulière du budget. Les charges financières sont couvertes, par contre, par les bonis éventuels du régime des prestations familiales et des crédits inscrits annuellement au budget du ministère des Classes moyennes.

Le déficit structurel annuel, qui s'élève à environ 4 milliards est, en contrepartie, supporté par les travailleurs indépendants, et cela par le biais d'une augmentation de leurs cotisations.

Le solde des intérêts de la dette cumulée non encore amortie est financé depuis 1982 par le budget des Classes moyennes et atteignait 1 milliard 389 millions; par contre, pour 1983, cette somme est réduite à 1 milliard 273 millions; ce dernier montant représentant la différence entre les charges financières, d'une part, et le boni du régime des allocations familiales, d'autre part.

Et pour être complet, il faut noter que les sommes prévues pour 1983 en faveur du Comité national de coordination et de concertation restent les mêmes qu'en 1982.

Les crédits destinés à la politique des Classes moyennes au niveau national ne s'arrêtent pas aux seuls montants énumérés ci-dessus et repris dans le budget que nous examinons, mais il convient d'y ajouter les moyens fournis par le budget des Pensions — ceux-ci ont augmenté de 13 p.c. pour atteindre 20 milliards 763 millions — et également par le budget de la Prévoyance sociale. Il faut constater que les montants relatifs à l'assurance maladie-invalidité progressent de 801 millions, soit une augmentation de 15 p.c. par rapport à 1982.

Les amendements, articles, ainsi que l'ensemble du projet de loi ainsi modifié, ont été adoptés par 11 voix et 2 abstentions. Je vous demande de suivre la commission.

Après avoir ainsi assumé la partie officielle de ma mission de rapporteur, je voudrais exposer quelques considérations personnelles. Et tout d'abord celle-ci, qui me paraît fondamentale: on parle beaucoup des petites et moyennes entreprises, on compte sur elles pour lutter contre la crise et créer des emplois, mais se soucie-t-on suffisamment des travailleurs indépendants en tant que tels?

Je suis frappé que, de plus en plus, on voit uniquement les petites et moyennes entreprises sous l'angle d'entreprises créatrices d'emplois. Sans méconnaître la valeur fondamentale de cette optique, je crois qu'elle risque d'être profondément insuffisante. Les chefs d'entreprises, les travailleurs indépendants qui n'occupent pas de personnel salarié et appartenent, ont droit, eux aussi, à notre attention. Ils ont aussi le droit que l'on se soucie de leur sort. C'est donc une politique d'ensemble en faveur des classes moyennes qu'il convient de mener, et non une politique fragmentaire, visant à utiliser simplement les entreprises comme moyen de création d'emplois de salariés ou d'appartenants.

L'événement qui est, à mon sens, le plus important et qui est survenu dans un passé récent, c'est l'accord entre le gouvernement et les classes moyennes sur la modération des revenus, la durée du travail et l'embauche compensatoire.

Les PME ont décidé de faire un effort pour promouvoir l'emploi. De son côté, le gouvernement a tenu compte de leurs particularités. Il s'agit là d'un progrès considérable qui accentue une véritable politique spécifique en faveur des classes moyennes. Il faut l'amplifier chaque fois que c'est possible et surtout nécessaire, car on ne dira jamais assez que la structure, les besoins et le fonctionnement d'une petite ou d'une moyenne entreprise sont totalement différents de ceux d'une grande et qu'il faut en tenir compte. Toute politique de l'emploi qui n'ira pas dans ce sens perdrat sa crédibilité.

Au risque de me répéter, je souligne qu'il faut aussi mener cette politique pour l'ensemble des classes moyennes. Et à ce sujet, je voudrais dire, monsieur le ministre, qu'il est important de continuer à utiliser ce vocable que d'aucuns, qui ne sont pas toujours les amis des indépendants, des PME et des titulaires de professions libérales, voudraient déprécier ou écarter. Le vocable « classes moyennes » est le seul qui recouvre l'ensemble des catégories fort diversifiées entre lesquelles se répartissent les travailleurs indépendants qui n'occupent pas de personnel, les chefs de PME qui occupent du personnel et les titulaires de professions libérales. Il est assez absurde d'énumérer tantôt les uns, tantôt les autres, à moins précisément qu'on ne veuille les opposer ou les diviser. Utilisons donc le vocable traditionnel qui est d'ailleurs celui de votre département: Classes moyennes.

Ce tiers groupe de notre société doit pouvoir intervenir et être représenté en tant que tel chaque fois que ses intérêts sont en cause. Le dialogue économique et social de notre pays a largement cessé d'être bipartite entre les syndicats d'une part et le grand patronat de l'autre. Il est devenu tripartite dans bien des cas; il doit l'être toujours.

Les inquiétudes sont cependant graves dans les milieux des classes moyennes. La principale d'entre elles vise la rentabilité

professionnelle. Dans certains milieux et beaucoup de média on ne cesse d'affirmer que le gouvernement impose exclusivement des sacrifices aux ouvriers ou aux employés, voire aux fonctionnaires. Il faudrait affirmer et faire savoir de manière beaucoup plus claire, ne fût-ce que dans l'intérêt d'une meilleure entente entre les Belges, que cela est complètement faux et qu'en réalité, l'évolution des revenus des classes moyennes est encore moins bonne que celle de l'ensemble des salariés et appointés qui travaillent. Du côté des syndicats de travailleurs, on peut se préoccuper — c'est bien normal — du point de savoir si les revenus vont monter plus ou moins. Du côté des classes moyennes, on se soucie de savoir s'ils vont baisser plus ou moins. Tous les chiffres montrent, par exemple, que pour 1978-1979 et 1980, l'ensemble des revenus de toutes les catégories formant les classes moyennes s'est trouvé à l'index zéro. C'est bien plus grave encore qu'une modération de la hausse des salaires.

Le dernier rapport de la Banque Nationale constate que le pouvoir d'achat de l'ensemble des indépendants, y compris les agriculteurs, a baissé d'environ 3 p.c. en 1982. Mais il souligne que les revenus des agriculteurs eux — et j'en suis satisfait — ont augmenté. Chacun sait que l'année a été bonne. Cela veut dire que, sans que la Banque Nationale cite un chiffre précis, les revenus des indépendants ont diminué de plus de 3 p.c., c'est-à-dire que le pouvoir d'achat des classes moyennes s'est restreint plus que celui des salariés et appointés. Ceci est encore confirmé par le faible rendement de la cotisation de solidarité. A peine 12 p.c. des indépendants ont estimé que leurs revenus de 1982 avaient excédé leurs revenus de 1981 d'un montant dépassant le seuil de hausse à partir duquel, pour les salariés, s'applique la modération.

Tout cela devait être dit haut et clair. Il faut aussi en tenir compte dans la politique du pays, d'autant plus que ces revenus qui, dans l'ensemble, sont très modestes et, pour la moitié, n'excèdent pas l'équivalent du salaire interprofessionnel garanti à 21 ans pour un ouvrier qualifié, sont le produit d'un travail très long — en moyenne plus de 11 heures par jour, six jours par semaine — et de risques de tous genres. On comprend dès lors que, face à une contrepartie aussi faible, les classes moyennes veulent limiter ce risque. D'où leur aspiration à voir s'établir le plus rapidement possible le statut de l'entreprise personnelle à responsabilité limitée. Je sais, monsieur le ministre, que vous en êtes partisan. Je vous demande de mettre tout en œuvre pour que ce projet aboutisse. Il faut évidemment que, du côté du ministère des Finances, cette nouvelle société puisse utiliser le même régime fiscal que les sociétés de personnes à responsabilité limitée. S'il n'en était pas ainsi, il est clair que la loi manquerait son but. On continuerait à fabriquer des SPRL bidons et M. le ministre des Finances n'y gagnerait rien.

Cela dit, je voudrais vous faire part des très lourdes inquiétudes qu'éprouvent les meilleurs de classes moyennes attachés à la formation permanente des classes moyennes. La prolongation de la scolarité risque de mettre en péril tout le système de l'apprentissage dans les métiers et les négocios dont vous assumez encore une tutelle générale même si les ministres communautaires se sont vu confier de larges tranches de compétence. Cet enseignement est spécifique. Il correspond aux besoins et « crée » moins de jeunes chômeurs que les autres. Il serait paradoxal que, sous prétexte d'allonger la scolarité, les jeunes qui ont choisi ce type d'enseignement extrêmement moderne, puisqu'il unit le travail à l'atelier et l'enseignement théorique, en soient détournés par la contrainte. Il faut, en d'autres termes, trouver des formules même tout à fait particulières pour que la formation permanente des classes moyennes soit considérée comme satisfaisante à la prolongation de l'obligation scolaire.

A l'autre bout de la vie, la pension demeure pour les indépendants un souci lancinant. Je sais que M. le secrétaire d'Etat aux Pensions prépare, en collaboration avec vous, monsieur le ministre, un projet harmonisant la pension des indépendants avec celle des salariés et l'orientant notamment dans le sens d'une certaine proportionnalité heureuse. Mais chacun sait que l'harmonisation ne signifie pas l'identité et que, dès l'instant où les sommes versées par les indépendants ne représentent que la moitié de ce qui rentre dans les caisses de pension des salariés et appointés, il n'est pas possible d'aboutir au même résultat. Ceci souligne toute l'importance du nouveau système de pension libre complémentaire. La période de crise fait qu'il démarre péniblement. Il devrait être encouragé et facilité.

A ce propos, il n'est pas normal que l'Etat assume l'indexation de toutes les pensions sauf la pension libre complémentaire des indépendants. Par des mécanismes internes ou avec l'intervention de l'Etat, il ne serait que justice que, dans le cas où l'indépendant choisirait la rente, celle-ci puisse être indexée comme la rente de n'importe quelle autre pension. Si l'on faisait cela, on rendrait un très grand service aux indépendants et on débarrasserait beaucoup d'entre eux d'un souci lancinant pour leurs vieux jours.

Entre la formation des jeunes et la pension des vieux, il y a toute la carrière. Celle de beaucoup de membres des classes moyennes est difficile. Nous devons donc chercher à la faciliter. A ce sujet, je crois que la Commission des simplifications administratives n'a pas encore fait la preuve de toute son efficacité. Je suis étonné, par exemple, de ce qu'il n'y ait pas de réaction officielle et générale contre le projet de loi modifiant, pour l'adapter à la quatrième directive du Marché commun, la loi du 17 juillet 1975 sur la comptabilité et les comptes annuels des entreprises. Le texte actuellement soumis à la Chambre impose au plus petit commerçant, au plus modeste artisan, la tenue de comptes annuels suivant un schéma uniforme. Or, un schéma uniforme signifie un bilan, un compte d'exploitation et une annexe. Après cela, qu'on ne nous parle plus de simplifications administratives ! Je sais que le ministre des Affaires économiques indique que, par arrêté ultérieur, il supprimera cette obligation. Ce serait absurde. Si telle est la volonté politique du gouvernement, et je demande au ministre des Classes moyennes de l'exiger, il faut modifier le texte de la loi elle-même. Je ne puis accepter que l'on soumette l'ensemble des indépendants à une obligation en affirmant en même temps qu'on va les en exonérer après coup. Ce serait une très mauvaise méthode de légiférer.

Il faut aussi que dans les meilleurs délais, le projet de loi actuellement en élaboration pour opérer la compensation entre certaines créances à l'égard de l'Etat et des parastataux et les dettes envers l'Etat ou des parastataux, tels que l'ONSS, soit mis au point et entre en application le plus rapidement possible. Je sais que cela pose des problèmes de trésorerie à l'Etat. Ce n'est tout de même pas aux particuliers à assurer la trésorerie de l'Etat malgré eux. D'ailleurs, le même problème, également épiqueux, existe au niveau des communes. Mais il ne relève pas de notre assemblée.

Il faut aussi continuer en matière de commerce une politique d'application très stricte de la loi sur l'implantation des grandes surfaces. Le drame des Galeries Anspach montre combien les géants ont parfois les pieds d'argile et combien l'extension démesurée de la grande distribution aboutit à des drames. Ayons aussi à l'esprit que, dans le commerce indépendant, le prix de vente des marchandises représente 25 p.c. de main-d'œuvre contre 13 p.c. dans les supermarchés et 8 p.c. dans les hypermarchés. L'extension de la grande distribution est donc le meilleur moyen de détruire l'emploi. Je vous y rends particulièrement attentif.

M. Vercaigne. — M. du Monceau n'est pas d'accord !

M. le comte du Monceau de Bergendal. — Certainement pas. Et vous non plus !

M. Dalem. — J'ajoute qu'en Wallonie, monsieur Vercaigne — c'est important et vous pourriez y réfléchir au lieu de vous adresser à M. du Monceau —, le taux d'implantation des grandes surfaces dépasse le double de ce qu'il est dans la Région flamande. Il est donc normal que M. le ministre des Classes moyennes soit particulièrement sévère dans l'appréciation des dossiers pour cette région.

Je pourrais, certes, aborder beaucoup d'autres problèmes qui intéressent l'ensemble des classes moyennes dans le cadre d'un politique spécifique d'ensemble. J'ai voulu me limiter ici à des questions qui sont de la compétence directe du ministre. Je ne voudrais cependant pas terminer sans lui demander d'insister auprès de son collègue des Finances pour que soit enfin assoupli le régime des versements anticipés par la création d'un cinquième versement de rattrapage et pour que cessent certaines méthodes de contrôle fiscal qui, par la manière excessive dont ils sont parfois menées, aboutissent à détruire la clientèle d'un certain nombre de secteurs du commerce indépendant. Le résultat de ces contrôles effectués chez les clients et les particuliers est simple : ceux-ci jurent que dorénavant, ils se fourniront dans les grands magasins qui ne donnent lieu à aucun contrôle et abandonneront le commerçant indépendant. Une fois de plus, soyons-y attentifs, le commerce indépendant serait la première victime de ce genre de procédés, qui s'est malheureusement trop développé ces temps derniers.

Vous avez évoqué, monsieur le ministre, lors de la discussion du Budget, toute une série de projets qui seraient soumis à la commission des Classes moyennes durant l'année 1983. J'en ai évoqué plusieurs et je vous crois décidé à les défendre de manière opiniâtre; je crois qu'ils pourront rencontrer largement notre préoccupation. Ce qui est certain, c'est que, tenant compte des moyens budgétaires très limités, il faut surtout recréer un climat favorable pour que l'esprit d'initiative refasse surface; il faut absolument rendre confiance à ceux qui veulent encore entreprendre et faire qu'àinsi l'année 1983, déclarée « Année européenne des petites et moyennes entreprises et de l'artisanat », constitue un

nouveau départ pour le plus grand bien des classes moyennes.
(*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Deconinck.

De heer Deconinck. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, mijnheer de staatssecretaris, dames en heren, het sociaal statuut der zelfstandigen staat of valt met het bedrag aan bijdragen dat het Rijksinstituut voor sociale verzekering voor zelfstandigen ontvangt. Hetzelfde geldt trouwens voor het stelsel van sociale zekerheid voor loon- en weddentrekkenden. Het komt er dan ook in belangrijke mate op aan de bijdragen rechtvaardig en optimaal te doen binnenkomen. Wij stellen evenwel heel wat hiaten vast. Belangrijke inkomsten worden aan het betalen van bijdragen onttrokken. De vaststelling van de definitieve bijdrage is omslachtig en laat al te lang op zich wachten. Wij pleiten voor dringende maatregelen om het systeem soepeler te laten functioneren.

Het vaststellen van de bijdrage geeft tevens aanleiding tot heel wat bewistingen. Zo werden er in 1982 niet minder dan 12 063 aanvragen ingediend voor volledige vrijstelling of gedeeltelijke vrijstelling van bijdrage. Hierover dient de commissie voor vrijstelling van bijdragen zich uit te spreken. Het verbeteren van de werking van deze commissie is voor ons een bijzondere zorg. Mijn uiteenzetting is dan ook voor een belangrijk deel aan deze materie gewijd.

De tekst van artikel 80 van het koninklijk besluit van 19 december 1979, genomen in uitvoering van het koninklijk besluit nr. 38 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen, voorziet in de oprichting van een commissie voor vrijstelling van bijdragen bestaande uit:

1º Twee kamers die kennis nemen van de aanvragen ingediend in de Nederlandse taal;

2º Twee kamers die kennis nemen van de aanvragen ingediend in de Franse taal. Eén van deze kamers neemt bovendien kennis van de aanvragen ingediend in de Duitse taal.

Uit voorgaande tekst kan worden afgeleid dat een inwoner van een eentalig gebied wiens zaak dus gelocaliseerd is, door een brief te schrijven in de andere landstaal, zijn zaak kan laten voorkomen in een taalkamer die hiertoe wettelijk niet bevoegd is. Inderdaad, de gecoördineerde wetten inzake het gebruik van de talen in bestuurszaken zijn duidelijk waar zij bepalen dat, indien een zaak gelocaliseerd of localiseerbaar is, uitsluitend in het Nederlandse of het Franse taalgebied, alleen de taal van dat gebied determinerend is bij de afhandeling.

Bovendien bepalen de artikelen 58 en volgende de nietigheid van alle administratieve handelingen bij niet-naleving van de taalregeling.

Wij menen dan ook dat de tekst van voormeld artikel moet worden herzien in het licht van voorgaande beschouwingen. Benevens voorgaande tekortkomingen zijn er inzake voormelde commissie nog andere punten die niet van belang zijn onthouden. Het feit dat alle vergaderingen van de commissie te Brussel gebeuren, benadeert in ruime mate de zelfstandigen die in de provincie wonen. Inderdaad, wil een zelfstandige uit West-Vlaanderen, Luxemburg enzovoort, persoonlijk voor de commissie zijn zaak komen bepleiten, dan betekent zulks, voor een reeks behoefte personen, een dure verplaatsing en belangrijk tijdverlies. Het ware dan ook wenselijk dat de vergaderingen beurtelings in elke provincie zouden gebeuren, al was het maar om de zelfstandigen die in Brussel of omgeving wonen, niet te bevoorrechten. Zo niet schaft men best de mogelijkheid om te verschijnen af.

De vergaderingen kunnen, bijvoorbeeld, ten zetel van de gewestelijke kantoren van het Rijksinstituut voor sociale verzekering voor zelfstandigen of op de arbeidsrechtbank worden gehouden. Wij stellen voor regionale commissies op te richten — één per provincie — die overeenkomstig het aantal te behandelen gevallen, in elke provinciehoofdstad zouden bijeenkomen.

Uitzonderingen hierop zijn de provincie Brabant met drie commissies, een Nederlandse, een Franse en een tweetalige, en de provincie Luik, waar een Duitstalige kamer zetelt voor de Duitstalige gebieden.

Het door de administratie aan de commissie voorgelegde dossier zou voor elke zelfstandige uit dezelfde basisdocumenten moeten bestaan. Het is inderdaad niet aan te nemen dat men voor bepaalde gevallen een onderzoek doet en voor andere niet. Om de hand te houden aan het begrip «objectieve criteria» zou er voor elk geval een onderzoek ter plaatse moeten gebeuren en dienen onder meer politie, belastingen, registratie, OCMW en, bij schulden, ook de banken of kredietinstellingen te worden ondervraagd, met andere woorden alle door de zelfstandige aangehaalde argumenten dienen op hun waarde te worden getoetst.

De heer Lahaye. — Dat wordt een echte inquisitie.

De heer De Coninck. — Indien het over de minder-geoeden, de arbeiders, gaat, spreekt niemand van inquisitie. Deze mensen moeten nochtans tot de laatste frank betalen.

Het aldus klaargemaakte dossier zou bovendien anoniem aan de commissie moeten worden voorgelegd. Alleen de griffier zou de identiteit mogen kennen. Hierdoor zou de objectiviteit van de beslissingen in alle opzichten worden gewaarborgd. Elke beslissing van de commissie zou ten andere grondig moeten worden gemotiveerd inzake de criteria die tot de genomen beslissing hebben geleid.

Het ontbreken van elke wettelijke omschrijving van de begrippen «behoefte» en de «staat van behoefte benaderen» brengt met zich mee dat de interpretaties soms ver uiteen kunnen liggen. De gemotiveerde beslissing zou uiteindelijk tot een rechtsgeldig begrip van die termen leiden en de eenvormigheid tussen de diverse kamers in de hand werken. Anderzijds zou de administratie telkenjare in een omstandig verslag de evoluties in de beslissingsmotivering moeten voorleggen aan de parlementscommissies voor de Middenstand.

Uiteindelijk blijft dan nog een zeer belangrijk punt over, namelijk de bestaande wanverhouding in de beslissingen van de Franse en Nederlandse kamers, waarover trouwens reeds in de pers en in parlementaire vragen werd gehandeld. De cijfergegevens voor 1982 zien er volgens de commissies per taalkamer als volgt uit: 4 511 aanvragen voor het Nederlandstalige gebied en 7 552 voor het Franstalige gebied; 711 of 18 pct. werden volledig vrijgesteld door de Nederlandse kamer en 2 484 of 35,7 pct. door de Franse kamer; 2 095 of 48,3 pct. werden gedeeltelijk geweigerd door de Nederlandse kamer en 1 939 of 27,8 pct. door de Franse kamer; 1 135 of 26,4 pct. werden geweigerd door de Nederlandse kamer en 2 045 of 29,4 pct. door de Franse kamer. Deze cijfergegevens zijn zeer belangrijk indien men een objectief oordeel wil vellen. In het totaal ging het hier om vrijgestelde bedragen ten belope van 100 miljoen 870 965 frank voor het Nederlandstalig gebied en 218 miljoen 883 553 frank voor het Franstalige gebied.

Wat de zelfstandigen betreft, waren de inkomsten van 1978 die onder meer voor de taxatie van 1981 dienden, de volgende: voor Vlaanderen 160 miljard totale inkomsten, voor 379 000 aangeslotenen of gemiddeld 422 000 frank per zelfstandige; voor Wallonië 77,5 miljard totale inkomsten voor 198 000 aangeslotenen of gemiddeld 391 000 frank per zelfstandige; voor de Brusselse agglomeratie 27,8 miljard totale inkomsten voor 61 700 aangeslotenen of gemiddeld 450 500 frank per zelfstandige.

Neemt men aan dat in de Brusselse agglomeratie 80 pct. Franstaligen en 20 pct. Nederlandstaligen zijn, dan komt men tot de volgende cijfers:

Voor het Vlaamse Gewest, inkomsten: 165 560 miljard, aangeslotenen: 391 300, inkomsten per zelfstandige, 423 000 frank. Voor het Franstalige landsgedeelte is dat, inkomsten: 99 740 miljard, aangeslotenen: 247 300 of 150 000 minder dan in het Vlaamse Gewest, inkomen per zelfstandige: 403 000 frank.

Uit geen van beide vergelijkingen valt een rechtvaardiging af te leiden voor het dubbel bedrag aan vrijstellingen van bijdragen van de Franstalige kamers ten opzichte van de Nederlandstalige.

Ten andere blijkt uit de weekberichten van de Kredietbank van 7 februari 1983 dat het aantal faillissementen in 1982 stegen in Vlaanderen, 46,2 pct., ongewijzigd waren in Wallonië, 30,3 pct. en daalden in Brussel, 23,5 pct.

Ook daarom menen wij dat ons voorstel belangrijk is.

Dientengevolge zou voor elk gewest een dotatie moeten worden vastgesteld, aan de hand van objectieve criteria bijvoorbeeld een verdeelsleutel in verband met de inkomstenverdeling van het Rijksinstituut voor sociale verzekeringen voor zelfstandigen, jaarlijks vast te leggen door de minister van Middenstand, waarboven door de gewestelijke commissies niet mag worden gegaan bij het verlenen van vrijstelling.

Bij het vaststellen van de bijdrage bij het begin van de zelfstandige bezigheid, gebeurt de taxatie steeds op het eerstgekende volledig jaar van inkomsten. Dit wil zeggen als men als zelfstandige in de loop van het jaar 1980 is begonnen, dan zal 1981 het eerste volledig jaar van aanslag zijn en dat jaar zal in 1984 in aanmerking worden genomen voor de taxatie en de regularisatie van de bijdragen voor 1980 tot 1984.

Bij een economische recessie is deze wijze van taxeren zeer pijnlijk, als men er bovendien rekening mee houdt, dat er nog een indexatie van die inkomsten gebeurt.

Wij zouden dan ook het volgend voorstel durven te formuleren: van elke aangifte die een zelfstandige doet bij de belastingen, stuurt hij een hiertoe aangehechte strook van zijn aanslagbiljet aan zijn

Sociaal Verzekeringsfonds waarop het door hem aangegeven eindbedrag wordt vermeld, ook voor onvolledige jaren als zelfstandige. Zodra het Sociaal Verzekeringsfonds die verklaring ontvangt, taxeert het op die basis, via toepassing van een benaderend correctief voor de aftrekbare lasten en indexering, regulariseert de voorlopige bijdragen, en schat de bijdrage voor het volgende jaar. Als achteraf de belastingen de definitieve taxatie meedelen, volgt de uiteindelijke afrekening.

Op het eerste gezicht gaat het hier om een omvangrijke procedure en dat is het ook, maar het benadert toch veel beter de werkelijkheid en is door de informatica mogelijk geworden.

Met de nieuwe procedure zou er hooguit een periode van zes kwartalen zijn, waarbij de taxatie forfaitair is, in plaats van 18 tot 20 thans, dit alles, voor zover de zelfstandigen zijn fiscale verplichtingen plichtgetrouw nakomt en een eerlijke aangifte doet.

Het spreekt vanzelf, dat een dergelijk systeem elke ernstige zelfstandige zal ten goede komen, en alleen zorgeloze of weinig scrupuleuze zelfstandigen moeilijkheden zal berokkenen. Ook de behandeling voor de commissie voor vrijstelling van bijdragen zal gebaat zijn bij dit systeem, doordat de taxatie meer aan de evolutie van het inkomen zal zijn aangepast en er strenger voor de nalatige zelfstandigen kan worden beslist.

Inzake het in aanmerking nemen van de inkomsten voor het innen van de bijdragen, zijn er ook opmerkingen te maken.

Uit het antwoord op de parlementaire vraag nr. 6 van de heer Baldewijns in het bulletin van *Vragen en Antwoorden* van de Kamer, zitting 1982-1983, nr. 5, mag geredelijk worden aangenomen dat ruim 150 miljard aan inkomsten door zelfstandigen verkregen in 1979, niet bij de taxatie voor 1982 werd betrokken.

Als wij op dit bedrag de indexering voor 1982 zouden toepassen, dan bekomt men een bedrag dat de 185 miljard te boven gaat. Dat niet geringe bedrag vindt zijn oorsprong in de beperkingen die in het sociaal statuut zijn ingebouwd zoals, het plafonneren van de taxatiebedragen, de reeksen zelfstandigen die van verzekersplicht zijn vrijgesteld of een verminderde bijdrage moeten betalen enzovoort.

In een periode van algemene welstand die we voorheen hebben gekend, kan men enigszins begrip opbrengen voor deze selectieve maatregelen. Het komt ons nochtans voor dat er thans geen ruimte meer is om deze politiek verder te zetten.

Inderdaad, het is onze overtuiging dat, in verhouding tot de kapitaalkrachtige zelfstandigen, de kleine en minder kleine zelfstandigen feitelijk een veel te hoge bijdrage betalen. Bovendien is het zo dat door de complexe wetgeving en de soms onverzichtelijke beslissingen men is geëvolueerd naar een associële en soms discriminerende wetgeving, al was dat zeker de bedoeling niet.

Het komt ons dan ook voor dat alle personen die inkomsten als zelfstandige genieten verzekersplichtig moeten zijn; dat alle zelfstandigen met een hoofd- of bijberoep, met of zonder vergoeding voor de mandatarissen, voor of na de pensioenleeftijd, in één woord al degenen die thans als uitzonderingen worden aangezien, gelijkelijk en evenredig zouden moeten betalen op basis van het aangegeven inkomen; dat ook de echtgenote-helpster en de helpers beneden de 20 jaar, verzekersplichtig moeten zijn, evenals bepaalde auteurs, verzekeraars, enzovoort; dat de bijdrage zoveel mogelijk voor iedereen eenzelfde procent zou moeten bedragen van de inkomsten zonder minima, maxima of tussenplafonds.

Aangezien de menigvuldige uitzonderingen die er thans zijn, toch ergens hun oorsprong hebben gevonden in een sociale motivering, volstaat voor de laagste inkomens een eerder symbolische bijdrage te vorderen. Als men evenwel die 150 miljard waarop thans geen taxatie gebeurt, eveneens in het regime integreert en mee laat betalen zal men ten eerste, de wetgeving veel eenvoudiger hebben gemaakt; ten tweede, een rechtvaardiger verdeling der lasten hebben bereikt; ten derde, het evenwicht van het regime hebben gevrijwaard; ten vierde, de kleine zelfstandigen beter hebben beschermd.

Er zij nog opgemerkt dat een belangrijk deel van die inkomsten ook geen deel uitmaken van de te vorderen solidariteitsbijdragen voor zelfstandigen, koninklijk besluit nr. 12, wat dan weer ten opzichte van andere sociale groepen niet te rechtvaardigen is.

We kunnen dit hoofdstuk van ons betoog afrsluiten met de volgende vaststelling: het totaal der inkomsten van zelfstandigen van het jaar 1979 die niet gebruikt werden voor de aanslag, bedrag medegedeeld door de administratie der Directe Belastingen aan het Rijksinstituut voor sociale verzekeringen voor zelfstandigen en waarvoor er voor de betrokkenen geen verzekersplicht is, beloopt

2 667 691 000 frank. Het aantal van de inkomsten van het jaar 1979 die het bedrag van 883 539 frank te boven gaan, beloopt 92 519 voor een totale som van 168 731 050 624 frank.

Voor de zelfstandigen rijzen inzake kredietverlening belangrijke problemen. Het krediet is duur en zonder waarborg helemaal niet te bekomen. De Nationale Kas voor Beroepskrediet zou feitelijk de bank van de zelfstandigen moeten zijn. De NKBK beschikt evenwel niet steeds over voldoende middelen en ondervindt vandaag de harde concurrentie van de banken. Deze laatsten krijgen heel wat minder dossiers te behandelen, maar krijgen veelal de belangrijkste zaken af te sluiten. Zij hebben niet aan dezelfde strenge vereisten te voldoen en zijn heel wat soepeler bij de kredietverlening.

Het Waarborgfonds is in veel gevallen de instelling die heel wat kredietverleningen mogelijk maakt en het risico van de gewestelijke maatschappijen ten zeerste beperkt. Zonder het Waarborgfonds zou de NKBK de deuren moeten sluiten. Ook zien wij dat ook de banken voor hun belangrijkste transacties een beroep kunnen doen op het Waarborgfonds dat in 1982 een verlies heeft geleden van niet minder dan 1,422 miljard. Eind december 1982 heeft het Waarborgfonds waargenomen verleend voor een totaalbedrag van 22,989 miljard, terwijl het zich mag verbinden tot 24 miljard.

De technische voorraad van het Waarborgfonds kan worden geraamd op 724 miljoen, de opgezegde kredieten zullen naar schatting een verlies van een ongeveer één miljard opleveren voor 1983, zodat hier de alarmklok dient te luiden zonder enig verwijl.

Wij zouden van de staatssecretaris willen vernemen welke maatregelen hij voornemens is te treffen om het Waarborgfonds van de totale teloorgang te reden.

Nu zal ik enige kritiek uitbrengen op het beleid.

Het afleveren van leurkaarten wordt steeds strenger beperkt, ook voor handelsbranches waar er weinig leurders te vinden zijn, denken wij aan de handel in lederwaren.

Hier is soms weinig sprake van bescherming van het beroep, maar meer van een corporatieve ingesteldheid. Vindt de staatssecretaris niet dat ook hier meer soepelheid aan de dag zou moeten worden gelegd? Wij hebben duidelijke bewijzen dat bij de toepassing en het uitreiken van leurkaarten twee maten en twee gewichten worden gebruikt, die moeilijk kunnen worden verklaard.

M. Knoops, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques, et secrétaire d'Etat aux Classes moyennes, adjoint au ministre des Classes moyennes. — Si vous avez des preuves qu'il y a deux poids et deux mesures, de grâce donnez-les nous. Je suis trop nouveau au département pour le savoir. Mais si cela est exact, croyez-moi, je prendrai immédiatement les dispositions nécessaires pour que les cas de partialité soient supprimés.

De heer Deconinck. — Mijnheer de staatssecretaris, ik ben gelukkig met uw antwoord. Ook in de commissie hebt u op dezelfde wijze gereageerd.

Ik zal het bewijs leveren dat in Wervik, waar ik woon, andere regels worden toegepast dan in het nabije Franstalige gebied van Komen, waar leurkaarten worden afgeleverd waarop ook karpetten en tapijten staan vermeld. Ik heb dit ook in de commissie gezegd en maak dus geen misbruik van deze tribune. Toen hebt u geantwoord dat het totaal onmogelijk was die producten als textielproducten te aanzien. Ik heb een fotocopie van een leurkaart, afgeleverd aan iemand die op de markt te Komen staat, waarop wel karpetten en tapijten zijn vermeld.

Eenzelfde aanvraag van iemand uit mijn gemeente Wervik, drie kilometer daar vandaan, werd geweigerd, ondanks mijn bemoeiing.

Dit is een klaar en formeel bewijs. Ik voel mij echter zeer gelukkig dat de staatssecretaris op deze wijze reageert, wat ik een zeer positieve houding vind. Binnen veertien dagen, wanneer de Senaat opnieuw in openbare vergadering bijeenkomt, zal ik u een fotocopie overhandigen van de Franstalige leurkaart waarover ik heb gesproken en de originele leurkaart van de Nederlandstalige aanvrager. Ik denk dat wij over deze materie een akkoord kunnen bereiken en ik hoop dat u voldoende blijk zal geven van goede wil om ter zake een volstrekte gelijkgerichting te verwezenlijken. Ik dank u in elk geval voor uw formele verklaring van daarstraks.

De heer Lahaye. — Mijnheer Deconinck, ik heb de indruk dat u hier de oneerlijke concurrentie aanmoedigt. Daarstraks heeft u erop gewezen dat het gemiddeld jaarlijks inkomen van de zelfstandigen 425 000 frank bedraagt. U vindt dat dit mager inkomen te hoog is,

maar u verzwijgt dat deze mensen hierom hun eigen kapitaal riskeren. Zij weten daarbij nog beroep moeten te doen op kaskredieten die hun weeral tot te hoge intresten verplichten.

De heer Deconinck. — Mijnheer Lahaye, ik begrijp de bedoeling niet van uw onderbreking. Een leurkaart wordt doorgaans afgeleverd aan zeer eenvoudige mensen die door de leurhandel trachten te ontsnappen aan de werkloosheid. Ik wil niet ingaan op het probleem dat u hier opwerpt want dit ligt niet in de lijn van mijn uiteenzetting.

Bij de zelfstandigen wordt er sinds jaren aangedrongen op de vereenvoudiging van de administratieve formaliteiten. Op 14 september 1982 werd een commissie opgericht, die belast is met de studie en de controle van de vermindering en de vereenvoudiging van de administratieve verplichtingen en formaliteiten. Tot ware conclusies werd er nog helemaal niet gekomen. Er werden wel adviezen en aanbevelingen uitgebracht, maar ook hier blijkt de administratie zeer machtig.

Denkt de staatssecretaris niet dat men hier spoedig tot reële resultaten zou moeten komen die voor de zelfstandigen een werkelijke verlichting zouden brengen van de administratieve rompslomp?

Middenstand en KMO worden de jongste jaren alom geprezen als de motor en het hart van de economie. Een minder aangename vaststelling is dat al die verklaringen te zelden in concrete en doeltreffende beleidsdaden worden omgezet.

De socialistische zelfstandigen vragen wat de sociale zekerheid betreft: eenvormigheid van alle stelsels, mijnheer Lahaye. Elkeen moet op gelijke wijze worden behandeld en naar verhouding van zijn financiële draagkracht bijdragen tot de financiering van het sociale-zekerheidsstelsel, ongeacht de socio-professionele status.

Blijkbaar is de tewerkstelling in de KMO met minder dan 50 personeelsleden de laatste jaren lichtjes toegenomen, ondanks de economische crisis.

Men moet dus de kleine werkgevers blijven steunen onder andere door de financiering van de sociale zekerheid te hervormen. Deze mag niet alleen worden gestijfd door lasten op de arbeid.

Er moet een beter evenwicht komen tussen de loonintensieve en de kapitaalintensieve bedrijven.

Het systeem van de rentetoelagen en van de kapitaalpremies ter ondersteuning van nieuwe investeringen moet worden gehandhaafd. Vele zelfstandigen kunnen niet meer wijs geraken uit de verschillende mogelijkheden. De maatregelen veranderen om de zes maanden. Dat zult u wel willen toegeven, mijnheer de staatssecretaris. De toekenning laat vaak op zich wachten. Een beginneling geraakt er hopeloos in verwerd. Als voorbeeld verwijst ik naar de diverse premiestelsels die de jongste jaren werden uitgewerkt.

Een woord over de éénpersoonszaak met beperkte aansprakelijkheid. Dat voorstel werd in 1980 ingediend door de socialisten in Kamer en Senaat.

Vaak zetten de middenstanders hun hele persoonlijk bezit in. Bij falang veroorzaakt dat dikwijls menselijke drama's waarbij sommigen in de diepste miserie worden gedompeld.

De crisis, die van ondernemers of onderraannemen, een steeds riskanter zaak maakt, noodzaakt een aangepaste juridische formule waar men onderscheid zou maken tussen het eigen patrimonium en het bedrijfskapitaal en waar men eveneens in een controle voorziet om op geen enkele wijze de mogelijkheid te geven aan een zelfstandige om frauduleuse activiteiten uit te oefenen ten nadele van derden.

Vrij handelsverkeer wordt vaak in gevaar gebracht door monopolvorming.

De wet op de handelspraktijken van 1971 moet worden aangepast. De kleine zelfstandigen zouden op een efficiënte manier moeten worden verdedigd tegen de misbruiken van de grote handelsbedrijven. Waarom werd de wet op economisch machtsmisbruik van 1960, nooit toegepast?

Een les uit de enkele faillissementen in de handelsbedrijven, zoals Vanden Borre, Butch, Galeries Anspach is, dat al te scherpe prijsconcurrentie ook voor de grote distributiebedrijven fataal kan zijn. Nadat deze concurrentiepraktijken tal van degelijke en arbeidsintensieve bedieningszaken hebben uitgeschakeld, gebeurt het dan dat het groot bedrijf zelf in de put valt die het voor anderen had gegraven.

Grote bedrijven die hun op massaverkoop afgestemde marge te scherp rekenen, lopen eveneens gevaar met de dalende koopkracht van de mensen in rode cijfers terecht te komen. Blijkbaar schijnt de jongste evolutie in de handelssector erop te wijzen dat de buurtwinkels en de speciaal-zaken momenteel beter standhouden dan

het in een harde onderlinge concurrentiestrijd gewikkeld groot bedrijf.

Men spreekt altijd veel van het aantal verloren arbeidsplaatsen bij de sluiting van grote bedrijven. Men verliest echter te gemakkelijk uit het oog dat de vele geruisoze verdwijning van duizenden winkels, ingevolge de concurrentie van het groot bedrijf, heel wat meer arbeidsplaatsen kost zowel die van de zelfstandige zelf als die van zijn personeel.

De heer Lahaye. — Dat is juist, dat kan ik bijvallen.

De heer Deconinck. — *A la bonne heure!* Dat doet mij genoegen. Daarenboven geniet de zelfstandige die werkloos wordt, geen enkele financiële ondersteuning.

De toegang tot de geldmarkt, het vinden van startkapitaal, blijft het voornaamste obstakel waarmee een kandidaat zelfstandige heeft af te rekenen. Het is vaak de reden waarom ambitieuze jongeren hun plannen moeten laten varen. Om de klip van het startkapitaal te omzeilen, zoeken meer en meer jonge mensen een oplossing in de coöperatieve formule. Het voorstel van decreet van de heer Luc Van den Bossche dat tot doel heeft een betere kans te geven aan de nieuwe coöperativen zou moeten worden ondersteund. Het gaat hier om een voorstel dat voorziet in de oprichting van een gewestelijke maatschappij voor coöperatieve ontwikkeling, een soort fonds voor nieuwe produktiecoöperativen, met als doel de uitbreiding of de bevordering van coöperatieve initiatieven.

In het kader van de strijd tegen de werkloosheid, had de minister van Arbeid en Tewerkstelling in november 1982 een maatregel aangekondigd voor werklozen die zich als zelfstandigen wilden vestigen of een onderneming wilden oprichten. Het ging hier om de mogelijkheid voor een volledig uitkeringsgerechtigde werkloze, een voorschot van 500 000 frank op zijn werkloosheidsuitkeringen te bekomen. Verschillende begunstigden mochten zich in een gemeenschappelijke onderneming associëren. Men voorzag een terugbetaling op 10 jaar met 5 maandelijkse bijdragen, waarbij de eerste afbetaling in de loop van het zesde jaar viel, tegen lage rentevoeten. Bij falang, behalve in geval van zware fout, werd de schuld kwijtgescholden en mocht de begunstigde weer werkloosheidsuitkeringen genieten. Waarom werd dit ontwerp nooit in een koninklijk besluit verwoord?

Op het sociaal beleid van de regering voor de Middenstand, hebben wij heel wat aanmerkingen te maken.

Wij weten dat voor de pensioenen bijvoorbeeld de staatssecretaris voor de Pensioenen verantwoordelijk is, maar het is de taak van de staatssecretaris voor de Middenstand, de belangen van de gepensioneerde zelfstandigen, te verdedigen. In de laatste zeven jaar werd het pensioen der zelfstandigen niet aangepast. Dat heeft tot gevolg dat de breuk tussen de voorzieningen voor wedde- en loontrekkenden en deze van de zelfstandigen steeds groter wordt. Dat de regering een inspanning heeft gedaan om het financieel evenwicht te herstellen in de sector pensioenen voor de zelfstandigen, willen wij niet ontkennen. Wij stellen evenwel met ongenoegen vast dat het pensioen voor zelfstandigen niet eens het gewaarborgd inkomen voor een gezin bereikt. Deze toestand is zo erg dat wij helemaal niet fier kunnen zijn. Als wij de pensioenbedragen in aanmerking nemen die geldig waren op 1 oktober 1982, komen wij voor een zelfstandige gepensioneerde tot een gezinsbedrag van 168 920 frank. Het gewaarborgd inkomen bedraagt hier evenwel 184 601 frank of 15 681 frank per jaar minder voor een middenstander die zijn hele leven gezwoegd heeft om de kop boven water te houden ten opzichte van iemand die nooit heeft gepresteerd en nooit bijdragen heeft gestort. Wij bezwieren dan ook, mijnheer de staatssecretaris, de ombudsman te willen zijn van alle middenstanders in dit land bij de heer Mainil, staatssecretaris van Pensioenen, en hem te vragen dat zeer dringend deze schreeuwende onrechtvaardigheid ongedaan zou worden gemaakt.

De heer Vangeel. — De zelfstandigen, die slechts een pensioen trekken, kunnen een aanpassing bekomen.

De heer Capoen. — Dit is een schandaal.

De heer Vangeel. — Alvorens bejaarden het gewaarborgd minimuminkomen ontvangen, worden ze onderworpen aan een streng onderzoek naar hun bestaansmiddelen. Daar moet u rekening mee houden wanneer u vergelijkingen maakt.

De heer Deconinck. — Had u mij niet onderbroken, mijnheer Vangeel — en ik ben u dankbaar voor uw opmerkingen — zou ik aan de staatssecretaris hetzelfde hebben gezegd.

Ik houd er niet van voorafgeschreven teksten te lezen; ik spreek veel liever voor de vuist, wat levendiger is voor de toehoorders.

Is het niet hemeltergend dat anno 2000, de zogenaamd verlichte eeuw, gepensioneerde zelfstandigen bij ons moeten komen klagen dat hun 160 000 frank pensioen niet toereikend is, en dat wij hen moeten verwijzen naar het OCMW als enige andere mogelijkheid. Bij ons noemt men dit centrum nog altijd bij de oude naam, commissie van openbare onderstand. Dergelijke toestand is onterend en schandalig, voor een land als België.

De heer Vangeel. — U is verkeerd ingelicht, mijnheer Deconinck, want om het gewaarborgd minimuminkomen voor bejaarden te bekomen, moet een gepensioneerde zelfstandige niet naar het OCMW. Hij moet daarvoor een aanvraag doen op het gemeentehuis. Ik kan nog verder gaan: voor elke zelfstandige voor wie het onderzoek is gebeurd naar zijn recht op het pensioen voor zelfstandigen, wordt automatisch ook een onderzoek gedaan naar zijn recht op het gewaarborgd minimuminkomen voor bejaarden.

De heer Deconinck. — U hebt gelijk.

De heer Vangeel. — U moet niet spreken van het OCMW als dit er niets mee te maken heeft.

De heer Lagae. — Zeer juist.

De heer Deconinck. — Ik ben nu enkele maanden ambtshalve, als burgemeester, lid van het OCMW van mijn gemeente. Gelukkig zijn er nog weinig gepensioneerde arbeiders, die bij ons moeten komen aankloppen. Zij hebben een pensioen; zij hebben ervoor gewerkt. Wij zijn er trots op dat wij samen, ACV en ABVV, SP en christendemocraten, hebben bereikt dat die arbeiders vandaag een pensioen ontvangen en niemand meer naar de ogen hoeven te kijken.

De heer Pede. — En wij hebben zeker geslapen!

De heer Deconinck. — Al wat de heer Vangeel heeft gezegd, weet ik ook, maar hij zal zeker beseffen dat vandaag de drama's zich voordoen bij de zelfstandigen. Wij krijgen inderdaad haast geen gepensioneerde arbeiders meer bij het OCMW, maar wel kleine middenstanders die niet voldoende hebben om van te leven.

Ik dank de heer Vangeel in ieder geval voor zijn opmerkingen. De heer Lagae doe ik opmerken dat ik hier niet ben om een polemiek te voeren met de aanwezigen in dit halfronde.

De heer Vangeel. — Het Parlement is nochtans de plaats om polemieken te voeren!

De heer Deconinck. — U kunt misschien het woord vragen, mijnheer Vangeel. U is een specialist ter zake en ik hoor u graag aan het woord op dit terrein.

Wat ik hier gezegd heb, is een waarheid als een koe en dit zal niemand kunnen ontkennen.

De heer Vangeel. — Met een aantal onwaarheden erin.

De heer Deconinck. — Dat men in regeringskringen niet onverschillig kon blijven voor deze toestand, blijkt uit het initiatief inzake het vrij aanvullend pensioen. Wij hebben steeds afwijzend gestaan tegenover deze vorm van zelfbegoocheling, die tevens een verloochening inhoudt van de solidariteitsgedachte, die ook de heer Vangeel moet zijn toegedaan. Wie over veel geld beschikt, kan zich zonder moeite de financiële inspanning getroosten, te storten voor een vrij aanvullend pensioen. De zelfstandigen hebben zonder twijfel zelf ingezien dat deze maatregel een lapsus is.

Daar vloeide dan normaal uit voort, dat slechts weinig zelfstandigen belangstelling toonden voor deze schijnoplossing voor het pensioenprobleem. Wat denkt de staatssecretaris over deze mislukking en hoe staat hij tegenover de verdere evolutie van het stelsel der vrije aanvullende pensioenen, nu de zelfstandigen voor deze vorm van pensioenvorming helemaal geen belangstelling blijken te hebben?

Een tweede aspect van het sociaal beleid van de regering, waartegenover wij ten eerste negatief staan, is het systeem van kinderbijslagen voor de zelfstandigen. Hier wordt de discriminatie tussen loon- en weddentrekkenden en zelfstandigen op een cynische wijze verdergezet.

De tijdelijke vermindering van de kinderbijslagen vanaf 1 april 1982 heeft tot gevolg dat er voor het eerste of enig kind, minder dan 300 frank per maand wordt uitgekeerd. Hier wordt nochtans voor 1983 in een overschat voorzien van het stelsel der kinderbijslagen

van niet minder dan 1,3703 miljard. Ook het jaar 1982 gaf een overschat van ruim één miljard. Wij vinden het spijtig dat, ondanks deze onaanvaardbare discriminatie, de regering het nodig oordeelt deze overschotten aan te wenden om het stelsel van de pensioenen aan te zuiveren, of beter om de lasten te helpen betalen die het aanzuiveren van het stelsel van de pensioenen met zich bracht.

Door een beter systeem uit te werken voor het innen van de bijdragen voor het RSVZ en de bijdrageplicht te veralgemenen, zou zonder twijfel een betere regeling mogelijk worden gemaakt, die zou steunen op grotere solidariteit en rechtvaardigheid.

Wij zullen hier zonder enige twijfel aan dovensoren aankloppen, maar toch zal eens de knoop op het sociale vlak dienen te worden doorgehakt. Demagogische groeperingen hebben al te vaak van deze misstanden misbruik gemaakt, om poujadistische propaganda te voeren en de ontevredenheid over de gang van zaken bij de zelfstandigen uit te buiten.

Wij hebben de jongste maanden dikwijls de loftrompet horen schallen over het dynamisme, de werkkracht en de drang naar vooruitgang, die in grote mate aanwezig is bij de categorie van zelfstandigen. Vooral de jonge zelfstandigen verdienen ten volle aangemoedigd te worden. Wij stellen evenwel vast dat de regering hier het slechte voorbeeld heeft gegeven. Wij vragen ons af waarom de steunmaatregelen die ingeschreven waren in de wet van 10 februari 1981, volledig werden opgeheven. Het feit dat deze materie gereionaliseerd werd, is zeker geen voldoende antwoord. In het kader van een gezonde tewerkstellingspolitiek, had de regering een inspanning moeten doen om de jonge zelfstandigen aan te moedigen. Dat heeft niet mogen zijn.

Wij zouden willen aandringen opdat er eindelijk eens begin zou worden gemaakt van een ernstige politiek voor de zelfstandigen.

Wij krijgen weliswaar wetten die op papier heel mooi voorkomen, maar op het veld bitter weinig aanbrengen voor de zelfstandigen in dit land. Wij kregen de pariteitswet voor de landbouwers. Wij krijgen eveneens een jaarlijks verslag voor de Middenstand. Of dat de toestand van de zelfstandigen in belangrijke mate zal verbeteren, durven wij ten zeerste te betwijfelen.

De voorstellen die wij hebben gedaan inzake de inning van de bijdragen voor de RSVZ zijn een ernstige poging om een ernstig politiek beleid kunnen inluiden voor de zelfstandigen in dit land. Ook hier dient de solidariteitsgedachte gerevalideerd te worden. De zelfstandigen in dit land hebben reeds al te lang gewacht op een rechtvaardige behandeling. Dat kan slechts indien er een rechtvaardig beleid wordt ingeluid.

Wij hopen dat de staatssecretaris zal inzien dat goede intenties alleen geen oplossing brengen voor al de problemen waarmee de zelfstandigen op het ogenblik hebben te kampen.

Niets in deze begroting laat ons toe te hopen dat er morgen een betere politiek voor de zelfstandigen zal worden gevoerd. Mijn fractie zal deze begroting dan ook niet goedkeuren. (*Applaus op de socialistische banken.*)

M. le Président. — La parole est à M. Coen.

M. Coen. — Monsieur le Président, chers collègues, l'époque de crise socio-économique, institutionnelle, éthique qui est la nôtre tolère de moins en moins les improvisations, non seulement à l'égard des citoyens adultes de ce pays, mais surtout à l'égard des générations à venir. Aussi, est-ce dans un esprit de critique constructive que je voudrais aborder l'examen attentif de ce budget.

Le ministre nous annonce — et nous nous en réjouissons — une série de mesures nouvelles en vue d'assainir le secteur, ou bien encore, des mesures « d'approfondissement » ou prolongation de mesures déjà anciennes.

Nous savons — cela a été déjà souligné lors de la discussion du budget du ministère du Travail et de l'Emploi — que la priorité de tout gouvernement digne de son nom se doit à la réduction du chômage. Or, qui dit chômage dit emploi, qui dit emploi dit employeur — souvenons-nous, au passage, que l'Etat est le plus gros employeur du pays — et que voyons-nous? Nonobstant la crise, nous constatons que les petites et moyennes entreprises ont mieux conservé l'emploi que les grandes. N'ont-elles pas démontré, en effet, qu'en dépit des difficultés de tous ordres, elles réussissaient ce coup de force: créer l'emploi?

Il est grand temps que toutes les « matières grises » du pays s'agglomèrent dans un effort sincère de réflexion, dans un esprit de bonne volonté et de solidarité due à l'aménagement de la vie d'aujourd'hui et de demain, assorti de cette sécurité psychologique et matérielle qui revêt un caractère presque magique: du travail !

Ne pas devoir tendre la main, être adulte, «être debout sur ses propres pieds», pour reprendre dans notre langue un vieux dicton britannique particulièrement évocateur...

Si le ministre le permet, je voudrais m'attacher plus particulièrement à l'examen des idées qu'il fait siennes — et combien nôtres — pour souhaiter qu'à l'espoir de société qu'il présente, j'ajouterais la nécessité du goût du risque, et même, si vous le permettez, de l'aventure mûrement réfléchie: il me paraît, en effet, que sans cette lame de fond, ressort même de l'individu, aucune action réelle ne puisse démarrer et durer.

Je voudrais ici remercier vivement M. le ministre des données chiffrées qu'il nous apporte. Je voudrais cependant formuler à nouveau un voeu déjà exprimé depuis de nombreuses années: ne pourrait-on accélérer la publication de ces données? L'introduction de l'électronique doit, à brève échéance, rendre la chose possible; ne me dites pas que nous «manquons de personnel»: des centaines de milliers de personnes, jeunes ou moins jeunes, lasses, honteuses d'être chômeuses — il en existe, je les rencontre chaque jour — seraient si heureuses d'être formées à de telles tâches utiles au bien de tous.

Ainsi, je souhaiterais, si la chose est possible, que M. le ministre détaille quelque peu les chiffres de progression, certes confortants, avancés, en les ventilant, par exemple, par secteurs. Nous pourrions mieux juger et lui suggérer de prendre, avec ses collègues responsables, des mesures concordantes dans les domaines de l'éducation nationale et de la formation professionnelle, dans le but d'aider la jeunesse à s'orienter plus judicieusement, l'école terminée, lorsqu'elle se présente aux portillons encombrés du monde du travail. Je suis certain que tous les jeunes responsables applaudiront des deux mains à ce type d'initiative; il est d'autres mesures possibles, multiples, mais non directement liées au présent propos.

Lorsque M. le ministre nous déclare que le nombre de PME s'est accru de 9 p.c., puis-je me permettre d'insister tout particulièrement ici sur la ventilation demandée? Nous pourrions chacun réfléchir, dans un esprit de collaboration constructive, à la façon, diverse et variée d'utiliser ces éléments à un renversement total de la valeur.

Je ne m'appesantirai pas sur l'éclatement des compétences dans notre pays, au sein duquel les hommes et les femmes de toute provenance sont condamnés *nolens volens* à s'entendre.

Puis-je cependant me permettre de rappeler que cet épargneissement crée une série d'équivoques, de doubles emplois, lenteurs, gaspillages, sources de conflits supplémentaires d'un climat psychologique malsain?

Cette situation risque de se recréer dans le secteur des Classes moyennes si l'on n'y prend sérieusement garde. Mais nous savons capable, monsieur le ministre, d'allier, avec un art combien subtil, l'esprit centraliste de bon aloi aux inspirations — si humaines — régionales et locales les plus vives.

Nous nous rappelons également que le rôle de défenseur et de porte-parole des intérêts des classes moyennes, dans le cadre de l'ensemble de la politique générale du gouvernement, ne peut être en de meilleures mains; nous aimerais cependant posséder de plus amples détails sur la façon dont le porte-parole des classes moyennes compte faire entendre la voix de ces dernières lors des grands débats gouvernementaux.

Dans cet esprit, je m'attacherai à l'examen des trois objectifs de la politique que préconise le ministre.

Lorsqu'il parle de la suppression ou, à tout le moins, de la réduction du carcan qui constituent les formalités et obligations qui pèsent sur le chef d'entreprise, pourrais-je me permettre de lui rappeler qu'il y a des années que l'on parle de la question, que l'on s'est penché sur elle au titre de toutes sortes de commissions et groupes de travail? Quels sont les résultats réglementaires et concrets de ces cogitations depuis cinq ans? Quelles sont les mesures précises d'ordre pratique que le ministre a l'intention de prendre dans les six mois à venir?

De même, en matière de sécurité sociale, nous savons trop le régime de misère, pénalisateur, réservé depuis longtemps, à ceux qui ont eu le courage, toute leur vie durant, d'affronter seul les aléas de l'existence.

Comment l'amélioration annoncée — dont nous nous félicitons tous — se réalisera-t-elle? Dans quel délai? Que monsieur le ministre me pardonne mon réalisme plat, dans lequel je souhaite qu'il ne décèle nulle malice: comment les mesures prises se concrétiseront-elles, matériellement parlant, au niveau du montant de la pension du petit pensionné indépendant? Nous voyons trop de cas tragiques: il faut que les choses changent, non demain, mais maintenant.

Lorsqu'il est fait état d'un certain nombre d'instruments techniques de nature à favoriser le développement des PME, nous aimerons demander de préciser la nature de ces instruments, leur

mode de fonctionnement, leur domaine d'action et, si possible, les résultats escomptés d'une telle mise en place sans, bien entendu, oublier de nous situer les délais de mise au point de ces instruments, de leur démarrage jusqu'au moment où ils deviendront opérationnels.

Certes, nous comprenons que l'on ne puisse tout mener de front, mais il y a assez de monde très compétent et soucieux d'honorer son contrat administratif dans nos administrations pour que l'on puisse demander et obtenir très rapidement, dans les six mois à venir, des résultats tangibles, dans le sens progressif si heureusement indiqué par le ministre.

J'ai été particulièrement sensible à l'effort réalisé dans l'assistance aux PME qui éprouvent des difficultés à récupérer leurs créances auprès des pouvoirs publics: j'insiste pour que l'effort en ce sens soit accentué. Il est urgent que les procédures de paiement soient accélérées au maximum et les formalités y relatives allégées, si nous voulons précisément que le secteur PME soit partie prenante et active dans l'opération résorption du chômage. Je formule le même souhait à l'égard des commerçants victimes des grands travaux.

Quant au projet d'élargissement des compétences de la Caisse nationale de crédit professionnel, s'il faut se féliciter de l'adoption de principes vitaux pour la survie économique de notre pays, il convient cependant d'insister pour que les mesures concrètes et souples de réalisation dans les faits interviennent. Les projets se trouvent dans les cartons des fonctionnaires responsables et motivés de cet organisme; il suffit d'entendre ces derniers et de trancher.

Mais, je le répète, la chose est urgente. Nous savons que nous pouvons faire confiance, mais nous ne pouvons plus nous permettre de tergiverser, nous sommes jugés à chaque moment de notre gestion, par un citoyen devenu de plus en plus lucide!

L'élargissement des compétences de la CNPC pose la question de la fusion de certains organismes, devenus désuets dans leur esprit et leur gestion, avec d'autres plus efficaces. Cette question n'est pas nouvelle; il me paraît opportun qu'elle fasse l'objet d'une réflexion commune à tous les niveaux de responsabilité, afin d'accroître la productivité de ces institutions en faveur des PME à l'intention desquelles elles ont été conçues, mais aussi dans le souci de préserver l'emploi des personnes qui pourraient se trouver touchées par des mesures de rationalisation.

Enfin, dans un pays dont Léopold II déclarait, en des circonstances dramatiques certes, qu'il s'y sentait comme un géant dans un entresol, qu'il me soit permis de faire appel au dépassement de la mentalité mesquine, égoïste, tatillon, envieuse et allergique à tout ce qui n'est pas «nous», ou «comme nous».

Réfléchissons, dans un esprit créatif, à nos échecs et à nos succès, loyalement, sans autosatisfaction et sans défaitisme. Comment voyons-nous notre vie à ce jour et, demain, pour les nôtres?

Que voulons-nous pour nos enfants, pour notre groupe familial, professionnel, social? Il faut vouloir.

Il est nécessaire de croire en l'homme, en son esprit d'initiative, d'entreprise et de créativité.

Les professions indépendantes et les PME constituent encore, en cette période de crise, un facteur déterminant sur lequel il est permis de fonder des espoirs.

Nous pouvons encore, si nous le voulons, réussir la reconversion de notre pays. Il suffit de croire en l'homme, de promouvoir et d'encourager l'initiative privée et son corollaire, le goût du risque, et de leur apporter les stimulants nécessaires et indispensables à leur développement.

Que d'efforts consentis longtemps, patiemment, et obstinément! Que d'abnégation, d'oubli de soi, de lutte contre l'indolence, la fatigue et l'épuisement, parfois même contre la révolte et le découragement pour mener à bien une profession indépendante, ou la direction d'une PME et ce, en dépit des difficultés de toutes sortes, de tracasseries administratives, de pressions fiscales ou parafiscales!

La survie du travail indépendant exige que nous nous engagions résolument dans la voie de mesures concrètes et efficaces tendant à favoriser et à promouvoir la formation des classes moyennes et des chefs d'entreprises petites et moyennes, à simplifier au maximum les charges administratives qui leur sont imposées, à réduire leurs charges fiscales sur les bénéfices réinvestis et à améliorer les règles qui régissent les amortissements.

En un mot, il importe, monsieur le ministre, de parfaire les conditions et l'environnement de travail de ceux qui, malgré les difficultés de la crise économique, veulent encore entreprendre mais qui, trop souvent, hélas! se découragent et laissent tomber les bras devant les mesures spoliatrices et vexatoires dont ils sont l'objet de la part d'une administration parfois tatillonne, méfiante, voire chicanière.

Il faut cesser de rêver et se mettre à l'ouvrage. Nous sommes en 1983 et voilà que l'Europe — et, qui sait, le reste du monde — s'est mise à sourire.

Il faut dire que, très imprudemment, la Belgique a accepté de se livrer à un exercice de style: le traitement du thème du financement en vue de la mise en chantier de la résolution du Parlement européen du 19 février 1982, proclamant l'année 1983 comme « Année européenne des petites et moyennes entreprises et de l'artisanat ». Quelle gageure !

Mais nous aimons le défi et comptons bien le relever dans l'ardeur d'une tâche énorme menée ensemble, dans l'optimisme et avec une agressivité positive.

C'est sur cette note positive, monsieur le ministre, monsieur le secrétaire d'Etat, que le groupe PRL votera le budget des Classes moyennes, confiant dans les efforts qui sont entrepris par le gouvernement pour assurer tout à la fois la survie, la promotion et le développement du travail indépendant. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — Je propose au Sénat d'interrompre ici la discussion pour fixer l'ordre de ses travaux et procéder aux votes prévus à l'ordre du jour.

Ik stel de vergadering voor de besprekking hier te onderbreken om onze werkzaamheden vast te stellen en om over te gaan tot de stemmingen die de agenda vermeldt. (*Instemming.*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en heren, is de Senaat het ermee eens dat de commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden volgende week donderdag de agenda opstelt voor de daaropvolgende week en een planning opmaakt voor de weken vóór het Paasreces ?

Het is immers onmogelijk nu reeds de agenda voor onze vergadering over twee weken te bepalen.

La semaine prochaine étant réservée aux travaux des conseils, le Sénat ne siégera pas.

Je propose que la commission du Travail parlementaire qui se réunira jeudi prochain, à 12 heures, fixe l'ordre du jour de nos prochaines séances, si possible jusqu'à Pâques.

Le Sénat est-il d'accord ?

Is de Senaat het hiermee eens ? (*Instemming.*)

Il en sera donc ainsi.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE BIJZONDERE MAATREGELEN MET HET OOG OP HET VERZEKEREN VAN DE WERKING VAN HET GEBOUWENFONDS VOOR DE RIJKSSCHOLEN EN HET FONDS VOOR PROVINCIALE EN GEMEENTELIJKE SCHOOLGEBOUWEN

Stemming over het enig artikel

PROJET DE LOI TRAITANT DES DISPOSITIONS SPECIALES EN VUE D'ASSURER LE BON FONCTIONNEMENT DU FONDS DES BATIMENTS SCOLAIRES DE L'ETAT ET DU FONDS DES BATIMENTS SCOLAIRES PROVINCIAUX ET COMMUNAUX

Vote de l'article unique

M. le Président. — Le Sénat doit se prononcer maintenant sur l'article unique du projet de loi relatif aux Fonds des bâtiments scolaires, ainsi que sur les amendements qui s'y rattachent.

Aan de orde is de stemming over het enig artikel van het ontwerp van wet betreffende de Fondsen voor schoolgebouwen.

Ik breng de inhoud van het enig artikel en van de twee amendementen in herinnering :

Enig artikel. § 1. De tijdens de periode van 25 januari tot 25 juli 1975 in uitvoering van het koninklijk besluit van 13 januari 1975 tot vaststelling van het statuut van het Gebouwenfonds voor de rijksscholen en het Fonds voor provinciale en gemeentelijke schoolgebouwen, getroffen ministeriële besluiten, houdende aanwerving, dienstaanwijzing, verandering van graad en bevordering van personeelsleden in het Gebouwenfonds voor de rijksscholen en in het

Fonds voor provinciale en gemeentelijke schoolgebouwen, worden ontheven van de nietigheid die ze aantast.

§ 2. De personeelsleden worden bevestigd in de graad waarin zij benoemd werden of die zij tengevolge van een latere verandering van graad of een bevordering vóór 1 mei 1982 hebben verkregen.

§ 3. Voormalde besluiten hebben volkomen uitwerking met ingang van de desbetreffende datum vermeld in elk ministerieel besluit.

§ 4. De toepassing van dit artikel zal nochtans geen aanleiding geven tot terugvorderingen.

Article unique. § 1er. Les arrêtés ministériels couvrant la période du 25 janvier au 25 juillet 1975, pris en exécution de l'arrêté royal du 13 janvier 1975, fixant le statut du Fonds des bâtiments scolaires de l'Etat et du Fonds des bâtiments scolaires provinciaux et communaux, concernant le recrutement, l'affectation, le changement de grade et la promotion des membres du personnel faisant partie du Fonds des bâtiments scolaires de l'Etat et du Fonds des bâtiments scolaires provinciaux et communaux, recouvrent leur pleine légalité et sont donc relevés de la nullité qui les affectait.

§ 2. Les membres du personnel sont confirmés dans le grade dans lequel ils ont été nommés ou qu'ils sont obtenu ultérieurement à ces arrêtés, à la suite d'un changement de grade ou d'une promotion et ce avant le 1er mai 1982.

§ 3. Les arrêtés précités sont intégralement d'application à partir de la date fixée par chaque arrêté ministériel.

§ 4. L'application du présent article ne pourra pas entraîner des remboursements dans le chef des agents.

Amendement van de heer Seeuws c.s.

Dit artikel te vervangen als volgt:

« Art. 1. § 1. De personeelsleden die bij de ministeriële besluiten genomen in uitvoering van artikel 7 van het koninklijk besluit van 13 januari 1975 tot vaststelling van het statuut van het personeel van het Gebouwenfonds voor de rijksscholen en het Fonds voor provinciale en gemeentelijke schoolgebouwen genoemd werden en wier aanwerving, bevordering of verandering van graad het voorwerp uitmaakte van een vernietigingsarrest, of wier benoeming onwerkzaam is geworden, worden vast benoemd in de graad die zij op 1 januari 1983 voorlopig bekleedden.

§ 2. De benoemingen bedoeld in § 1 van dit artikel hebben uitwerking op datum van de inwerkingtreding van deze wet.

§ 3. De graad-, niveau- en dienstancienniteit, die de voornoemde personeelsleden vóór de inwerkingtreding van deze wet voorlopig verworven hebben, blijven zij voor de vaststelling van de geldelijke loopbaan behouden.

Art. 2. Worden in vast verband benoemd, de personeelsleden die in 1975 in een vacante betrekking werden aangeworven en die wegens miskenning van de voorwaarden bepaald in artikel 16, § 1, 5°, van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937 houdende het statuut van het rijkspersoneel niet werden benoemd.

Art. 3. De personeelsleden, die bij de ministeriële besluiten, genomen in uitvoering van het koninklijk besluit van 13 januari 1975 in een lagere graad benoemd werden dan die welke zij ingevolge de ministeriële besluiten van 14 januari 1974 bekledden, worden benoemd in de graad die zij ingevolge laatstgenoemde besluiten bezetten.

De benoemingen bedoeld bij dit artikel, hebben uitwerking vanaf de datum van de inwerkingtreding van deze wet.

De betrokken personeelsleden behouden hun geldelijke ancienniteit en de weddeschaal verbonden aan deze graad.

Art. 4. De personeelsleden bedoeld in de voorgaande artikelen, en die vóór de datum van de inwerkingtreding van deze wet, op pensioen gesteld werden, overleden zijn of eerst ontslag verkregen hebben, worden geacht vast benoemd te zijn op de datum van hun benoeming of hun aanwerving, vermeld in de desbetreffende ministeriële besluiten.

Art. 5. De toepassing van deze wet geeft geen aanleiding tot terugvordering van wedden of weddetoelagen.

Art. 6. Een ministerieel besluit tot vaststelling van een personeelsreglement voor de personeelsleden van het Gebouwenfonds voor de rijksscholen en het Fonds voor provinciale en gemeentelijke schoolgebouwen, Nederlandstalige sector, zal na de inwerkingtreding van deze wet uitgevaardigd worden.

Art. 7. In geval van mobiliteit van ambtswege zullen de personeelsleden die in toepassing van artikel 7 van het koninklijk besluit van 13 januari 1975 tot vaststelling van het statuut van het personeel der fondsen in 1975 zijn aangeworven, bij voorrang overgeheveld worden.

Amendement proposé par M. Seeuws et consorts.

Remplacer cet article par les dispositions suivantes :

« Article 1er. § 1er. Les agents nommés par les arrêtés ministériels pris en exécution de l'article 7 de l'arrêté royal du 13 janvier 1975, fixant le statut du personnel du Fonds des bâtiments scolaires de l'Etat et du Fonds des bâtiments scolaires provinciaux et communaux et dont le recrutement, la promotion ou le changement de grade a fait l'objet d'un arrêt d'annulation, ou dont la nomination est devenue caduque, sont nommés à titre définitif dans le grade qui était provisoirement le leur au 1er janvier 1983.

§ 2. Les nominations visées au § 1er du présent article deviennent effectives à la date d'entrée en vigueur de la présente loi.

§ 3. Les agents précités conservent, pour l'établissement de leur carrière pécuniaire, l'ancienneté de grade, de niveau et de service qu'ils avaient acquise provisoirement avant l'entrée en vigueur de la présente loi.

Art. 2. Sont nommés à titre définitif les agents qui ont été recrutés en 1975 dans un emploi vacant et qui n'ont pas été nommés par suite du non-respect des conditions fixées à l'article 16, § 1er, 5°, de l'arrêté royal du 2 octobre 1937 portant le statut des agents de l'Etat.

Art. 3. Les agents nommés par les arrêtés ministériels pris en exécution de l'arrêté royal du 13 janvier 1975, à un grade inférieur à celui qui serait le leur en vertu des arrêtés ministériels du 14 janvier 1974, sont nommés au grade qu'ils avaient en vertu de ces derniers arrêtés.

Les nominations visées au présent article deviennent effectives à la date d'entrée en vigueur de la présente loi.

Les agents concernés conservent leur ancienneté pécuniaire et l'échelle barémique afférente à ce grade.

Art. 4. Les agents visés aux articles précédents et qui, avant la date d'entrée en vigueur de la présente loi, ont été admis à la retraite, sont décédés ou auxquels a été accordée démission honorable de leurs fonctions, sont censés avoir été nommés à titre définitif à la date de leur nomination ou de leur recrutement mentionnée dans les arrêtés ministériels y relatifs.

Art. 5. L'application de la présente loi ne donne pas lieu au remboursement de traitements ou de subventions-traitements.

Art. 6. Un arrêté ministériel fixant règlement du personnel pour les agents du Fonds des bâtiments scolaires de l'Etat et du Fonds des bâtiments scolaires provinciaux et communaux, secteur néerlandophone, sera pris après l'entrée en vigueur de la présente loi.

Art. 7. En cas de mobilité d'office, les agents qui ont été recrutés en 1975 en application de l'article 7 de l'arrêté royal du 13 janvier 1975 fixant le statut du personnel des fonds, seront transférés par priorité.

Amendements de la heren Pecriaux en Mouton.

A. In dit artikel een § 2bis (nieuw) in te voegen, luidende:

« § 2bis. De personnelsleden van het Gebouwenfonds voor de rijksscholen en van het Fonds voor provinciale en gemeentelijke schoolgebouwen die in 1975 tijdens de periode van de eerste benoemingen waren aangeworven in bevorderingsgraden en wier aanwerving door de Raad van State werd vernietigd of nog aanhangig is, worden in vast verband benoemd in de aanwervingsgraad van hetzelfde niveau als hun vernietigde graad. »

B. In § 2 van hetzelfde artikel te doen vervallen, de woorden « waarin zij benoemd werden of ».

Amendements proposés par MM. Pecriaux et Mouton.

A. A cet article, insérer un § 2bis (nouveau), libellé comme suit :

« § 2bis. Les membres du personnel du Fonds des bâtiments scolaires de l'Etat et du Fonds des bâtiments scolaires provinciaux et communaux, qui avaient été recrutés à des grades de promotion en 1975, pendant la période des primo-nominations et dont le recrutement a été annulé par le Conseil d'Etat, ou est en instance, sont nommés à titre définitif au grade de recrutement du même niveau que leur grade annulé. »

B. Au § 2 du même article, supprimer les mots « dans lequel ils ont été nommés ou ».

Alvorens tot de stemming over te gaan, geef ik het woord aan mevrouw Nelly Maes voor een stemverklaring namens de Volksuniefractie.

Mevrouw N. Maes. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, wij kunnen dit ontwerp nr. 402 niet goedkeuren om principiële redenen. Het artikel 7, dat door het arrest van de Raad van State werd verbroken, liet aan de regering toe politieke benoemingen te doen in de Gebouwenfondsen, zonder rekening te houden met graadancienniteit, zonder examen, zelfs zonder diplomaverciste.

Door het arrest werd de rechtsgrond voor deze benoeming weggenomen, maar de betrokkenen bleven desalniettemin in dienst.

Vandaag durft de uitvoerende macht aan de wetgever vragen deze benoemingen te valideren. De Volksunie weigert de weg van het politiek fatsoen en de politieke moraal te verlaten. Zij wenst niet mee te werken aan de verdere afbraak van onze instellingen, van deze rechtsstaat.

Dit ontwerp is een schandaal. Het doet afbreuk, zowel aan de herwaardering van het openbaar ambt, als aan de eerbied voor onze democratische instellingen en het is een aanfluiting van de politieke moraal. Om deze principiële redenen zullen wij ook de amendementen, ingediend door de leden van de socialistische fractie niet goedkeuren. Het onrecht wordt niet minder als het aantal gegadigden wordt vergroot. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Herman.

Mevrouw Herman-Michielsens. — Mijnheer de Voorzitter, heren ministers, geachte collega's, onze fractie heeft reeds gisteren, bij monde van collega Noerens, die trouwens rapporteur was, gezegd met hoeveel terughoudendheid wij dit wetsontwerp zullen goedkeuren.

Dit ontwerp was aangekondigd in de regeringsverklaring die wij hebben goedgekeurd. Een oplossing was in het vooruitzicht gesteld. Dat was echter niet de eerste keer. Dat was ook het geval in de vorige regeringsverklaringen. Men heeft alleen de tijd niet gehad om de zaak op te lossen.

Dit gezegd zijnde weten wij, zoals de zaken er nu voorstaan, dat wat wij zullen goedkeuren, indruist tegen een rechtvaardige behandeling van het hele ambtenarenkorps dat zich aan de wet en de statutaire bepalingen heeft te onderwerpen. Het ontwerp ontkracht gedeeltelijk het belang dat wij hechten aan de uitspraken van de Raad van State.

M. Hismans. — Pourquoi le votez-vous alors ?

Mevrouw Herman-Michielsens. — Ik wens nochtans de hoog oplaaïng verontwaardiging van de vertegenwoordigers van sommige fracties te relativieren tegen de achtergrond van de laksheid dat diezelfde personen verleden week hebben gehuldigd bij de stemming van de overgangsbepalingen, waarin aan de wet van 10 oktober 1967, zegge en schrijve, zestien jaar nadat, overgangsbepalingen worden gevoegd, waarbij evenzeer de waarde van gedane examens (*protest op de banken van de Volksunie*) en de waarde van nodige kwalificaties in de schaduw wordt gesteld ten voordele van een aantal personen. (*Applaus op de liberale banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Seeuws.

De heer Seeuws. — Mijnheer de Voorzitter, de houding van mijn fractie bij de stemming, vraagt niet veel uitleg meer. De aanwezigen — of afwezigen — hebben gisteren blijkbaar niet goed geluisterd en onze uiteenzettingen en ingediende amendementen in de commissie niet goed gelezen. Zij hebben evenmin het amendement dat wij nu hebben ingediend, goed begrepen. Dit amendement strekt er immers toe, te verhinderen dat reeds vroeger rechtmatig benoemden geen kans zouden krijgen op bevordering. Wij zijn tegen de uitbreiding van benoemingen, wat de pers en mevrouw Maes ook mogen beweren. Het getuigt van weinig oprechtheid, de zaken anders voor te stellen.

Ik wil ook een stemverklaring geven bij het amendement van onze collega's van de PS. Wij zullen ons bij deze stemming onthouden. Principieel zijn wij het eens met de verantwoording bij het amendement. Zoals in de commissie herhaaldelijk werd opgemerkt, is de situatie in de onderscheiden « gewestelijke fondsen » echter zo verschillend, dat wij de tekst van het amendement als dusdanig niet volledig kunnen onderschrijven. Bovendien is dit amendement niet conform artikel 2 van het ontwerp, waartegen wij fundamenteel gekant zijn, en dat blijft behouden. (*Applaus op de banken van de SP.*)

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de M. Seeuws et consorts.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heer Seeuws c.s.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

154 membres sont présents.

154 leden zijn aanwezig.

102 votent non.

102 stemmen neen.

51 votent oui.

51 stemmen ja.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.
Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bossicart, Califice, Capoen, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Conrotte, Cooreman, Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, de Bruyne, Debusseré, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnéa, Dehaene, De Kerpel, Demuyter, Deprez, Descamps, De Seranno, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Doumont, Draulans, le comte du Monceau de Bergendal, Février, François, Friederichs, Geens, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mmes Herman-Michielsens, Jortay-Lemaire, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lowis, Lutgen, Mme N. Maes, MM. R. Maes, Mainil, Noerens, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, W. Peeters, Poma, Poulet, Rutten, Mme Saive-Boniver, M. Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mme Staels-Dompas, MM. Thys, Tilquin, Trussart, Van Daele, Vandekerckhove, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhante, Vanderborght, Van der Elst, Vandermarliere, Vandermeulen, Vandermissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van In, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Rompaey, Van Roye, Verbiest, Vermeiren, Waltniel, J. Wathelet, Weckx, Windels et Leemans.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Adriaensens, Basecq, Belot, Boel, Canipel, Clerdent, Mme Coorens, MM. Coppens, Cudell, De Baere, De Bremaeker, Deconinck, Degroeve, Delcroix, Delmotte, Mme De Pauw-Deveen, MM. Désir, De Smeyter, de Wasseige, Deworme, Donnay, Eicher, Féris, Geldolf, Gevenois, R. Gillet, Goossens, Grosjean, Hismans, Houben, Hubin, Humbert, Jandrain, Lallemard, J. Leclercq, Lepaffe, Matthys, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pecriaux, J. Peetermans, Mme Pétry, MM. Poulain, Seeuws, Spitaels, Th. Toussaint, Vandenhouve, Van Der Niepen, Vercaigne et Wyninckx.

S'est abstenu:

Heeft zich onthouden:

M. Egelmeers.

De Voorzitter. — Ik verzoek de heer Egelmeers, de reden van zijn onthouding op te geven.

De heer Egelmeers. — Mijnheer de Voorzitter, ik ben afgesproken met de heer Vanderpoorten.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Pecriaux et Mouton.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Pecriaux en Mouton.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

162 membres sont présents.

162 leden zijn aanwezig.

108 votent non.

108 stemmen neen.

31 votent oui.

31 stemmen ja.

23 s'abstiennent.

23 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.
Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bossicart, Califice, Capoen, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Conrotte, Cooreman, Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, de Bruyne, Debusseré, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnéa, Dehaene, De Kerpel, Demuyter, Deprez, Descamps, De Seranno, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Doumont, Draulans, le comte du Monceau de Bergendal, Février, François, Friederichs, Geens, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mmes Herman-Michielsens, Jortay-Lemaire, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lowis, Lutgen, Mme N. Maes, MM. R. Maes, Mainil, Noerens, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, W. Peeters, Poma, Poulet, Rutten, Mme Saive-Boniver, M. Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mme Staels-Dompas, MM. Thys, Tilquin, Trussart, Van Daele, Vandekerckhove, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhante, Vanderborght, Van der Elst, Vandermarliere, Vandermeulen, Vandermissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van In, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Rompaey, Van Roye, Verbiest, Vermeiren, Waltniel, J. Wathelet, Weckx, Windels et Leemans.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Basecq, Belot, Mme Coorens, MM. Cudell, Degroeve, Degroeve, Delcroix, Delmotte, Désir, de Wasseige, Deworme, Donnay, Eicher, Gevenois, R. Gillet, Grosjean, Hismans, Hubin, Humbert, Jandrain, Lallemard, J. Leclercq, Lepaffe, Mouton, Paque, Pecriaux, J. Peetermans, Mme Pétry, M. Poulain, Mme Remy-Oger, MM. Spitaels et Th. Toussaint.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. Adriaensens, Boel, Canipel, Coppens, De Baere, De Bremaeker, Deconinck, Mmes Delruelle-Ghobert, De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, Egelmeers, Féris, Geldolf, Goossens, Houben, Matthys, Op 't Eynde, Seeuws, Vandenhouve, Van Der Niepen, Vandezande, Vercaigne et Wyninckx.

M. le Président. — M. Goossens est prié de faire connaître les motifs de son abstention.

M. Goossens. — Monsieur le Président, je me suis abstenu pour le motif suivant: tout en considérant que l'amendement constitue une amélioration, il me paraît néanmoins qu'il va à l'encontre des principes que j'ai rappelés, hier, à la tribune.

De Voorzitter. — Ik verzoek de heer Vandezande de reden van zijn onthouding mede te delen.

De heer Vandezande. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb mij onthouden om te kunnen verklaren dat de vergelijking van mevrouw Herman niet opgaat voor onze fractie. In het aangehaalde geval was er geen arrest van de Raad van State. Het ging enkel om overgangsmaatregelen ten behoeve van sommige bedieningen van de rechtkassen. In het onderhavige geval werd het gezag van gewijzigde dat moet gehecht worden aan het vernietigingsarrest van de Raad van State door het wetsontwerp geschonden.

M. le Président. — La parole est à M. de Clippele pour une justification de vote.

M. de Clippele. — Monsieur le Président, messieurs les ministres, chers collègues, au nom de l'UDRT-Rad, je tiens à vous faire savoir que je trouve scandaleux — je dis bien scandaleux — que le gouvernement veuille discréditer le Sénat en voulant lui faire voter un projet de loi pour couvrir ses propres agissements et ses propres manipulations.

L'UDRT-RAD dénonce la pratique des nominations politiques par les trois partis traditionnels. Elle ne peut admettre que des centaines de petits amis des libéraux, des sociaux-chrétiens et des socialistes aient été nommés à des postes de confiance au sein de l'administration de l'Etat sans avoir présenté le moindre examen et ce au détriment de candidats valables et compétents mais sans attaché politique.

C'est le principe de l'égalité des Belges qui est en cause. C'est la raison pour laquelle l'UDRT-RAD ne votera pas ce projet de loi. (Applaudissements sur divers bancs.)

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'article unique du projet de loi.

Wij gaan over tot de stemming over het enig artikel van het ontwerp van wet.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

159 membres sont présents.

159 leden zijn aanwezig.

88 votent oui.

88 stemmen ja.

69 votent non.

69 stemmen neen.

2 s'abstinent.

2 onthouden zich.

En conséquence, l'article unique est adopté.

Derhalve is het enig artikel aangenomen.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bossicart, Califice, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Conrotte, Cooreman, Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnéa, Dehaene, De Kerpel, Mme Delrue-Ghobert, MM. Demuyter, Deprez, Descamps, De Seranno, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, Février, François, Friederichs, Geens, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lutgen, Mainil, Noerens, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Poma, Pouillet, Rutten, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mme Staels-Dompas, MM. Tilquin, Van Daele, Vandebaele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborght, Vandermarliere, Vandermeulen, Vandersmissen, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, J. Watheler, Windels et Leemans.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaensens, Basecq, Belot, Boel, Canipel, Capoen, Mme Coorens, MM. Coppens, Cudell, De Baere, De Bremacker, Debusseré, de Clippele, Deconinck, Degroeve, Delcroix, Delmotte, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, de Wasseige, Donnay, Draulans, Eicher, Férib, Geldolf, Gevenois, R. Gillet, Goossens, Grosjean, Hismans, Houben, Hubin, Humblet, Jandrain, Mme Jortay-Lemaire, MM. Lallemand, J. Leclercq, Lepaffe, Lowis, Mme N. Maes, MM. R. Maes, Matthys, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pecriaux, J. Peetermans, W. Peeters, Mme Pétry, M. Poulain, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Spitaels, Thys, Th. Toussaint, Trussart, Vandekerckhove, Vandenhove, Van der Elst, Van Der Niepen, Vandezande, Van In, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye, Vercaigne, Weckx et Wyninckx.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. de Bruyne et Egelmeers.

De Voorzitter. — Ik verzoek de heer de Bruyne de reden van zijn onthouding mede te delen.

De heer de Bruyne. — Ik ben afgesproken met de heer Nutkewitz.

M. le Président. — Puis-je considérer que le vote qui vient d'être émis sur l'article unique vaut également pour l'ensemble du projet de loi?

Mag ik aannemen dat deze stemming over het enig artikel eveneens geldt voor het ontwerp van wet in zijn geheel? (*Instemming*.)

Ce projet de loi sera transmis à la Chambre des représentants.

Dit ontwerp van wet zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DES PENSIONS DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1983

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DES PENSIONS DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1982

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN PENSIOENEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1983

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN PENSIOENEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1982

Stemming

M. le Président. — Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur l'ensemble de ces projets de loi.

Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over deze ontwerpen van wet. (*Instemming*.)

Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble des projets de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over de ontwerpen van wet in hun geheel.

161 membres sont présents.

161 leden zijn aanwezig.

91 votent oui.

91 stemmen ja.

68 votent non.

68 stemmen neen.

2 s'abstinent.

2 onthouden zich.

En conséquence, les projets de loi sont adoptés.

Derhalve zijn de ontwerpen van wet aangenomen.

Ils seront transmis à la Chambre des représentants.

Ze zullen aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bossicart, Califice, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Conrotte, Cooreman, Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnéa, Dehaene, De Kerpel, Mme Delrue-Ghobert, MM. Demuyter, Deprez, Descamps, De Seranno, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, Février, François, Friederichs, Geens, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lutgen, Mainil, Noerens, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Poma, Pouillet, Rutten, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mme Staels-Dompas, MM. Tilquin, Uytendaele, Van Daele, Vandebaele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborght, Vandermarliere, Vandermeulen, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, J. Watheler, Weckx, Windels et Leemans.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaensens, Basecq, Belot, Boel, Canipel, Capoen, Mme Coorens, MM. Coppens, Cudell, De Baere, De Bremacker, Debusseré, de Clippele, Deconinck, Degroeve, Delcroix, Delmotte, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, de Wasseige, Donnay, Draulans, Eicher, Férib, Geldolf, Gevenois, R. Gillet, Goossens, Grosjean, Hismans, Houben, Hubin, Humblet, Jandrain, Mme Jortay-Lemaire, MM. Lallemand, J. Leclercq, Lepaffe, Lowis, Mme N. Maes, MM. R. Maes, Matthys, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pecriaux, J. Peetermans, W. Peeters, Mme Pétry, M. Poulain, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Spitaels, Thys, Th. Toussaint, Trussart, Vandekerckhove, Vandenhove, Van der Elst, Van Der Niepen, Vandezande, Van In, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye, Vercaigne, Weckx et Wyninckx.

Se sont abstenus:
Hebben zich onthouden:
MM. de Bruyne et Egelmeers.

M. le Président. — Je présume que les membres qui se sont abstenus l'ont fait pour les motifs invoqués précédemment.
(Assentiment.)

PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 16 JUIN 1960 PLACANT SOUS LE CONTROLE ET LA GARANTIE DE L'ETAT BELGE LES ORGANISMES GERANT LA SECURITE SOCIALE DES EMPLOYES DU CONGO BELGE ET DU RUANDA-URUNDI ET PORTANT GARANTIE PAR L'ETAT BELGE DES PRESTATIONS SOCIALES ASSUREES EN FAVEUR DE CEUX-CI, LA LOI DU 17 JUILLET 1963 RELATIVE A LA SECURITE SOCIALE D'OUTRE-MER ET LA LOI PROGRAMME 1981 DU 2 JUILLET 1981

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE WIJZIGING VAN DE WET VAN 16 JUNI 1960 DIE DE ORGANISMEN BELAST MET HET BEHEER VAN DE SOCIALE ZEKERHEID VAN DE WERKNEMERS VAN BELGISCHE-KONGO EN RUANDA-URUNDI ONDER DE CONTROLE EN DE WAARBORG VAN DE BELGISCHE STAAT PLAATST, EN DIE WAARBORG DRAAGT DOOR DE BELGISCHE STAAT VAN DE MAATSCHAPPELIJKE PRESTATIES TEN GUNSTE VAN DEZE WERKNEMERS VERZEKERD, VAN DE WET VAN 17 JULI 1963 BETREFFENDE DE OVERZEESE SOCIALE ZEKERHEID EN VAN DE PROGRAMMAWET 1981 VAN 2 JULI 1981

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote de l'ensemble du projet de loi relatif aux organismes gérant la sécurité sociale des employés du Congo belge et du Ruanda-Urundi.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet betreffende de organismen belast met het beheer van de sociale zekerheid van de werknemers van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van wet in zijn geheel.

161 membres sont présents.

161 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont pris part au vote:

Hebben aan de stemming deelgenomen:

MM. Adriaensens, Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Basecq, Belot, Bens, Bock, Boel, Bossicart, Califice, Canipel, Capoen, Chabert, Claeyns, Clerdent, Close, Coen, Conrotte, Cooremans, Mme Coorens, MM. Coppens, Cudell, Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Bremaeker, de Bruyne, Debusseré, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, de Clippele, Deconinck, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnéa, Degroeve, Dehaene, De Kerpel, Delcroix, Delmotte, Mme Delruelle-Ghobert, M. Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. Deprez, Descamps, De Seranno, Désir, De Smeyster, de Wasseige, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Doumont, Draulans, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Eicher, Férier, Février, François, Friederichs, Geens, Geldolf, Gerits, Gevenois, Gijs, J. Gillet, R.

Gillet, Mmes Godinache-Lambert, Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Grosjean, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Houben, Hubin, Humblet, Jandrain, Mme Jortay-Lemaire, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lallemand, J. Leclercq, Lepaffe, Lowis, Lutgen, Mme N. Maes, MM. R. Maes, Mainil, Matthys, Mouton, Noerens, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pecriaux, Pede, Edg. Peetermans, J. Peetermans, W. Peeters, Mme Pétry, MM. Poma, Poulaïn, Poulet, Mme Remy-Oger, M. Rutten, Mme Saive-Boniver, MM. Seeuws, Smeers, Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Thys, Tilquin, Th. Toussaint, Trussart, Uyttendaele, Van Daele, Vandekerckhove, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhoute, Vandenhove, Vandeborgh, Van der Elst, Vandermarliere, Vandermeulen, Van Der Niepen, Vandersmissen, Vandezande, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaeverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van In, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Rompaey, Van Roye, Verbist, Vercaigne, Vermeiren, Walniet, J. Wathelet, Weckx, Windels, Wyninckx et Leemans.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN MIDDENSTAND VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1983

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN MIDDENSTAND VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1982

Hervatting van de algemene behandeling

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES CLASSES MOYENNES DE L'ANNÉE BUDGETAIRE 1983

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES CLASSES MOYENNES DE L'ANNÉE BUDGETAIRE 1982

Reprise de la discussion générale

De Voorzitter. — Wij hervatten de behandeling van de ontwerpen van wet betreffende de begroting van het ministerie van Middenstand.

Nous reprenons la discussion des projets de loi relatifs au budget du ministère des Classes moyennes.

Het woord is aan de heer De Cooman.

De heer De Cooman. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, mijnheer de staatssecretaris, collega's, sedert de aanvang van de economische crisis is het zeer duidelijk geworden dat de middenstandsbedrijven of KMO meer en meer aan belangstelling hebben ingewonnen ten opzichte van de grote ondernemingen, vooral door de wijze waarop deze ondernemingen de crisis hebben opgevangen. Ze doorspartelen deze crisis dank zij de ondernemingsgeest en inzet van de bedrijfsleiders, die weliswaar in vele gevallen lijders met lange «ij» kunnen worden genoemd. Zij leggen meer soepelheid en aanpassingsvermogen aan de dag ten opzichte van de gewijzigde toestanden of langere termijntoestanden. Hun sterkte als onderneming, hun aanpassing aan toestanden, zij het van macro- of micro-economische aard, worden duidelijk weergegeven door het feit dat het aantal zelfstandigen in de crisisperiode van vandaag opnieuw is aangegroeid. Sedert 1977 tot 1981 groeide hun aantal met 1 160 eenheden, namelijk van 641 982 tot 643 142. Wel dient te worden gezegd dat wij het cijfer van gevaste zelfstandigen van 1974 nog niet hebben bereikt, maar de stijgende cijfers duiden aan dat wij in de eerstkomende jaren het cijfer van 655 000 bedrijven opnieuw zullen bereiken en zelfs overschrijden op voorwaarde dat men de bedrijfsleiders helpt en steunt in hun initiatief en men zich niet beperkt tot momentslagens en niet-uitgevoerde intenties. De waarde van de KMO voor de economie van een land zijn uitermate groot en iedereen die beleidsverantwoordelijkheid heeft moet zich daar bewust van worden. Uit de statistieken blijkt dat de KMO ondanks de crisis 2 pct. meer werkplaatsen hebben gecreëerd, terwijl dit cijfer in de grote ondernemingen met 15 pct. gedaald is. Anders gezegd, de KMO hebben een verhoging van 16 662 eenheden en in de grote ondernemingen zijn er 250 000 werkplaatsen verloren gegaan voor de periode 1973-1981. Het aantal KMO-werkgevers is in deze periode gestegen met 12 000 eenheden van 138 000 tot 150 000. Dit zijn toch duidelijke gegevens betreffende de waardevolle betekenis

van de zelfstandige en de KMO die de hoeksteen van ons economisch bestel zijn.

Maar om al deze facetten te kunnen behouden en versterken op basis van de maatschappelijke betekenis van zelfstandigheid zullen, mijnheer de minister en mijnheer de staatssecretaris, duidelijke en ingrijpende maatregelen dienen te worden genomen. Dit zal nodig zijn willen wij onze KMO in hun opzet helpen tot bevordering van onze economie en vooral met het oog op de tewerkstelling en opvang van de jongeren.

Ik zal mij beperken tot enkele fundamentele beschouwingen waaraan, voor de toekomst van de KMO, bijzonder aandacht dient te worden geschenken. Voor de KMO dient een aangepast fiscaal, financieel en administratief leefklimaat te worden gecreëerd. Het onderscheid dient te worden gemaakt tussen grote ondernemingen en de KMO enkel en alleen op grond van hun eigen specifiek karakter. Bij elke nieuwe vorm van wetgeving en reglementering dient hiermee rekening te worden gehouden. Het is daarom van levensgroot belang dat er een drastische vereenvoudiging komt van de administratieve formaliteiten, zowel op nationaal vlak als op regionaal. Het administratief labirynt met de moeilijkheid voor de ondernemer om te vinden welke dienst bevoegd is voor wat, is werkelijk ondenkbaar. Men ziet door dit alles de bomen niet meer staan in het bos. Het behoud van de wet van 4 augustus 1978 op de economische heroriëntering van de KMO is van zeer groot belang. Zo zullen de rentetoelagen en kapitaalpremies kredietverlenging haalbaar maken voor de KMO. Het operationeel maken van het nieuwe participatiefonds is van uitermate groot belang voor de KMO. De huidige fiscale wetgeving is zeker niet uitgewerkt speciaal voor kleinere bedrijven, maar de fiscale rechtszekerheid is voor hen toch ook een recht.

De participatie van de KMO in de openbare investeringen en leveringen, die jaarlijks miljarden betekenen, dient een realiteit te worden zonder dat dit tot gevolg zou hebben dat zij permanent schuldeiser zijn tegenover de Staat omwille van BTW, leveringen en diensten. Een vereeningsstelsel, waardoor vorderingen en schulden van overheden ten opzichte van bedrijven geregeld worden, is noodzakelijk.

Er zou moeten worden gezorgd voor een sociale zekerheid op maat van de zelfstandige. Het sociaal statuut moet, met behoud van een afzonderlijk stelsel, worden aangepast aan de specifieke kenmerken en noden van de zelfstandigen. De aandacht moet ook gaan naar de toekomstige zelfstandigen.

1. De verzekering van een redelijk vervangingsinkomen en een juistere verhouding tussen bijdragen en prestaties moeten onder meer voor de jongeren de aantrekkracht tot het zelfstandig beroep vergroten;

2. De vrije aanvullende verzekering met sociaal karakter moet verder worden uitgebouwd;

3. De sociale bijdragen moeten voor jonge zelfstandigen worden verminderd tijdens de beginperiode van de beroepsbezigheid. Deze maatregel kan deels worden gefinancierd met de middelen, welke beschikbaar werden gesteld voor de toekenning van de premie bij eerste vestiging;

4. De mogelijkheid van bepaalde vormen van tegemoetkomingen en bijstand moeten worden onderzocht in geval de bestaanszekerheid van de zelfstandige wordt bedreigd ingevolge economische redenen.

Mijnheer de staatssecretaris, ook het sociaal statuut van de meewerkende echtgenoot vraagt bijzondere aandacht. De vrouw die haar echtgenoot bijstaat of vervangt in de uitoefening van zijn beroep, wordt helpster genoemd. Zij is niet onderworpen aan het sociaal statuut der zelfstandigen, en betaalt dus geen eigen bijdragen. Dit is ook het geval wanneer fiscaal een deel van de bedrijfsinkomsten op haar naam worden aangegeven. Alleen de echtgenoot betaalt de bijdragen. Wanneer fiscaal een deel van de inkomsten op naam van de vrouw wordt aangegeven wordt zijn bijdrage wel berekend op het geheel van de inkomsten, dit is op de som van zijn inkomsten plus de bedrijfsinkomsten op naam van de echtgenote-helpster. Daardoor is het mogelijk dat de man een hogere bijdrage moet betalen, namelijk wanneer de bijdrage berekend op zijn eigen fiscaal inkomen niet de maximumbijdrage bereikt. De meewerkende echtgenote geniet persoonlijk geen sociale rechten. Wel wordt ze erkend in de verschillende regimes van het sociaal recht. Dit uit zich doordat de meewerkende echtgenote een aantal «afgeleide rechten» geniet. Deze rechten geniet ze echter alleen omdat ze echtgenote is, niet omdat ze medewerkende echtgenote is. De medewerkende echtgenote geniet enkel de afgeleide rechten die ze ook zou hebben als ze niet werkte in het bedrijf. Nogtans betaalt de man ook bijdragen op het aan zijn echtgenote toegekende inkomen uit het bedrijf. In het sociaal statuut der zelfstandigen bestaan de volgende sociale-zekerheidsectoren: kinderbijslag; ziekteverzekering; gezondheidszorgen; arbeidsongeschiktheidsverzekering; pensioen.

In de sector van de kinderbijslag zijn momenteel geen problemen evenmin als in de sector gezondheidszorgen. Inzake de arbeidsongeschiktheidsverzekering moet worden opgemerkt dat alleen de zelfstandige-bijdragebetaler aanspraak kan maken op een vervangingsinkomen bij arbeidsongeschiktheid. De medewerkende echtgenote kan nergens aanspraak op maken. Tenslotte is er de sector van de pensioenen, waar alleen de bijdragende echtgenote recht heeft op een pensioenuitkering. Het betreft hier wel een gezinspensioen dat in oktober 1982, 14 077 frank bedroeg tegenover 12 261 frank voor alleenstaande. De medewerkende echtgenote ontvangt zelf geen pensioen. Dit wordt wel gedeeltelijk gecompenseerd door een hoger pensioenbedrag toegekend aan de man, namelijk het gezinspensioen. Het moet worden opgemerkt dat de formule van het gezinspensioen ook frequent gekozen wordt door gezinnen waar beide echtgenoten aan de sociale zekerheid zijn onderworpen geweest. In de gevallen waar de activiteit van een echtgenoot tijdelijk werd onderbroken of vroegtijdig werd stopgezet, kan het gezinspensioen immers voordeleger zijn dan de som van de twee alleenstaande pensioenen.

Globaal genomen stelt men vast dat de medewerkende echtgenoot erkend is in het sociale-zekerheidsrecht, dit echter als echtgenote en niet als medewerkster. Dat zij, net als een thuiswerkende vrouw, geen bijdragen betaalt is nochtans niet helemaal waar. Op het vlak van de prestaties zien we dat de medewerkende echtgenote niet in aanmerking komt voor een uitkering in geval van arbeidsongeschiktheid, noch voor een persoonlijke pensioenuitkering.

Weliswaar kan de medewerkende echtgenote een vrijwillige arbeidsongeschiktheidsverzekering afsluiten bij een private verzekeraarsmaatschappij. De premies die zij moet betalen voor een verzekering «gewaarborgd inkomen bij ziekte of ongeval» zijn fiscaal aftrekbaar. Anderzijds kan zij ook vrijwillig een gemengde levensverzekering afsluiten. Ook hier kan zij de premies fiscaal aftrekken van het aan haar toegekende bedrijfsinkomen.

Men kan zich echter afvragen of het rechtvaardig is dat de helpster deze verzekeringen op vrijwillige basis moet afsluiten, daar waar de bijdrage die de man betaalt, mede berekend is op het inkomen dat fiscaal aan de vrouw wordt toegekend.

Is een persoonlijk sociaal statuut voor de helpster niet wenselijk? De meeruitgaven die dat meebrengt kunnen beperkt worden genoemd, in die zin dat een persoonlijk statuut alleen extra prestaties meebrengt op vlak van pensioenregeling en arbeidsongeschiktheid. De cruciale vraag is natuurlijk: hoe te financieren? En: zijn de helpsters inderdaad bereid — meer — te betalen voor een eigen statuut?

Het zou misschien mogelijk zijn een stelsel uit te werken waarin de zelfstandige, samenwerkende echtgenoten slechts één bijdrage betalen, berekend op het globale ondernemingsinkomen en waarin elk der echtgenoten alle prestaties persoonlijk kan genieten. De bijdrage mag hoger zijn dan de bijdrage van een alleenwerkende of een alleenstaande zelfstandige, maar ze moet aanzienlijk lager blijven dan het dubbele van de bijdrage van de alleenstaande.

Wat voorts in het algemeen als een leemte wordt beschouwd, is het feit dat er noch voor de zelfstandige vrouw, noch voor de medewerkende echtgenote een vorm van moederschapsbescherming bestaat. Dit heeft tot gevolg dat om economisch verlies tegen te gaan, deze vrouwen na de bevalling geen of zeer weinig rust nemen en hun activiteiten zo vlug mogelijk hervatten. Het is immers niet mogelijk lang uit de zaak weg te blijven zonder veel schade. Dit geldt ook voor de medewerkende echtgenote die niet zozeer een «helper» is dan wel een medewerkster die een essentiële bijdrage levert in het familiebedrijf. Zowel aan de zelfstandige vrouwen als aan de medewerkende echtgenoten zou een zwangerschapsvergoeding moeten worden toegekend. Men denkt hierbij aan een forfaitaire zwangerschapsvergoeding en aan de oprichting van instellingen voor aangepaste gezinshulp. Het betalen van een forfaitair bedrag kan een stimulans zijn om hulp van buitenaf aan te trekken, en is dus verantwoord. Het is echter soms moeilijk op eigen houtje in een vervanging te voorzien; vandaar de idee ook aangepaste vormen van gezinshulp voor zelfstandigen te organiseren. Deze regeling zou gelden zowel voor de vrouwen met een eigen bedrijf als voor de vrouwen die hun man bijstaan in een gezamenlijk bedrijf.

Een laatste probleem met betrekking tot het sociaal statuut van de medewerkende echtgenoten is dat een aantal van deze vrouwen in werkelijkheid echte zelfstandigen zijn. De zaak wordt echter gevoerd op naam van de man omdat alleen dan het gezin aanspraak kan maken op een gezinsrustpensioen en een overlevingspensioen. Er moet dringend werk worden gemaakt van de afschaffing van deze discriminatie: ook vrouwen moeten een gezinspensioen en een overlevingspensioen kunnen vestigen.

De tewerkstelling in de KMO moet worden bevorderd door minder lasten op te leggen en meer soepelheid toe te passen. KMO

die personeel tewerkstellen, worden vaak gehinderd door een aantal belemmerende factoren zoals: de zware arbeidskost; de veelheid van administratieve verplichtingen; het gebrek aan soepelheid van de sociale wetgeving. Een beleid moet worden gevoerd uitgaande van de volgende punten.

Ten eerste, moet er een verlichting komen van de sociale lasten. De sociale-zekerheidslasten leggen een te zware belasting op de factor arbeid. De sociale zekerheid is te veel arbeidsvernietigend, te weinig arbeidscheppend. Daarom moeten de sociale-zekerheidsbijdragen worden verminderd door middel van een bezuiniging op de uitgaven en een verruiming van de financieringsgrondslag zodat de loonintensieve ondernemingen niet verder worden benadeeld. Tevens moeten de sociale lasten op een evenwichtige wijze tussen de ondernemingen worden verdeeld.

Ten tweede, is een soepeler arbeidsorganisatie vereist. Deze is mogelijk zonder afbreuk te doen aan de elementaire rechten van de werknemers. De volgende maatregelen dienen te worden overwogen: de bevordering van de deeltijdse arbeid. Alle tegemoetkomingen bij voltijdse tewerkstelling moeten eveneens gelden voor deeltijdse tewerkstelling. Bijkomende stimuli moeten worden gegeven om deze vorm van arbeid aan te moedigen; de herziening van de reglementering inzake arbeidsduur overeenkomstig de behoeften van de ondernemingen; de aanpassing van een aantal voorschriften van de wet op de arbeidsovereenkomsten, bijvoorbeeld voor bepaalde tijd en voor opzeggingstermijnen.

De hoge werkloosheid, vooral deze van de jongeren, moet de overheid ertoto aanzetten nieuwsoortige maatregelen te nemen die de intrede van de jongeren op de arbeidsmarkt kunnen vergemakkelijken. In deze gedachtengang zou moeten worden gedacht aan de inlassing in de arbeidsovereenkomst met jongeren van een opleidingsperiode die een vlotte overgang naar de definitieve indienststelling moet mogelijk maken.

Tenslotte is het wenselijk dat de regering bij het nemen van maatregelen op het sociale vlak rekening houdt met de karakteristieken die de KMO onderscheiden van de grotere ondernemingen.

Inzake de beroepsopleiding en voortdurende vorming, hoeksteen voor uitoefening van een risicodragend beroep, nog enkele beschouwingen. De kleinere bedrijven moeten een aangepast en geëigend vormingssysteem krijgen dat gestoeld blijft op de realiteit van het beroepsgebeuren in risicodragende bedrijven. Zulks vergt zowel bedrijfseconomisch als bedrijfstechnisch een opleidingsysteem dat voornamelijk kandidaat-zelfstandigen voorbereidt op de uitdaging van een risicodragende activiteit.

Een initiatief van verlenging van de leerplicht, voor zover het systeem van voortdurende vorming in de middenstand de mogelijkheid krijgt te voldoen aan de voorwaarden van de leerplichtverlenging, dient te worden uitgewerkt. Zulks impliceert dat aan de essentiële doelstelling van dit geëigend vormingssysteem niet wordt geraakt.

In verband met de acties van technologische vernieuwing en aanpassing dient de voorrang te worden gegeven aan sensibilisatie en begeleiding van kleine bedrijven die zowel economisch als maatschappelijk onmisbaar zijn.

Het organisatierecht van deze middenstandsvorming moet in handen blijven van de beroeps- en interprofessionele organisaties. Dit is een waarborg voor de permanente beroepsevolutie op technologisch, sociaal, economisch en maatschappelijk vlak.

Een aangepast juridisch kader is noodzakelijk voor het zelfstandig ondernemen, allereerst om het ondernemingsrisico draaglijker te maken. Elke zelfstandige ondernemer, die als individuele handelaar of ambachtsman zijn bedrijf uitbaat buiten een vennootschapsstructuur, legt zichzelf en zijn gezin een financieel onbeperkt risico op dat moreel, sociaal en ook economisch niet langer aanvaardbaar is. Hij loopt als zelfstandige steeds het risico, in korte tijdspanne de vrucht van jarenlange arbeid te verliezen. Wanneer een zelfstandige niet meer aan de financiële engagementen, die hij als bedrijfsleider moet aangaan tegenover leveranciers, fiscus, banken en financiële instellingen, personeel, RSZ, sociaal statuut enz., kan voldoen tengevolge van allerlei omstandigheden zoals het wegvalen van bestellingen, vermindering van koopkracht, verhevigde en soms destructieve concurrentie, ziekte van de ondernemer, onverwachte aanslag vanwege de fiscus, niet tijdig betalen door klanten, faillissement van een klant enzovoort, zal de zelfstandige ondernemer inderdaad failliet worden verklaard. Hierbij zullen niet alleen de in de onderneming geïnvesteerde goederen in beslag worden genomen maar ook alle goederen die tot de persoonlijke en familievermogenssfeer behoren. De zelfstandige zet, door te ondernemen en zo vaak door werk te verschaffen, zijn geheel persoonlijk bezit op het spel.

De heer Bascour, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Bij faillissement is bovendien zijn toekomst gehypothekeerd omdat de schuldeisers van een zelfstandige zelfs na het faillissement de

zelfstandige kunnen blijven vervolgen. Een failliet verklaarde zelfstandige heeft geen toekomst meer. Hij start als hij nog kan, opnieuw beneden nul.

Deze grote verantwoordelijkheid wordt steeds moeilijker om dragen voor gevestigde zelfstandigen en is een rem voor vele dynamische, ondernemende jongeren om een zelfstandige zaak te starten. De techniek van de beperkte aansprakelijkheid, die erin bestaat, via de oprichting van een vennootschap het ondernemingsrisico te beperken tot het in de onderneming geïnvesteerde vermogen, moet worden opengesteld voor de individuele zelfstandige ondernemer. Zo zal hij berekenbare risico's kunnen dragen.

Dit kan gebeuren door een eenvoudige aanpassing van ons vennootschapsrecht naar het voorbeeld van het Duitse recht. In 1980 werd in Duitsland inderdaad de wet op de *GmbH*, te vergelijken met onze personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, gewijzigd door toe te laten dat een *GmbH* door een enkel persoon zou worden opgericht. Een wetsvoorstel om in die zin ons vennootschapsrecht aan te passen en de «eenmans-PVBA» wettelijk te erkennen werd reeds in de Kamer ingediend.

Een andere oplossing bestaat in een eigen specifieke ondernemingsvorm met beperkte aansprakelijkheid of een éénmanszaak met beperkte aansprakelijkheid. Op het ogenblik is een wetsvoorstel in die zin in Kamer ingediend.

Een belangrijk probleem is de persoonlijke borgstelling.

Een loutere afscheiding van vermogens via de techniek van het vennootschapsrecht of via de creatie van een éénmanszaak met beperkte aansprakelijkheid dient echter te worden aangevuld met nieuwe voorschriften of regelingen inzake solidaire borgstelling.

Belangrijke schuldeisers, banken en kredietinstellingen doorbreken in hun voordeel de beperkte aansprakelijkheid en eisen systematisch hypothecaire zekerheden, pandstelling, borgstelling of aval op persoonlijke goederen van de zaakvoerders, beheerders, vennoten en soms zelfs familieleden.

Daarom is het een eis dat dringend maatregelen worden genomen om de gelijkheid tussen de schuldeisers te herstellen en om de persoonlijke bezittingen, in het bijzonder de gezinswoning van de ondernemers, te beveiligen tegen al te grote risico's, zonder dat daarom de kredietmogelijkheden zelf worden aangetast of verminderd.

In dit verband zou er een humanisering kunnen of moeten gebeuren van de faillissementswetgeving. Voor ondernemers die geen beroep doen of kunnen doen op de vennootschapsvorm of op de nog op te richten éénmanszaak met beperkte aansprakelijkheid dienen oplossingen te worden gezocht in een humanisering van de faillissementsregeling. Meer bepaald dient een aantal goederen die tot de privé-sfeer behoren uit de faillissementsregeling te worden gesloten en dienen de niet voldane-schulden van de te goeder trouw gefailleerde bij afsluiting van het faillissement te worden kwijtgescholden. Voor de oplossing van dit probleem werd vorig jaar een parlementair initiatief genomen in de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Wat de concurrentieverhoudingen betreft, ben ik voorstander van een doorzichtige markt waar de ondernemingen in een eerlijke onderlinge concurrentieverhouding streven naar een optimale kwalitatief verantwoorde dienstverlening aan hun klanten, de verbruikers. Hiertoe moeten de concurrentiemogelijkheden van de KMO worden hersteld, moeten overbodige formalismen, die worden opgelegd in de handelsreglementering worden opgeheven en moeten handelspraktijken die gesteund zijn op of vergemakkelijkt worden door economische machtsposities worden weggewerkt.

Concreet betekent dit dat een aantal wijzigingen moeten worden uitgevoerd in de wet betreffende de handelspraktijken, de wet van 14 juli 1971. Samen met mijn fractieleider en met andere collega's heb ik een voorstel tot wijziging van deze wet ingediend bij de Senaat.

De thans toegelaten prijsvergelijkingen met zogenaamde door de fabrikant of leverancier aanbevolen of opgelegde prijzen dienen te worden verboden omdat zij aanleiding geven tot enorme misbruiken. De consumenten worden misleid omdat de prijsvergelijkingen niet zelden fictief zijn. De concurrentie wordt daardoor vervalst.

De reglementering van de solden en uitverkopen moet strikt worden toegepast en elke andere aankondiging van promoties met verminderde prijzen moet worden verboden.

Het verbod van verkoop met verlies, dat systematisch omzeild wordt door grote warenhuizen die discriminerende voorwaarden afwingen van hun leveranciers, moet worden aangevuld met een verbod van discriminatie.

Dit verbod moet eveneens uitdrukkelijk van toepassing worden gesteld voor de dienstensector.

Een verstrenging van het verbod van premieverkoop en een absoluut verbod, zonder afwijkingen op de tijdelijke verkopen in zalen, bioscopen, feetsalen, bij particulieren enzovoort, moeten er eveneens komen.

Wat de procedure betreft tot naleving van de wettelijke voorschriften inzake handelspraktijken, ben ik van mening dat een verstrenging van de straffen bij overtreding en een versoepeling van de procedure in kortgeding noodzakelijk zijn.

De nooit toegepaste wet op het economisch machtsmisbruik moet, onder aangepaste vorm, worden ingebouwd in de wetgeving op de handelspraktijken.

Tenslotte moeten de officiële circuits beter worden beschermd tegenover de zogenaamde alternatieve kanalen. Hierbij beschouwt men als alternatieve kanalen: de distributievormen die niet tot de normale gebruiken behoren, omdat ze worden gehanteerd door personen die normaal geen distributieactiviteit uitoefenen en/of die in rechte anders behandeld worden dan de eigenlijke kleinhandelaars. Zij ontsnappen veelal aan een hele reeks van exploitatiekosten die voor de gewone handelaars onmogelijk te vermijden zijn omwille van wettelijke voorschriften, die op de alternatieve kanalen niet van toepassing zijn.

Daardoor ontstaan geenszins te verantwoorden discriminaties ten nadele van de gevestigde distributiebedrijven en hun personeel.

Mijnheer de minister, ik wil ook een paar woorden zeggen over de steun aan de middenstand en de KMO.

Vele middenstanders en KMO beklagden zich erover dat de diverse steunmaatregelen om de haverklap veranderen, zodat men er gewoon geen zicht meer op heeft. Maatregelen worden gelanceerd, maar wanner de ondernemers goed en wel weten dat zij bestaan, zijn ze al gewijzigd of ingetrokken.

Ook blijkt de administratie niet meer in staat te zijn de dossiers behoorlijk en binnen redelijke termijnen af te werken.

Enkele voorbeelden: De vestigingspremies. Sommige hebben niets ontvangen, anderen slechts de helft. Een middenstander kreeg mooie brieven ofwel van de minister, ofwel van de staatssecretaris ofwel van de administratie maar wacht reeds meer dan tien maanden op de premie.

De uitbetalingen van de rentetoelagen laten vaak op zich wachten. Verwaarlozen sommige banken het dossier en vragen zij geen toelagen aan? Ondernemers die niet kunnen wachten, gaan over tot de investering en vernemen nadien dat de beslissing negatief is.

De kapitaalpremies. Een ondernemer liet weten dat hij, gevuld aan de eis van het plaatselijk belastingkantoor, reeds belastingen heeft betaald op de kapitaalpremies, die hij nog niet ontvangen heeft.

Het plan-Dewulf. De «begunstigde» ondernemingen moeten elk kwartaal de nodige documenten indienen maar de uitbetalingen gebeurden slechts tot het voorlaatste kwartaal 1981. Als reden van de vertraging geeft de administratie op dat het effectief van de dienst van zeven ambtenaren op twee werd teruggebracht.

En dan de premies voor de humanisering van de arbeid. Eind 1977 werd het Fonds voor humanisering van de arbeidsvooraarden opgericht. De bedrijven die investeringen deden om de arbeidsomstandigheden in hun bedrijf te verbeteren konden hiervoor van 30 pct. tot 50 pct. steunsubsidies genieten. Dit fonds werd opgericht voor de duur van 4 jaar. Na nog een verlenging van 1 januari tot 31 maart 1982 werd het fonds afgeschaft. In totaal werden 2 500 dossiers ingediend. Alle dossiers die tijdig waren ingediend, maar nog niet behandeld, werden nietig verklaard.

1 400 dossiers zijn behandeld, 1 100 zomaar vernietigd. Het tijdstip van indiening was niet het enige criterium om een dossier te beoordelen. Van de 1 400 behandelde dossiers zijn er zelfs eind 1981 en zelfs in 1982 ingediend. Van de 1 100 nietig verklaarde dossiers zijn er zelfs ingediend in 1978, 1980 en 1981.

Welke waren dan wel de criteria?

In verband met de export hebben ook kleinere bedrijven zeer veel mogelijkheden.

De ondernemingen die minder dan 100 werknemers tewerkstellen vormen 84 pct. van de ondernemingen die ingeschreven zijn op de lijst der exporterende ondernemingen, die door de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel wordt bijgehouden. Het aandeel van de KMO in de uitvoer bedraagt 25 tot 30 pct. van de totale uitvoer.

De drempel overschrijden van binnenlandse naar buitenlandse markten schept voor kleine en middelgrote ondernemingen nochtans een problematiek welke zij individueel niet aankunnen. Een aangepaste bijstand dient hier te worden georganiseerd per sector of organisatie.

Een representatieve vertegenwoordiging van de kleinere bedrijven zou moeten worden opgenomen in de beleidsorganen van de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel en het Fonds voor de Buitenlandse Handel.

Verder moeten de representatieve organisaties in de mogelijkheid worden gesteld erkende exportservicebureaus op te richten. Hierdoor kunnen deze representatieve organisaties als brugfunctie fungeren tussen hun onderscheiden bedrijfsleiders van wie zij het vertrouwen hebben in de openbare instanties.

Dit zijn, mijnheer de minister en mijnheer de staatssecretaris, enkele zeer belangrijke bedenkingen die als resultaat kunnen hebben dat de KMO, in onze huidige economische crisis, helpen deze crisis door te maken ten voordele van gans onze gemeenschap. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Basecq.

M. Basecq. — Monsieur le Président, messieurs les ministres, chers collègues, les nombreux orateurs qui se sont succédé aujourd'hui à cette tribune ont déjà exprimé beaucoup de suggestions relatives à la politique des Classes moyennes. J'essaierai donc, pour ma part, de me limiter à quelques remarques essentielles.

Dans un premier propos, je voudrais dire, comme je l'ai fait hier à l'occasion de la discussion du budget des Pensions, que nous nous réjouissons de constater qu'elle peut avoir lieu au début du mois de mars. Nous tenons cependant à exprimer dès maintenant une certaine inquiétude: si le dépôt rapide du budget est un signe de la valorisation souhaitée du travail parlementaire, il ne faudrait cependant pas qu'à l'avenir les ministres et secrétaires d'Etat en viennent une nouvelle fois à éviter de consulter le Parlement et de l'associer à l'examen des problèmes de gestion de leurs départements. Nous espérons qu'il n'en sera pas ainsi.

Nous tenons en tout cas à faire remarquer que, en cette période de crise économique, notre parti est convaincu, et le groupe socialiste du Sénat tout particulièrement, que les indépendants, les artisans, les classes moyennes dans leur ensemble, ont un rôle moteur à jouer dans la relance de la machine économique du pays.

Afin d'illustrer l'intérêt que nous portons aux travailleurs indépendants et aux petites et moyennes entreprises, je rappellerai la proposition de loi déposée par mon collègue de la Chambre, M. Jean-Baptiste Delhaye, et qui porte sur le statut de l'entreprise uninomina.

Au moment où de nouvelles formes de travail dans de nouveaux domaines d'activité voient le jour, les modalités d'exercice de ces professions doivent bien évidemment retenir notre attention: les personnes désireuses d'exercer ces nouvelles activités doivent avoir les moyens de le faire sans trop de difficultés. Pour cela, les responsables politiques ont un grand rôle à jouer dans l'orientation, la formation et l'assistance technique des classes moyennes.

Notre mouvement a témoigné d'un grand intérêt envers les PME et a formulé à leur égard une série de suggestions. Je ne vous ferai pas l'injure de les rappeler à cette tribune. Elles sont une bonne dizaine qui ont déjà été publiées et développées, en bien des circonstances. On peut également y voir la démonstration de l'intérêt que nous portons au rôle que peuvent jouer les petites et moyennes entreprises de ce pays. Diverses dispositions ont été prises par le gouvernement pour inciter certaines personnes, et notamment les chômeurs, à s'installer comme indépendants. Nous souhaiterions connaître les premiers résultats de ces nouvelles dispositions qui portent, semble-t-il, sur des secteurs assez limités de l'économie. Est-il exclu, en prévoyant un contrôle mieux organisé, d'étendre ces possibilités à d'autres personnes ou d'autres secteurs et d'élargir le champ d'action possible?

Des crédits ont été transférés du budget national aux régions et aux communautés. Je crois qu'il est important que les exécutifs régionaux et communautaires puissent exercer pleinement les compétences qui leur sont attribuées. J'irai même plus loin en disant que les exécutifs régionaux et communautaires devraient être consultés et qu'une collaboration efficace devrait s'installer entre les responsables politiques compétents pour traiter les problèmes des classes moyennes. Il convient que tout soit mis en œuvre pour assurer le transfert rapide et complet des administrations concernées. Dans les documents dont nous disposons, il est précisé qu'une cellule administrative sera maintenue au niveau national. Ce maintien se justifie certainement pour assurer une meilleure coordination, mais ces cellules doivent être restreintes et, en aucun cas, ne peuvent faire double emploi avec les services régionaux et communautaires, voire les concurrencer et ceci afin d'assurer une meilleure transparence et un meilleur accès des intéressés et des futurs responsables des petites et moyennes entreprises. Je suis convaincu que le fait d'avoir confié

des compétences aux communautés et aux régions permettra de mieux adapter l'action en direction des classes moyennes, compte tenu des spécificités régionales et communautaires.

Ce pouvoir nouveau sera certainement plus proche des travailleurs indépendants. Il m'apparaît cependant que des crédits restent inscrits pour des organismes qui, semble-t-il, continuent à travailler dans un cadre national. N'est-ce pas le cas pour l'Institut économique et social des classes moyennes, seul organisme qui voit son crédit réduit, de 1982 à 1983, par une diminution du nombre d'agents et certaines économies dans différents secteurs ?

M. Knoops, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques, et secrétaire d'Etat aux Classes moyennes, adjoint au ministre des Classes moyennes. — En proposez-vous la suppression ?

M. Basecq. — Non. Je demande s'il ne conviendrait pas de rechercher une certaine adaptation.

J'allais m'exprimer ainsi également pour le Conseil supérieur des classes moyennes, le Fonds d'expansion économique et de reconversion régionale.

Ce sont là des situations assez curieuses, dans l'état de la législation actuelle, et il conviendrait de les adapter.

Toujours en parcourant votre budget, il m'apparaît que le personnel administratif a fortement diminué en 1982 à 1983. Que sont donc devenus tous ces agents ? Et je ne parle pas ici de ceux qui, normalement, doivent être transférés aux régions et aux communautés.

Croyez-vous que l'on pourra mener une politique efficace si on continue à rogner sur le personnel ?

Comme je l'ai fait à l'occasion de la discussion du budget des Pensions, je me permets de vous demander, monsieur le ministre, si vous avez, à l'heure actuelle, une idée du nombre de personnes qui pourraient envisager la préension à l'âge de 60 ans. Il me paraît, en effet, que l'écart entre la proposition des personnes en activité par rapport à 1982 serait en nette augmentation.

Si le nombre des petites et moyennes entreprises dans le total des employeurs reste assez stable et si le nombre d'emplois créés augmente, il s'agit là de deux signes évidents du rôle que doivent jouer les PME dans le « redressement » du pays. Il faut veiller à ce que les travailleurs occupés dans les entreprises jouissent d'un maximum de droits, de telle sorte que leur statut soit proche de celui du personnel employé dans les autres entités industrielles.

Quant aux indépendants, ils doivent, eux aussi, jouir d'une protection sociale adéquate. La Commission royale pour la réforme de la sécurité sociale vient de déposer un rapport intérimaire.

Dans ce volumineux document, il apparaît que les participants restent favorables au maintien d'un régime spécifique de sécurité sociale pour les indépendants, tout en n'excluant pas la possibilité de modifier quelques règles de fonctionnement et de financement de certains régimes, comme les allocations familiales ou les soins de santé.

En ce qui concerne les pensions, les différences de traitement peuvent, en effet, paraître curieuses. Si harmonisation des régimes il devait y avoir, à moins que le ministre Mainil instaure la pension minimale de base complétée par des pensions privées, il conviendrait que cela se fasse en assurant, certes, une égalité de droit, mais aussi et surtout une égalité de devoirs — je songe au versement de cotisations — et cela devrait se faire de façon graduelle et progressive.

Le rapport de la Commission royale n'exclut pas des harmonisations.

Il est évident que, face au développement des activités indépendantes à titre complémentaire d'une autre fonction, il faudra envisager des dispositions pour rencontrer socialement de telles situations. Il est tout aussi clair pour nous que l'effort de redressement qui a été imposé aux salariés doit être supporté de manière équitable par les classes moyennes et les titulaires de professions libérales. Et M. le ministre, qui définit son rôle au gouvernement comme étant celui du porte-parole et du défenseur des intérêts des classes moyennes, ne nous contredira certainement pas quand nous affirmons ces principes élémentaires de solidarité entre les travailleurs salariés et indépendants.

Au cours des travaux de la commission, vous avez fait état d'un projet concernant la Caisse nationale de crédit professionnel et ayant pour objectif de lui permettre de réaliser d'autres opérations que les seuls crédits d'investissement. Cette caisse devrait pouvoir assurer des services semblables à ceux qu'offrent les autres institutions publiques de crédit à leurs clients.

Nous ne sommes pas d'accord, monsieur le ministre, quand vous prônez l'élargissement des services offerts par ladite caisse à d'autres opérations privées — j'insiste sur le mot privées — et pas seulement aux investissements productifs.

Est-il utile de multiplier les institutions publiques de crédit et de « catégoriser » leurs activités, d'autant plus que, comme l'entend le ministre, cette institution ne doit devenir en aucun cas une banque publique supplémentaire, concurrente du privé ? Dans ces conditions, il s'agirait d'un organisme d'Etat dont on soustrairait tout ce qui est utilisable et gratuit sans supporter la charge et les inconvénients.

En ce qui concerne les centres de gestion, il va de soi qu'ils sont nécessaires afin d'éviter beaucoup d'erreurs, mais aussi pour faire en sorte que nos PME s'ouvrent à de nouveaux marchés et à de nouveaux produits en étant capables de répondre, rapidement et avec toute l'efficacité voulue, aux demandes et aux commandes qui se présenteraient à elles, notamment dans le cadre du commerce extérieur.

Des initiatives pour créer de tels centres devraient être prises à mon sens par les pouvoirs publics, mais rien n'est fait jusqu'à présent. C'est peut-être là un domaine d'action qui reste à prospector.

Comme vous avez pu le constater, monsieur le ministre, notre intervention se voulait constructive car nous sommes conscients des rôles qu'ont à jouer les PME et les indépendants dans cette période de crise et, notamment, en matière d'emploi.

Il est incontestable que des facilités sont accordées par le gouvernement aux petites et moyennes entreprises pour les formalités administratives, pour l'engagement du premier travailleur, pour l'installation du système Maribel social, etc. Mais nous disons qu'aujourd'hui la balle est dans le camp des classes moyennes, comme elle était du côté des entreprises il y a peu.

Les classes moyennes répondront-elles positivement au gouvernement ? Le gouvernement aura-t-il suffisamment de courage et de volonté pour leur imposer une participation, à la fois à l'effort de solidarité et à l'effort de redressement de notre économie, dont elles pourraient être garantes ?

Nous restons inquiets car nous croyons que le gouvernement n'aura ni cette volonté, ni ce courage. Dès lors, le groupe socialiste ne peut approuver le budget des Classes moyennes de 1983 tel qu'il lui est présenté.

M. Knoops, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques, et secrétaire d'Etat aux Classes moyennes, adjoint au ministre des Classes moyennes. — Les PME n'ont pas attendu le gouvernement, quel qu'il soit. Je crois que vous avez tort de ne pas leur faire confiance.

M. Basecq. — Je leur fais confiance, mais je ne fais pas nécessairement confiance au gouvernement pour aider les PME qui en ont grand besoin. (*Applaudissements sur les bancs socialistes.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van den Broeck.

De heer Van den Broeck. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, alhoewel bijna alle sprekers reeds hebben gehandeld over de KMO en de ambulante handel, wil ook ik iets dieper ingaan op deze twee punten.

De vorige sprekers hebben terecht gewezen op de belangrijke rol van de KMO in het economisch herstel. Ook ik heb reeds drie jaar geleden de nadruk gelegd op het belang van de KMO. Deze ondernemingen nemen immers 45 pct. van de tewerkstelling in ons land voor hun rekening. In 1976 schreef de Britse econoom Norman Macrac in *The Economist*: « De wereld zal getuige zijn van het beëindigen van het tijdperk van de grote maatschappijen, omdat het spoedig zinloos zal blijken hiërarchische bestuurslachamen, zittend in wolkenkrabbers, te hebben, die pogingen te organiseren hoe hoofdarbeiders best hun verbeelding kunnen aanwenden. »

Zoals collega De Cooman opmerkte, stelt men zeven jaar later vast dat in deze periode van economische crisis in de KMO 17 000 werkplaatsen werden geschaapen, daar waar er in de grote bedrijven 220 000 werkplaatsen wegvielen. Wij kunnen dus gerust zeggen dat de invloed van de KMO zeer groot is. De grootste toename in tewerkstelling zal voortaan plaatshebben in kleine firma's, of in die grote firma's die ertoe zullen komen zich te verdelen in kleinere profijtcentra, die gedwongen zullen zijn meer en meer ondernemend te worden.

Dit hoeft geen verwondering te wekken. In Japan, onze gevreesde concurrent, is immers 96 pct. van de werknemers tewerkgesteld in KMO. De tewerkstelling in kleine bedrijven neemt er de laatste jaren toe, maar daalt er in de bedrijven met meer dan 500 werknemers.

Ook in de Verenigde Staten is de aangroei van arbeidsplaatsen in de particuliere sector sinds 1960 voor rekening van de KMO.

Ondanks het bestaan van dit lichtpunt in deze duistere crisisperiode, mag men niet al te optimistisch zijn. Onze middenstand wordt immers nog altijd geconfronteerd met een aantal knelpunten, die steeds meer hun wurgende invloed doen gelden. De hoop die nu vrij algemeen in het bedrijfsleven wordt gesteld om de Belgische economie weer aan te zwengelen, is mijns inziens dan ook enigszins overdreven.

Opdat de KMO hun taak zouden aankunnen, moet er nog heel wat veranderen. De maatregelen die in het afgelopen jaar werden genomen, betekenen in dat opzicht reeds een steun. Ik ga ze niet citeren, want dat hebben mijn voorgangers reeds gedaan. Er is een klimaatverandering nodig, indien men wil dat de KMO de stuwende kracht van ons bedrijfsleven zouden worden. Het nemen van risico's, fundamenteel verbonden aan een onderneming, moet opnieuw een meer worden aangemoedigd. Hiervóór moet de kans op het maken van winst — een woord dat tegenwoordig niet meer zo gemakkelijk gebruikt wordt — in het vooruitzicht worden gesteld.

. Dit kan echter niet, zo lang de resultaten van elk nieuw initiatief weggewerkt worden door een ondoorzichtige bureaucratie, of door een te grote, ongebreidelde geldhonger van de overheid. In deze optiek lijkt het mij duidelijk dat de bestaande beroepsverenigingen als optimale verdedigers van het KMO-belang, intenser bij het middenstandsbeleid moeten worden betrokken. De KMO is meestal een persoon, een middenstander dus. Bijgevolg zijn de bestaande middenstandsverenigingen, voor zover ze als één kunnen optreden, het best geplaatst om persoonlijke zaken te verdedigen.

Vervolgens hoort een KMO, als onderneming, thuis in haar verticale beroepsvereniging. Deze kan de aangelegenheiten van het geheel der ondernemingen behartigen. Sommige ondernemingen hebben immers dezelfde problemen die op eenzelfde wijze kunnen worden opgelost. De uiteenlopende problemen dienen vanzelfsprekend wel verschillend te worden behandeld. Bijgevolg moeten de KMO, waar het nodig is, over een specifieke vertegenwoordiging beschikken en het is de hoogste tijd dat de verwezenlijking ervan eindelijk wordt geconcretiseerd.

Er zijn nog andere elementen, mijnheer de minister, die de hoeksteen moeten vormen van een gezond middenstandsbeleid. Ik wil echter niet in herhaling vallen. Aanvankelijk was het mijn bedoeling hier vandaag de KMO en de ambulante handel beter in het licht te stellen. Als ik de geringe belangstelling voor de middenstandsproblemen op dit ogenblik in dit halfronde naga, dan geloof ik dat ik toch enkele bezwaren zou mogen formuleren, maar ik zal het liever niet doen.

De verschillende mogelijkheden die door collega's werden aangestipt zal ik hier niet meer herhalen. Met het oog op de toekomst en gelet op het belang van de spitsniveaus is het nodig dat in deze overgangsfase de KMO meer armenslag krijgen om aan het probleem van de schrijnende werkloosheid minstens een gedeeltelijke oplossing te geven.

Thans kom ik tot de ambulante handel. Daarover is één en ander te zeggen. Ik zou bij deze gelegenheid een uitspraak van de heer Deconinck willen rechtdraaien. Ik denk dat hij zich min of meer verkeerd heeft uitgedrukt. Hij sprak over twee maten en twee gewichten. Ik ben het daarmee niet eens. Bij de ambulante handel, meer bepaald bij de marktkramers, gebeurt het wel dat deze problemen hebben met leurkaarten en dat zij op de éne markt worden toegelaten en op de andere niet. Dit is het gevolg van het feit dat de gemeentepolitie — en dus uiteraard de gemeente — een andere interpretatie geeft aan de artikelen die op de leurkaart vermeld staan. Mag ik daarbij opmerken dat men niet aan overschermering mag doen terwijl van de concurrentie die mogelijk moet blijven in een vrije economie.

Wij stellen vast dat een aantal mensen die geen werk vinden zich als zelfstandige willen vestigen, maar geen leurkaart kunnen krijgen.

Ik merk tijdens mijn dienstbetoon, en waarschijnlijk maken veel van mijn collega's hetzelfde mee, dat er moeilijkheden kunnen ontstaan als men blijft leurkaarten afleveren aan iedereen die bijvoorbeeld frieten of hot dogs wil verkopen, en men daarentegen bepaalde artikelen beschermt tegen leurhandel, zodat men ze op de markten bijna niet meer vindt. U weet zeer goed dat er op het ogenblik in België nog amper 350 leurkaarten zijn voor lederwaren of marokijnwerk.

Mijnheer de minister, zou het niet mogelijk zijn door uw diensten inlichtingen te doen inwinnen bij de gemeenten waar een markt wordt gehouden, om te weten of de markt overbezett of onderbezett is en welke artikelen op die markt aan de consument worden aangeboden?

Zo zou men misschien aan al te zeer beschermd artikel iets meer mogelijkheden kunnen bieden, al was het maar tijdelijk.

Ik vraag hiermee rekening te houden en in de reglementering op de ambulante handel, voor zover mogelijk, natuurlijk mits grondige studie, enkele wijzigingen aan te brengen.

Ik zal besluiten met de woorden die de voorzitter van de Hoge Raad voor de Middenstand onlangs heeft uitgesproken:

«In deze tijd van voortdurende verandering durven wij te hopen dat de daad bij het woord zou gevoegd worden en dat deze regering, in verband met het middenstandsbeleid de bestendigheid en doeltreffendheid zou blijven vertonen die ook doorheen gans de geschiedenis door de zelfstandige ondernemer aan de dag werd gelegd en waarbij hij, alhoewel voor eigen rekening werkend, bestendig bijdraagt tot het welzijn van de gemeenschap.» (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Eicher.

M. Eicher. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, je voudrais évoquer ici quelques réflexions que je me suis faites lors des discussions du projet de loi contenant le budget du ministère des Classes moyennes de l'année budgétaire 1983.

Tout d'abord, malgré l'installation d'une nouvelle commission chargée de l'étude et du contrôle de la réduction et de la simplification des obligations et formalités administratives, on ne peut voir encore aucune décision pratique susceptible de faciliter la vie aux indépendants et aux PME dont on n'a pas cessé de louer les mérites. Pourquoi ne pas passer aux actes quand les intentions sont si clairement exprimées?

La commission a été créée par arrêté royal du 10 mai 1982; elle a été installée le 14 septembre 1982. Pendant des mois, elle s'est occupée à élaborer un règlement d'ordre intérieur. Et depuis lors...? Ne croyez-vous pas, monsieur le ministre, que cette commission, qui a entre autres pour but la simplification des formalités, aurait dû commencer par elle-même?

Ensuite, en ce qui concerne la sécurité sociale, nous ne pouvons que déplorer l'absence de volonté d'établir un équilibre entre les prestations et les cotisations réclamées aux indépendants; cela se manifeste particulièrement dans le fait que les indépendants qui débutent doivent attendre trop longtemps avant de voir leurs cotisations adaptées à leurs revenus réels; comment motiver celui qui se lance dans la vie professionnelle quand il sait que, trois ans plus tard, on lui réclamera des arriérés parfois énormes?

Enfin, ne serait-il pas temps maintenant de proposer un statut spécifique pour la femme qui travaille avec son mari indépendant? En cas de disparition de celui-ci, son épouse se trouve, en effet, dans une situation des plus délicates.

Par ailleurs, en matière d'emploi, toutes les statistiques relatives aux PME sont optimistes; dès lors, pourquoi ne pas alléger leurs charges sociales? On les pénalise en fonction de la main-d'œuvre et non pas en fonction du capital. Il faut réaliser un meilleur équilibre entre les sociétés à forte intensité de main-d'œuvre et celles à forte intensité de capital.

L'attitude de la plupart des grandes sociétés n'est-elle pas devenue défensive? Les investissements y sont principalement de rationalisation: on remplace l'homme par la machine et on augmente le chômage! Et pourtant, c'est dans les PME que se trouvent les seules possibilités de création d'emplois productifs, qui apportent plus à la collectivité qu'ils ne lui coûtent. Par ailleurs, où en est-on avec le projet d'entreprise personnelle à responsabilité limitée, l'EPRL? Cette formule serait la bienvenue — les socialistes n'ont pas été les derniers à la proposer — pour motiver ceux qui refusent l'inactivité en période de crise.

Quant aux pratiques du commerce, ne pourrait-on pas revoir la législation actuelle en vue de protéger l'indépendant contre les grosses sociétés? Combien de temps devrons-nous encore attendre pour voir appliquée la loi sur les abus de puissance économique? Cette loi date de 1960. Pourquoi ne pourrait-on pas l'intégrer à la loi sur les pratiques du commerce?

Quand une grosse société connaît des difficultés — certaines d'ailleurs ont recours au *dumping* —, on ne se prive pas d'efforts pour les tirer de leur mauvaise situation tout en ignorant la disparition de nombreux indépendants. Et pourtant, une fois de plus, on se plaît à souligner que le creneau de la petite distribution est en bonne santé et, de plus, indispensable actuellement.

En ce qui concerne le crédit, si les mesures actuelles — primes en capital, aides aux investissements — se révèlent efficaces, pourquoi ne pas les coordonner, malgré le fractionnement des responsabilités nationales, communautaires ou régionales? De plus, le traitement des

dossiers ne pourrait-il se faire plus rapidement, pour ne pas dire beaucoup plus rapidement ? Le bénéfice d'une prime ou d'une aide se voit plus que réduit en raison du temps écoulé entre l'introduction du dossier et sa conclusion. Pourquoi les jeunes ne sont-ils pas avantageés ? Où en est l'application de la mesure visant à accorder un crédit de 500 000 francs au jeune chômeur qui voudrait s'installer comme indépendant ?

En cette année 1983, consacrée année européenne des PME et de l'artisanat, nous sommes en droit d'attendre du ministre des Classes moyennes qui patronne le comité belge de pilotage de l'année européenne des PME et de l'artisanat, des mesures concrètes, réalistes, rapides et efficaces afin que les indépendants et les PME se sentent réellement soutenus et puissent pleinement jouer leur rôle économique. (*Applaudissements sur les bancs socialistes.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Capoen.

De heer Capoen. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, mijnheer de staatssecretaris, geachte collega's, ik was van plan te zeggen dat hier meer titularissen zitten van het departement van Middenstand, dan andere collega's. Laat ons echter niet al te onvriendelijk zijn.

Na de vele sprekers die mij zijn voorafgegaan, zal het moeilijk zijn niet in herhaling te vervallen, maar ik zal een poging doen om vlugger te gaan over bepaalde aspecten die reeds uitvoerig aan bod zijn gekomen.

In het duister van de aanslepende crisis is er toch een verheugende vaststelling, namelijk dat men in regeringskringen en in de sociaal-economische kringen de zelfstandigen en de KMO is gaan waarderen wegens hun groot weerstandsvermogen tegen de huidige crisisverschijnselen.

Men is inderdaad tot de vaststelling gekomen dat het precies de kleine en middelgrote ondernemingen zijn die het best standhouden in deze tijd van economische achteruitgang. De zelfstandigen en de KMO worden terecht geroemd om hun weerstandsvermogen en hun aanpassingsvermogen aan de snel wisselende sociaal-economische en technische omstandigheden.

Sedert het begin van de crisis heeft de KMO-sector niet alleen goed stand gehouden, maar tevens aan belang gewonnen. In de toelichting bij de begroting hebben de staatssecretaris en de minister dit fenomeen met objectieve cijfers aangeroerd. Van 1973 tot 1981 is de tewerkstelling in de sector zelfstandigen en KMO met 2 pct. toegenomen. Dit betekent dat 16 600 mensen meer aan het werk kondens in deze sector. Daarentegen daalde de tewerkstelling in de grote ondernemingen in diezelfde periode met 15 pct., wat een vermindering van 220 000 arbeidsplaatsen betekende. Om het belang van de KMO en de zelfstandigen nog duidelijker aan te tonen, kunnen wij ook zeggen dat bij eenzelfde nadelige evolutie in de KMO als in de grote ondernemingen er ruim 110 000 werklozen meer zouden zijn dan nu het geval is. Als men daarbij nog bedenkt dat meer dan 96 pct. van alle bedrijven tot de sector der zelfstandigen en KMO behoren, is het niet overdreven te beweren dat de KMO een onvervangbare rol vervullen in het economisch leven van ons land. Ook op Europees vlak komt men tot dezelfde vaststellingen.

Iedereen erkent en waardeert de KMO als belangrijke factor in de tewerkstelling en de investeringen. Zij zijn niet alleen grote werkverschaffers, tevens zijn ze door hun grote verscheidenheid en hun kleinere conjuncturgevoeligheid een belangrijk stabiliseringselement in ons economisch systeem. Daarbij komt nog dat de tewerkstelling in de KMO meestal van hoge kwaliteit is, wegens de gunstige sociale verhoudingen enerzijds en de zinvolle arbeid en het gepresteerde vakmanschap anderzijds. De zelfstandigen en KMO moeten bijgevolg niet alleen worden geherwaardeerd wegens hun belang als werkverschaffer, maar ook wegens hun onmiskenbare betekenis voor de verbetering van de algemene levensomstandigheden en wegens de belangrijke maatschappelijke functie die ze vervullen.

In het licht van deze vaststellingen mag men dan ook verwachten dat de overheid een sociaal-economisch beleid zal uitstippelen en een algemene strategie zal ontwikkelen ter bevordering van deze groep van ondernemingen.

In de opeenvolgende regeringsverklaringen en beleidsnota's werd dan ook steeds meer aandacht besteed aan de zelfstandigen en de KMO, althans verbaal. Ook deze regering blijft op dat stuk niet ten achter. In de toelichting bij de begroting van dit jaar zegt de staatssecretaris : « De maatschappij die de regering gekozen heeft, is die van de inspanning die rechtvaardig beloond wordt, van het vertrouwen in het initiatief, van de welvaart voor allen, gebaseerd op de onderneming.

Deze waarden worden door niemand beter belichaamd dan door de zelfstandigen en de kleine en middelgrote onderneming. De regering, zoals vorig jaar, wijdt hieraan een bijzonder hoofdstuk van haar economisch beleid. »

In gelijkaardige bewoordingen spreekt het Economisch en Sociaal Comité van de EG zich uit in zijn advies van juni 1982 met betrekking tot de « bevordering van het midden- en kleinbedrijf ». Het specifiek beleid van het ministerie van Middenstand wordt in drie doelstellingen samengevat.

Ten eerste, het economisch, sociaal en administratief milieu meer bevorderlijk maken voor de arbeid en de investering.

Ten tweede, aan de zelfstandigen en aan de KMO een aantal technische instrumenten ter beschikking stellen ten einde hun ontwikkeling in de hand te werken.

Ten derde, streven naar een verbetering van het stelsel inzake de sociale zekerheid voor de zelfstandigen.

Deze drie doelstellingen kunnen we stuk voor stuk onderschrijven. Jammer genoeg zijn ze reeds jaren lang de hoofdthema's van ieder regeringsbeleid ten aanzien van de zelfstandigen en de KMO, zonder dat er ter zake veel ten goede is veranderd. Het gaat allemaal zo tergend langzaam. Wij zelf zijn hier ook al vele malen naar voor gekomen met telkens dezelfde vragen en dezelfde klachten. Ook vandaag weer zijn alle voorgaande sprekers dezelfde toer opgegaan.

Wanneer ik een synthese maak van mijn toespraken van de voorbije vijf jaren, stel ik vast dat steeds dezelfde opmerkingen moeten worden gemaakt en dat ze nog altijd actueel zijn. Ik som ze nog even op: verminderen van de administratieve rompslomp; verminderen van de vele hinderlijke en overbodige controles; betere toegang tot de kapitaalmarkt; betere toegang tot de overheidsopdrachten; betere toegang tot de resultaten van het wetenschappelijk en toegepast onderzoek; betere voorlichting en begeleiding; een aangepaste sociale zekerheid voor de arbeidsintensieve KMO, onder meer door een systeem van fiscalisering; meer rechtszekerheid: eenmansvennootschap, schadevergoeding bij grote werken, schuldbordering op de overheid, en andere; een volwaardig sociaal statuut voor de zelfstandigen; betere exportkansen.

Uit het overzicht dat de minister en de staatssecretaris hebben gegeven, blijkt dat alle initiatieven ter zake de klassieke lijdensweg aan het volgen zijn. Er is wel veel goede wil aanwezig, maar het mangelt aan krachtdadigheid, doelgerichtheid en vooral aan voldoende middelen om het gestelde doel te bereiken. Hier zouden we willen pleiten voor een pragmatische aanpak en aandringen op prioriteit voor deze zaken die weinig of geen budgettaire weerslag hebben, dus alleen maar wat politieke wil vereisen en toch in grote mate tegemoetkomen aan de verlangens van de KMO.

In dit verband denken we aan twee grote problemen die bovenaan op de vragenlijst staan van de zelfstandigen en de KMO, namelijk de vereenvoudiging van de administratieve verplichtingen en het afschaffen van de vele overbodige controles.

De loodzware en ingewikkelde administratieve en wettelijke verplichtingen, evenals de vele daarmee gepaard gaande controles worden ervaren als de voornaamste remmende factoren op de KMO-bedrijvigheid.

Op 14 september 1982 werd de commissie, belast met de studie en de controle van de vermindering en de vereenvoudiging van de administratieve verplichtingen en formaliteiten, heropgericht en sedertdien zijn er, jammer genoeg, al heel wat verplichte paperassen bijgekomen, onder meer in verband met de vrij omslachtige procedure voor de inlevering.

Wij vrezen dat, indien deze commissie niet vlug doorgaat met haar werkzaamheden, zij evenals haar voorganger zal stikken in de formaliteiten en de formulieren.

Mocht de regering erin slagen deze twee problemen vlug en fundamenteel aan te pakken en de administratieve verplichtingen en controles tot een aanvaardbaar minimum terug te brengen, zou ze daarmee een wezenlijke bijdrage hebben geleverd in het tot-stand-komen van een beter ondernemingsklimaat ten bate van de KMO.

Dat het in werkelijkheid allemaal zo traag gaat en dat het beleid ter zake de nodige stoottalent mist, is gewoon te wijten aan de wanverhouding tussen de middelen die hiervoor ter beschikking gesteld worden en het sociaal-economisch belang van de KMO in de globale economie.

En alsof het nog niet erg is dat vele beleidsopties van de regering niet waar kunnen worden gemaakt omdat men de nodige middelen niet wil of kan ter beschikking stellen, gebeurt het dan nog maar al te vaak dat goede initiatieven ongedaan worden gemaakt door slordige afwerking of worden gewurgd in omslachtige procedures.

Zo zijn er heel wat klachten over het niet of traag afwerken van dossiers met betrekking tot specifieke steunmaatregelen voor de KMO. Wij sommen ze op, hoewel enkele ervan hier reeds besproken werden: vestigingspremies, arbeidsplaatspremies, kapitaalpremies, rentetoelagen en het Fonds voor humanisering van de arbeid, allemaal initiatieven waarvan de uitwerking wordt aangeklaagd als zijnde traag, slordig of onbestaand. Wij beamen dat coördinatie en samenhang vaak niet de sterkste zijden zijn van het middenstandsbeleid. Ook gebeurt het te vaak dat totaal tegenstrijdige acties worden opgezet. We denken onder meer aan de maatregelen ter ondersteuning van het bedrijfsleven enerzijds en aan de maatregel tot werktijdverkorting en bijkomende aanwerving of inlevering anderzijds. Uit dergelijke beslissingen blijkt nogmaals dat de regering onvoldoende rekening houdt met de mogelijkheden en specifieke kenmerken van de KMO.

De zaken worden totaal onbegrijpelijk, en voor ons onaanvaardbaar, wanneer een fonds, dat thans reeds meer dan 1,5 miljard bedraagt en maandelijks gevoelig aangroeit en dat bestemd is om de zelfstandigen en de KMO te helpen aan het broodnodige risicodragend kapitaal, geblokkeerd blijft door onenigheid in de regering over de bevoegdheden en over de verdeling van deze aanzienlijke middelen. Wij bedoelen het Participatiefonds dat in 1978 werd opgericht bij de Nationale Kas voor beroepskrediet voor deelname in het kapitaal van de KMO. De middelen van het Participatiefonds bestaan voornamelijk uit de opbrengst van de sociale solidariteitsbijdrage van de zelfstandigen, naar rata van 85 pct., en uit een maandelijkse dotatie uit de begroting van Twerkstelling en Arbeid.

De heer Leemans treedt opnieuw als voorzitter op

Een koninklijk besluit, dat de werkingsmodaliteiten moest regelen, werd nooit uitgevaardigd zodat het voorhanden zijnde kapitaal ter bevordering van de economische activiteit en de werkgelegenheid in de KMO, ontoegankelijk blijft.

Volgens advies van de Raad van State is het optreden van het Participatiefonds, namelijk het nemen van minderheidsparticipaties en het inschrijven op obligaties van bepaalde ondernemingen, te kwalificeren als openbaar-industriel initiatief en dus bij wet van 8 augustus 1980 gewestelijke materie. De gewesten beschikken in deze aangelegenheid dus over exclusieve normatieve en uitvoerende bevoegdheid, die ook insluit de oprichting van instellingen, hun samenstelling, interne organisatie, taak en controle. Enkel de bepaling van de verdeelsleutel van de beschikbare middelen moet gebeuren in overleg met de centrale regering en de gewestelijke executieven. Over deze verdeling kan voor ons gewest geen enkele twijfel bestaan: de inbreng van de Vlaamse zelfstandigen moet volledig en uitsluitend ten goede komen aan de Vlaamse KMO. Het Participatiefonds moet onmiddellijk operationeel worden gemaakt zodat de Vlaamse Gemeenschap onvoorwaardelijk kan beschikken over het voornaam instrument, dat het Participatiefonds kan worden voor de bevordering van de KMO in Vlaanderen en hopelijk ook aan de andere kant van de taalgrens.

Mijnheer de minister en mijnheer de staatssecretaris, wij wensen klaar en duidelijk uw stelling te kennen over deze belangrijke aangelegenheid.

In dit verband is het ook niet onbelangrijk op te merken dat de zelfstandigen en de zeer kleine ondernemingen niet massaal een beroep zullen doen op het Participatiefonds zodat hun solidariteitsbijdrage hun niet ten goede zal komen. Deze maatregel zal uiteindelijk een bijkomende belasting worden voor deze mensen. Het zijn juist diezelfde zelfstandigen die reeds zwaar moeten inleveren omdat ingevolge de crisis hun omzet rechtstreeks is aangeslagen.

1983 werd uitgeroepen tot het Europees jaar van de KMO en het ambacht. Wij vragen ons af of dit het zoveelste themajaar wordt waaraan de betrokkenen alleen maar een kater zullen overhouden, zoals van andere themajaren, of zal het integendeel uitgroeien tot een actie die uitmondt in maatregelen ten gunste van de KMO, zowel in Europees als in nationaal vlak.

Ons ministerie van Middenstand heeft zijn medewerking toegezegd aan dit Europees jaar van de KMO. Wij hopen dat het eerste resultaat van deze medewerking zal zijn, dat onze eigen regering zich bewust wordt van de KMO-problematiek en zich begint te realiseren dat zich in de sector van de zelfstandigen en de KMO nog een groot potentieel aan tewerkstellingscreatie bevindt.

Om deze tewerkstellingsmogelijkheden tot ontwikkeling te brengen, zal het niet langer volstaan wat lippendienst te bewijzen. Het ogenblik is aangebroken waarop de regering haar woorden in daden

moet omzetten en onder meer de voorwaarden moet scheppen voor een gunstig economisch klimaat waarin de KMO hun rechtmatige plaats kunnen innemen.

Het is duidelijk dat de zelfstandigen en de KMO een belangrijke rol vervullen in onze economie. Om de economische crisis doeltreffend te kunnen aanpakken en meer in het bijzonder het angstwekkend probleem van de werkloosheid op te lossen, zal men in het kader van de nieuwe internationale arbeidsverdeling noodgedwongen moeten overschakelen naar meer arbeidsintensieve producten. Met arbeidsintensiviteit bedoelen wij het vervaardigen van producten met een grote afwerkingsgraad, met andere woorden een produktie gericht op uitrustingsoederen in de plaats van op consumptieartikelen. Dergelijke omschakeling van een relatief eenvoudige technologie naar een hoog technologische nijverheid kan niet van de ene dag op de andere gebeuren. Het is duidelijk dat de KMO door hun flexibiliteit, hun aanpassingsvermogen, hun creativiteit, hun werkkracht en hun ondernemingszin het best gewapend zijn om deze uitdaging op korte termijn te beantwoorden.

Hierover vragen de zelfstandigen en de KMO geen voorkeurbehandeling maar een gelijkwaardige behandeling als de grote bedrijven, dit wil zeggen dat de overheid een evenredig deel van haar inspanningen op sociaal, fiscaal en economisch vlak zou moeten besteden aan deze sector. Van deze gelijkwaardige behandeling staan wij helaas nog veraf wanneer wij zien dat nagenoeg alle middelen verdwijnen in de bodemloze putten van het Waalse staal. Wat dan nog overblijft, wordt toegeschoven naar andere grote bedrijven die meestal al even weinig overlevingskansen hebben.

Door deze nefaste subsidiërs- en transferpolitiek blijven de zelfstandigen en de KMO verstoken van de middelen die noodzakelijk zijn voor hun verdere ontwikkeling en expansie.

Het hoeft geen betoog dat dergelijke politiek flagrant in tegenspraak is met de verklaring van de staatssecretaris en de minister over het maatschappijmodel en de KMO dat de regering wil nastreven.

Wij vestigen nogmaals de aandacht op die grootsprakige uitlatingen in verband met de KMO en dat maatschappijmodel. Wij willen een maatschappij die deze is van de inspanningen die rechtvaardig worden beloond, van het vertrouwen in het initiatief, van de welvaart voor allen, gebaseerd op de onderneming. Deze waarden worden door niemand beter belichaamd dan door de zelfstandigen en de KMO.

Deze kortzichtige politiek, middelen te stoppen in sectoren en bedrijven die weinig of geen overlevingskansen hebben, betreuren wij ten zeerste om velerlei redenen. Het is onze overtuiging dat de zelfstandigen en de KMO nog een belangrijke bijdrage kunnen leveren tot het heropleven van onze economie en tot het opslorpen van de werkloosheid als zij daartoe de nodige middelen en de kansen krijgen.

Omdat deze middelen en kansen volgens ons onvoldoende in de regeringsverklaring worden beklemt en in het voorliggend wetsontwerp niet terug te vinden zijn, kunnen wij deze begroting niet goedkeuren. (*Applaus op de banken van de Volksunie en op de socialistische banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Panneels.

Mevrouw Panneels-Van Baelen. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, mijnheer de staatssecretaris, geachte collega's, hoe erger de crisis ingrijpt, hoe meer belang men hecht aan de KMO.

Mijnheer de minister, in uw uiteenzetting heeft u terecht verklaard: «De maatschappij die door de regering gekozen is, is die van de inspanning die rechtvaardig beloond wordt, van het vertrouwen in het initiatief, van de welvaart voor allen, gebaseerd op de onderneming. Deze waarden worden door niemand beter belichaamd dan door de zelfstandigen en de kleine en middelgrote ondernemingen.»

Een zelfstandige, een ondernemer, die werkt voor eigen rekening, heeft blijk van moed. Zijn zin voor initiatief moet worden aangemoedigd en gesteund. Het klimaat tegenover hem moet gunstig blijven.

In het verslag lezen wij — andere collega's hebben het reeds geciteerd — dat de KMO de jongste jaren 2 pct. meer arbeidsplaatsen hebben gecreëerd.

Zij zetten ook hun eigen middelen op het spel en trachten met eigen risico's werk te geven aan anderen. Ondanks dat moet er nog veel gebeuren om te komen tot rechtsgelijkheid. Denken wij aan de kinderbijslagen, het pensioen en de faling.

Weer eens wordt er in deze begroting gewag gemaakt van de vermindering van de ongelooflijke rompslomp van formaliteiten. De

zelfstandige moet de mogelijkheid en de tijd krijgen om zich aan zijn beroep, zijn personeel en de uitbreiding van zijn bedrijf te wijden. Hij is geen specialist in BTW, RSZ en bedrijfsvoorheffing. Moet hij niet te veel uren besteden aan administratieve taken? Men poot af en toe de administratie te vereenvoudigen, maar deze inspanningen worden tenietgedaan door onvoldoende coördinatie tussen de diensten. Sta mij even toe, mijnheer de staatssecretaris, hier een concreet voorbeeld te geven. Men spreekt er elk jaar over — ik heb het vanniddag reeds meermaals gehoord — van de administratieve rompslomp. Men heeft indertijd de BTW-aangifte beperkt tot een driemaandelijkse aangifte voor zover de vijf miljoen omzet voor deze periode niet werd overschreden.

Eveneens werd voor de KMO een driemaandelijkse aangifte ingevoerd voor de Rijksdienst voor sociale zekerheid, waaraan de bedrijfsvoorheffing inherent is en op dit laatste is men juist de andere weg opgegaan.

Tot 1965 volstond het, een jaarlijkse aangifte te doen. Van 1 januari 1966 af, moest het driemaandelijks gebeuren. Van 1 januari 1975 af, eiste men een maandelijkse aangifte en betaling van de bedrijfsvoorheffing, voor zover het maandelijks verschuldigd bedrag de 3 000 frank overschrijdt, met als resultaat dat men toch opnieuw maandelijks de RSZ-staten moet opstellen om de bedrijfsvoorheffing te kunnen betalen.

Deze administratieve verzuwing zou in menige gevallen kunnen worden vermeden indien het bedrag van 3 000 frank zou worden geactualiseerd en, bijvoorbeeld, opgetrokken tot 30 000 frank.

Mag ik u dan ook verzoeken, mijnheer de minister, deze schikking te willen overwegen met uw collega van Financiën?

In verband met faillissementen hebben dramatische situaties vooral uw aandacht getrokken. Ook ik werd geconfronteerd met pijnlijke situaties.

Gelukkig hebben veel KMO-bedrijven zich kunnen redden dank zij de maatregelen die werden genomen. Men zegt wel, en terecht, door degener die het niet wisten, dat ook de KMO moeten inleveren. Weet u, beste collega's, dat zij reeds lang inleveren en dit sinds de crisis begon in 1975? Dit werd door niemand gezien of vastgesteld want het was niet spectaculair genoeg.

Meestal wordt er gefluisterd: « slecht beheer », wanneer iemand in falen gaat. Heel vaak is het een vicieuze cirkel waarin de ene gefailleerde de andere meesleurt. Wat blijft er nog over voor deze bonafide gefailleerden, als alles verkocht is om de schulden te betalen? In vele gevallen niets dan een hoop miserie.

Recht op loon is heilig in ons land, maar dan ook voor de middenstanders en de KMO, naar mijn bescheiden mening.

Waar kan de gefailleerde werkgever terecht? Recht op werkloosheidstuizing heeft hij niet, bijgevolg is hij aangewezen op de hulp van goede vrienden.

Gisteren las ik in een Vlaamse krant onder de titel *Achter elk faillissement schuilt een menselijk drama*, dat iemand die het niet langer meer kon aanzien, een initiatief opzette om mensen, betrokken in faillissementen, te groeperen in een vereniging om de belangen van de getroffenen te bundelen. De inleiding van de redacteur van artikel luidt als volgt: « Failliet gaan, is het begin van een drama, niet alleen voor de werknemers die moeten gaan stempelen, maar ook voor de werkgever zelf, die als kleine handelaar of als zelfstandige veelal aan het begin van een lange lijdensweg staat. »

Mijnheer de minister, meent u niet dat hier dringend iets moet worden gedaan en dat het geen afstraffing mag worden voor genomen risico's?

Betreffende het pensioen van de zelfstandigen zal dit stelsel langzaam in evenwicht raken door de overname van het gecumuleerd deficit door de Staat vastgelegd in de herstelwet van 10 februari 1981 en door de verhoging van de bijdragen door de zelfstandigen tot 4 miljard om het structureel tekort weg te werken.

Mijnheer de minister, hoever staat het met de besprekking in de werkgroep-Vandepitte? Aan die werkgroep werd indertijd gevraagd een tussenoplossing te zoeken, namelijk het behoud van het forfaitaire stelsel als basis van pensioen en de geleidelijke invoering van het proportioneel stelsel.

Graag had ik daarover nog iets vernomen. Het zij mij ook toegestaan even de aandacht te vestigen op de benarde toestand van de vrouw wier zelfstandige echtgenoot overlijdt. Na het overlijden, wordt het geld gedurende weken geblokkeerd en de regeling van het pensioen laat maanden op zich wachten. Een aanpassingsvergoeding bestaat niet meer. Deze vrouwen helpen meestal in de zaak, maar

kunnen deze handel onmogelijk verder zetten, zodat zij totaal zonder inkomen zijn. Werk vinden in deze tijd, is zeer moeilijk. Zij moeten dus met een maandelijks pensioen van 11 261 frank zierv rond te komen. Ook hier zou een oplossing moeten worden gevonden.

Mijnheer de minister, ik had graag ook een toelichting gehad in verband met de kinderbijslag. Op bladzijde 17 van het verslag lees ik « afschaffing van de veertiende maand voor één kind ». Wordt hierdoor de gezinsvakantiebijslag verstaan? Ik meen te weten dat deze bijslag niet bestaat voor de zelfstandigen. Hij kan dus niet worden afgeschaft. Wel wordt de schoolbijslag sinds 1978 aan de zelfstandigen toegekend, de zogenaamde dertiende maand. Gaat het hier om de afschaffing van de dertiende of de veertiende maand?

Mijnheer de minister, ik zal u opecht dankbaar zijn indien u de geciteerde toestanden kunt verhelpen. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Knoops, secrétaire d'Etat.

M. Knoops, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques, et secrétaire d'Etat aux Classes moyennes, adjoint au ministre des Classes moyennes. — Monsieur le Président, chers collègues, je répondrai brièvement aux diverses interventions, toutes très intéressantes, qui ont été développées à l'occasion de la discussion de ce budget, en m'abstenant de répondre, cela me paraît normal, aux orateurs qui ont dû quitter l'hémicycle.

Je tiens tout d'abord à remercier l'honorable M. Dalem de son rapport complet, clair et précis ainsi que M. Albert Demuyter qui nous a précédés, mon collègue Louis Olivier et moi-même, dans cette charge et qui a d'ailleurs préparé le budget de 1983.

Tous les préoccupations ont signalé l'importance des classes moyennes dans notre société, particulièrement dans la situation économique difficile que nous connaissons. Je partage entièrement leur avis. Nous ne devons pas trop exiger des petites et moyennes entreprises, des travailleurs indépendants et des titulaires de professions libérales qui constituent véritablement l'épine dorsale de notre pays et qui soutiennent à bout de bras notre économie.

Je vais m'efforcer de répondre aux différentes questions qui m'ont été posées et que j'ai classées par matière: la simplification administrative, l'information, le crédit et le statut social des indépendants. Pour terminer, j'aborderai des problèmes que, sans en nier l'importance, j'ai repris sous une rubrique « Divers ». Il s'agit, par exemple, du commerce ambulant ou des actions à mener à propos de la prolongation de la scolarité.

En cette année 1983, consacrée à « Année européenne des PME et de l'artisanat », comme l'a rappelé l'honorable M. Capoen, nous voudrions alléger les formalités administratives qui pèsent comme un carcan sur les travailleurs indépendants et sur les entreprises, en particulier lorsqu'elles sont de petite taille.

Il est, en effet, extrêmement difficile, à l'heure actuelle, pour le chef d'une petite entreprise de faire face à toutes les formalités administratives diverses qui lui sont imposées. S'il ne s'y soumet pas, il s'expose à de nombreux ennuis. S'il s'y soumet, il remplit moins bien, au point de vue économique, son rôle de chef d'entreprise et il devient ce que j'ai appelé, à une autre tribune, un « noircisseur de papier », ce qui n'est vraiment pas sa fonction.

Certes, la situation n'est pas simple dans ce monde où tous les problèmes ont souvent acquis une grande technicité. Pour pouvoir remplir son rôle, l'administration doit disposer d'un certain nombre de renseignements et, pour rester équitable, elle doit essayer d'adapter ou de créer un certain nombre de règles. Il n'empêche qu'il y a abus en la matière et que nous devons absolument arriver à une réelle simplification administrative.

Je suis d'accord avec MM. Coen, Eicher et Capoen quand ils parlent de la nécessité d'une commission de simplification administrative, même si je ne peux les suivre en tout.

En effet, monsieur Eicher, le règlement d'ordre intérieur que s'est donné cette commission, était prévu par l'arrêté la créant. Si je suis bien informé, la commission n'a consacré qu'une seule séance à cette élaboration. Depuis lors, elle n'a pas chômé. A raison de deux à trois séances par mois, elle a examiné une douzaine de dossiers traitant de matières les plus diverses.

A ce sujet, je vous renvoie au rapport établi par M. Dalem. Le travail précis accompli par cette commission y est mentionné. Prenons un exemple concret: l'arrêté royal du 9 novembre 1982 modifiant les arrêtés royaux n°s 1, 2 et 12 relatifs à la TVA prend en

considération l'avis de la commission traitant de l'adaptation des critères par les formalités de TVA simplifiées.

Je vous signale d'ailleurs que le Premier ministre, en septembre de l'an dernier déjà, a envoyé à tous les ministres et secrétaires d'Etat une lettre leur rappelant l'obligation de consulter, sauf urgence, cette commission et leur demandant de façon insistante — je dirai même de façon impérative — de lui soumettre toute décision d'ordre administratif, tout arrêté et toute circulaire qui entraîneraient des suppléments de formalités administratives.

Venons-en aux problèmes de l'information. Il est certain que cette dernière est indispensable dans notre société pour mener une action efficace. Mais elle ne peut pas toujours être obtenue facilement. Cela demande parfois du temps, temps dont ne disposent pas toujours les PME. Nous nous efforçons, à cet égard, monsieur Basecq, en collaboration avec l'Institut économique et social des classes moyennes, et également avec les organisations professionnelles et interprofessionnelles de travailleurs indépendants, de développer l'information tant sur les aides qui sont apportées aux PME que sur les obligations qu'elles doivent respecter, ou sur les opportunités commerciales à l'exportation qu'elles pourraient obtenir.

C'est une tâche énorme que nous ne remplissons aujourd'hui que partiellement et, selon moi, il en sera toujours ainsi. Mais il importe quand même d'améliorer la situation.

Une autre problème a été abordé par plusieurs intervenants, notamment par MM. Deconinck, De Cooman et Eicher: celui de l'entreprise d'une seule personne.

Le projet en cette matière est prêt. Une difficulté subsiste cependant, que je ne sous-estime d'ailleurs nullement. Elle est relative au statut fiscal de l'entreprise d'une personne. Voici où se situe cette difficulté.

Si l'on attribue à ce genre d'entreprise le statut fiscal de personne physique, on ne rencontre pas de problème du côté du ministère des Finances ni de celui du budget de l'Etat. Dès lors la possibilité de création de société d'une personne sera peu utilisé et l'on continuera à créer ce que j'appellerai — j'espère que les sénateurs ne me reprocheront pas d'utiliser cette expression — « des SPRL bidons ».

Par contre, si l'on donne à l'entreprise d'une personne le statut fiscal de société SPRL, il se posera un problème de rentrées budgétaires; nous essayons actuellement de résoudre ce problème avec le ministre des Finances.

En ce qui concerne les aides apportées aux PME et aux travailleurs indépendants en général, je voudrais rappeler, et cela figure au rapport, que depuis le vote de la loi de 1980, toutes les aides relatives à l'expansion économique sont du ressort des régions. En conséquence, les questions qui concernent cet objet ne doivent pas être posées dans cette assemblée à mon collègue Louis Olivier ni à moi-même, mais bien à ceux de nos collègues régionaux qui ont cette matière dans leurs attributions.

Ceci dit, je veux bien reconnaître qu'il existe des retards dans le traitement des dossiers; il en existait déjà avant la régionalisation, mais la réorganisation de l'administration sur une base régionale n'a certainement pas amélioré la situation. Je réponds ainsi aux intervenants qui ont traité de ce sujet, notamment à M. De Cooman.

Le problème de la représentation des classes moyennes a été abordé par M. Van den Broeck. J'en parlerai dans le cadre de ce chapitre relatif à l'information.

Nous souhaitons vivement obtenir une représentation spécifique des PME et, d'une façon plus large, des classes moyennes, dans tous les organismes d'ordre économique, ce qui est d'ailleurs conforme à l'accord de gouvernement. Un avant-projet de loi assurant cette représentation spécifique est en préparation. Le principe en est que les petites et moyennes entreprises ne soient plus confondues dans une représentation des employeurs ou du patronat.

Ce projet doit toutefois encore faire l'objet d'un certain nombre de consultations.

Venons-en au problème du crédit. L'accès au crédit pour les petites et moyennes entreprises est, en effet, important. A cet égard, je ne crois pas, monsieur De Cooman, que le nouveau statut de l'EPRL, que j'espère voir rapidement mis au point, résoudra la situation, cette entreprise se trouvant, sur le plan du crédit, dans la situation que connaissent aujourd'hui les SPRL.

Quelle est-elle? On demande aux petites et moyennes entreprises, quelle que soit d'ailleurs leur forme d'organisation juridique — mais l'accès à la société anonyme est souvent plus difficile pour ces entreprises — des garanties fort importantes. Or, la baisse de valeur du patrimoine immobilier a encore aggravé ce problème des garanties demandées par les organismes de crédit, privés ou publics.

Il faut absolument trouver des solutions qui, tout en conservant une certaine responsabilité à ceux qui veulent entreprendre, leur permettent d'obtenir le capital dont ils ont besoin.

A cet égard, monsieur Basecq, nous estimons qu'un élargissement des fonctions de la Caisse nationale de Crédit professionnel pourrait être une solution, au moins partielle.

A l'heure actuelle, la Caisse nationale de Crédit professionnel se trouve en effet, de par la limitation de son rôle, dans une situation très difficile pour recevoir des capitaux.

Et quand je parle de la Caisse nationale de Crédit professionnel, je pense en même temps aux organismes agréés; vous connaissez bien le fonctionnement de cette pyramide constituée par la Caisse nationale de Crédit professionnel et les organismes agréés.

Lorsque, par exemple, un travailleur d'une petite et moyenne entreprise dépose de l'argent à la Caisse nationale de Crédit professionnel, il ne peut pratiquement obtenir aucun avantage autre que l'intérêt de son argent, alors que le même dépôt effectué à la Caisse générale d'Epargne et de Retraite, lui permettrait d'obtenir des prêts plus avantageux pour différentes opérations de financement.

Qu'en résulte-t-il tout normalement? Que le travailleur d'une petite et moyenne entreprise, que dis-je? le chef même d'une PME, le travailleur indépendant qui veut peut-être, lui aussi, à un certain moment, financer l'achat d'une maison privée, s'adressera plutôt soit à un organisme public, soit à un organisme privé, qui a de plus grandes compétences en matière de crédit.

Il nous semble utile de corriger cette situation, sous peine de voir la Caisse nationale de Crédit professionnel et les organismes agréés perdre de leur importance et, finalement, ne pas pouvoir jouer leur rôle vis-à-vis des petites et moyennes entreprises et des travailleurs indépendants.

Nous voulons aller plus loin pour développer les moyens de la Caisse nationale de Crédit professionnel. C'est ainsi qu'au-delà de la loi de 1978 qui permettait des prises de participation minoritaires, mais essentiellement dans les seules sociétés anonymes, nous avons créé le prêt subordonné qui ne doit être remboursé qu'après apurement de toutes les autres dettes, si bien qu'il peut être considéré pratiquement comme des fonds propres de l'entreprise. Son remboursement ne vient pas en concurrence avec celui de créances de fournisseurs ou d'autres créanciers.

Nous pensons que ce prêt subordonné est une étape vers un meilleur financement des PME.

Plusieurs questions m'ont été posées concernant le Fonds de garantie. Il est exact que la situation financière de ce Fonds n'est plus très brillante. Il fut un temps où l'on disait qu'il agissait comme les banquiers privés avec une trop grande prudence. Vous connaissez l'adage: Les banquiers agissent comme ces personnes qui veulent bien vous prêter un parapluie quand il ne pleut pas, mais qui s'empressent de le reprendre dès la première goutte de pluie.

Aujourd'hui, et en raison de la crise économique que nous connaissons, le Fonds de garantie doit faire face à un certain nombre de sinistres et les garanties qui avaient été données précédemment ont perdu de leur valeur, étant donné principalement la dépréciation du marché immobilier.

Les moyens devront être trouvés afin de permettre au Fonds de garantie de continuer à jouer son rôle.

Quant au statut social des indépendants, je suis d'accord avec Mme Panneels: il est particulièrement faible et médiocre. Il faut toutefois se rendre compte des difficultés que l'on rencontre.

On se trouve devant le vieillissement de la population et ceci vaut surtout dans le secteur des pensions du régime des indépendants. Les montants s'assimilent à des montants de misère, puisque la pension de base est plus faible que le minimum garanti.

Autre difficulté: les cotisations ont augmenté fortement dès 1981 et les organisations d'indépendants estiment qu'elles ont atteint un niveau maximum. C'est dans ce cadre qu'il faut essayer de trouver des solutions, en se rappelant d'ailleurs que l'Etat a fait un effort important en faveur de ce régime en 1981, en prenant en charge le déficit de 29 milliards qui existait à ce moment-là. Il n'empêche que la situation actuelle n'est certainement pas satisfaisante.

Par ailleurs, le problème du conjoint aidant, évoqué en particulier en séance publique par M. De Cooman et également abordé par divers membres en commission, est évidemment complexe. Une étude extrêmement sérieuse doit être effectuée dans ce domaine, car les difficultés ne manquent pas.

Il s'agit d'abord de savoir s'il ne s'avérera pas nécessaire, pour financer ce projet, de faire appel à de nouvelles cotisations.

La deuxième difficulté réside dans le fait qu'il paraît difficile d'établir quand le conjoint est ou n'est pas aidant. A cet égard, il faut

se rappeler les difficultés rencontrées jadis dans le domaine des allocations familiales et les contrôles qui ont été jugés vexatoires.

Enfin, les possibilités d'abus sont énormes. Certains conjoints ne vont-ils pas *in tempore suspecto* se faire passer pour aidant afin de pouvoir bénéficier d'indemnités? Ce problème retient toute notre attention, bien que je ne puisse pas aujourd'hui encore y apporter une solution.

Plusieurs sénateurs, et en particulier M. Van den Broeck, ont abordé le problème du commerce ambulant. Quel est le rôle du ministère des Classes moyennes dans ce domaine? Sa compétence s'arrête à la délivrance ou au refus de délivrance des cartes de commerçant ambulant, conformément à la législation en vigueur.

Je souligne que le nombre de cartes demandées a fortement augmenté. Pour l'année 1982, 17 000 cartes ont été demandées et 17 000 dossiers traités. D'aucuns diront qu'il n'y a donc plus de problème puisque les deux chiffres concordent. En fait, au début de l'année 1982, le retard était de l'ordre de 3 000 demandes. Au début de 1983, on s'est retrouvé avec exactement le même retard. Trois mille demandes correspondent à environ deux mois de retard.

Dix-sept mille demandes sont introduites à ce jour alors qu'il y a cinq ans, leur nombre variait entre 7 000 et 8 000, soit la moitié environ. Cela prouve d'une part, qu'il y a une recherche d'emploi au niveau de ce secteur et, d'autre part, que la saturation est atteinte à certains endroits.

Le problème relatif à l'attribution d'emplacements sur les marchés publics a été abordé en commission mais ne relève absolument pas de notre compétence. Les marchés étant organisés par les autorités communales, l'autorisation d'occuper ces emplacements relève exclusivement de ces autorités. A cet égard, je ne puis, dès lors, apporter une solution au problème évoqué.

MM. Dalem et De Cooman se sont émus des conséquences du projet de prolongation de la scolarité sur la formation professionnelle des indépendants. Leur préoccupation me paraît tout à fait justifiée.

Il signale d'emblée que le domaine de la formation professionnelle des indépendants relève, à l'heure actuelle, des communautés, mais il n'empêche que nous restons très attentifs, afin que le cas particulier des indépendants soit pris en considération dans le cadre de la prolongation de la scolarité. Cela nous paraît nécessaire — nombre de personnes suivent actuellement des cours de formation — car on n'organise pas un enseignement pour les enseignants mais bien pour les enseignés.

Des études faites en France ont démontré qu'une des causes des manifestations de violence constatées au niveau de la jeunesse était l'inadaptation scolaire. Certains de ces jeunes peuvent devenir d'excellents indépendants même si, au départ, ils étaient rétifs à toute formation théorique. Il convient dès lors, après une formation de base suffisante, de leur permettre de suivre un système de formation souple et complet. La formation professionnelle des indépendants répondra à leur besoins.

Je vous prie de m'excuser si je n'ai pas répondu à toutes les questions posées. J'ai, en effet, essayé d'être aussi bref que possible mais il est évident que je me tiens à la disposition des collègues, qui souhaiteraient obtenir des réponses plus détaillées par la voie épistolaire.

De heer Capoen. — Mijnheer de Voorzitter, de staatssecretaris heeft niet geantwoord op mijn vraag in verband met het Participatiefonds.

M. Knoops, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques, et secrétaire d'Etat aux Classes moyennes, adjoint au ministre des Classes moyennes. — En ce qui concerne le Fonds de participation, nous avons élaboré un mécanisme de prêt subordonné. Ce fonds créé par la loi de réorientation économique de 1978 envisageait la prise de participation minoritaire dans certains types de sociétés. Ce système ne convenait pas pour une large majorité des petites et moyennes entreprises. Dès lors, c'est par le mécanisme du prêt subordonné que nous cherchons actuellement une solution à ce problème.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Capoen.

De heer Capoen. — Mijn vraag gold de verdeelsleutel, mijnheer de staatssecretaris. Op welke basis wordt die berekend?

Onze vraag gaat duidelijk over de aanwending van de middelen. Op welke basis gebeurt de verdeling?

M. Knoops, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques, et secrétaire d'Etat aux Classes moyennes,

adjoint au ministre des Classes moyennes. — La clef de répartition n'est pas encore fixée.

De heer Capoen. — Dat is ons groot bezwaar, mijnheer de minister.

Uiteindelijk komt 63,5 pct. van de middelen van de zelfstandigen via de solidariteitsbijdragen uit Vlaanderen. Voor ons staat het als een paal boven water dat zij moeten terugvloeden naar de Vlaamse KMO en zelfstandigen.

Nu blijkt dat de houding van de regering niet duidelijk is. Dat is des te erger, omdat volgens dat advies van de Raad van State het duidelijk gaat om een gewestelijke materie. De Raad van State heeft gezegd dat het gaat om een openbaar-industrieel initiatief, wat volgens de wet van 8 augustus 1980 tot de gewestelijke matières behoort.

Het gaat niet op dat men middelen die ressorteren onder de bevoegdheid van de gewestelijke overheid via een centrale kas zomaar verdeelt zonder dat men vooraf bepaalt volgens welke criteria die verdeling zal gebeuren.

M. Knoops, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques, et secrétaire d'Etat aux Classes moyennes, adjoint au ministre des Classes moyennes. — J'enregistre votre question mais il n'y a pas de clef de répartition qui soit déterminée à ce sujet. Le problème pratique qu'il faut résoudre, c'est que les PME qui en ont besoin, les sociétés de personnes, éventuellement les personnes physiques, puissent bénéficier de ce Fonds de participation.

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Panneels.

Mevrouw Panneels-Van Baelen. — Mijnheer de staatssecretaris, ik wil wel begrip opbrengen aangezien u het departement nog niet zo lang beheert, maar ik kreeg toch graag antwoord op een aantal vragen die ik heb gesteld.

Ik heb een voorbeeld gegeven van de administratieve rompslomp. U hebt daar helemaal niet op gereageerd. Wilt u dit verder bespreken met de minister van Financiën en is u bereid deze zaak te onderzoeken?

Mijn tweede vraag ging over het kindergeld. Krijgen de zelfstandigen een veertiende maand kindergeld, ja dan neen?

Ook in verband met de werkgroep-Vandepitte zou ik graag antwoord krijgen, maar ik wil u wel de tijd geven om dat te onderzoeken.

M. Knoops, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques, et secrétaire d'Etat aux Classes moyennes, adjoint au ministre des Classes moyennes. — Non, les indépendants ne reçoivent pas de quatorzième mois.

Mme Panneels-Van Baelen. — Cela figure dans le rapport.

M. Knoops, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques, et secrétaire d'Etat aux Classes moyennes, adjoint au ministre des Classes moyennes. — Vous connaissez la réponse à cette question. Où irions-nous si nous devions donner ici les réponses que les sénateurs connaissent déjà?

Je puis vous fournir quelques renseignements complémentaires en ce qui concerne le groupe Vandepitte. Le problème de la pension proportionnelle est actuellement à l'examen. La pension est modeste pour tous mais il est un fait que, pour ceux qui ont versé des cotisations élevées, elle ne répond plus au critère de capitalisation normale dans le domaine de l'assurance-vie.

Au-delà de l'obligation de solidarité, on examine actuellement la possibilité de passer, comme pour le régime des travailleurs salariés, à une certaine proportionnalité.

En ce qui concerne le problème du conjoint aidant, je vous renvoie à la réponse que j'ai fournie à M. De Cooman. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — La parole est à M. Olivier, ministre.

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes. — Monsieur le Président, mesdames, messieurs, je m'en voudrais de ne pas intervenir. Je craindrais, en effet, que l'ensemble des membres de cette honorable assemblée et, surtout, les Belges qui font partie de classes moyennes pensent que le ministre des Classes moyennes s'occupe fort peu de celles-ci.

Je dirai donc brièvement ce que je compte faire pour les classes moyennes.

Je constate avec plaisir que tous, ici, considèrent l'indépendance comme une belle fille que tout le monde courtise. Je n'ai jamais vu une telle unanimité. Il n'est plus question de capital ou de travail. L'ensemble des classes moyennes se trouve véritablement dans le collimateur. C'est presque la panacée pour trouver une solution au problème de l'emploi. Elles innocent; elles se tournent vers l'exportation. Tout cela est bien, et je m'en réjouis.

Reste un certain nombre de choses à faire.

Je persiste à dire que les classes moyennes comportent trois secteurs: le social, le crédit, la réglementation. Mais depuis 1976, les dossiers qui étaient en préparation, ont fort peu avancé. Depuis que j'ai repris le département des Classes moyennes, je retrouve tous les dossiers importants: celui sur l'artisanat-service à la commission des Classes moyennes du Sénat; le dossier des ambulants, à la commission des Classes moyennes de la Chambre; et le dossier qui traite de l'entreprise d'une personne vous sera soumis incessamment. Nous allons, avec votre aide, tenter de les régler définitivement. Pour ce faire, le gouvernement a besoin de quelques mois et vous nous aiderez, je n'en doute pas, à le maintenir au pouvoir.

M. Cudell. — Cela, on ne peut le promettre! (*Sourires.*)

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes. — Cela étant, il convient de modifier la loi Verhaegen. Elle est en effet, inapplicable, car elle ne prévoit pas de période transitoire. Le dossier est au Conseil d'Etat et doit revenir rapidement, du moins je l'espère. Nous pourrons ainsi régler le problème de toutes les professions de l'immobilier, géomètres experts et agents immobiliers entre autres.

La loi sur le révisorat, qui comprend l'organisation de la profession d'expert-comptable, a été déposée.

On y joindra bientôt celle des conseillers fiscaux et vous aurez une deuxième série de professions intellectuelles prestataires de service qui seront organisées.

Le processus suit son cours pour ce qui concerne les autres professions. Nous nous efforçons de traiter les dossiers au fur et à mesure de l'introduction des requêtes par les organisations professionnelles. Il en sera ainsi pour le secteur Horeca.

Venons-en à la question de l'organisation des personnes. Pour les artisans, on doit s'efforcer de trouver une solution. Nous avons imaginé le système de l'artisanat-service. Je croyais, la Chambre l'avant adopté à l'unanimité, que ce serait un bon projet.

Les groupements d'intérêt économique intéressent les petites et moyennes entreprises. Si nous aboutissons, elles détiendront une arme valable.

Nous avons aussi les sociétés civiles intellectuelles destinées aux professions libérales.

Ces trois formes de groupements de sociétés, mettront à leur disposition les moyens de s'organiser. Ils en feront ou non usage, c'est leur affaire. Comme toujours, chez les indépendants, une règle prévaut: rester maître de sa destinée. S'ils souhaitent s'organiser, nous mettrons un cadre à leur disposition.

Le deuxième grand créneau concerne le crédit et le financement.

Comment répartir le crédit entre les classes moyennes? Je pense que nous serons tous morts avant d'apprendre si l'argent vient du Nord ou du Sud du pays. Nous ne parviendrons jamais à le déterminer. Nous serions déjà satisfaits si nous avions la certitude que toute l'épargne reste en Belgique. De toute façon, une répartition sera nécessaire et elle devra se faire en fonction des demandes.

Pour savoir comment s'opéraient les répartitions naguère, il faut se référer aux chiffres. Ils nous révèlent que c'était en fonction des demandes.

Depuis lors la régionalisation est intervenue, chaque région a reçu une part et elle est bien obligée de respecter son crédit. C'est beaucoup plus gênant que ce ne l'était auparavant.

Je reconnaiss que le ministre wallon des Classes moyennes que j'ai été dans le passé répartissait mal les aides qui allaient beaucoup plus à la Région flamande pour l'unique raison que les demandes émanaien de cette partie du pays.

Je me promenais en vain dans ma région pour inciter les entreprises à solliciter une aide. Il y avait peu de demandes et en conséquence, peu de crédits. Les prêts iront normalement à ceux qui en feront la demande.

Si on veut véritablement donner aux classes moyennes un organisme financier, qui remplisse utilement son rôle, on ne peut le ceinturer dans le carcan qui entoure actuellement la Caisse nationale de Crédit professionnel. Il est anormal qu'un organisme puisse financer le camion nécessaire à votre entreprise mais qu'il ne puisse

pas le faire pour votre voiture, sous prétexte que le camion est un outil professionnel et que la voiture ne l'est pas. Actuellement, c'est le cas. C'est pourquoi des modifications doivent intervenir pour que les clients de la Caisse nationale de Crédit professionnel trouvent dans cet organisme un interlocuteur valable pour des opérations plus nombreuses. Nous ne voulons évidemment pas que l'on fasse n'importe quoi n'importe où. Mais lorsqu'une personne a recours à la Caisse pour son travail en Belgique, on ne voit pas pourquoi la Caisse ne peut lui venir en aide si elle désire proscrire le marché pour vendre sa marchandise en France, en Allemagne ou en Italie.

Il faut peut-être pratiquer une ouverture vers l'exportation, afin que cet organisme serve réellement à l'objet pour lequel il a été conçu.

Venons-en au chapitre social. Il est inconcevable de payer 120 000 ou 140 000 francs de cotisation annuelle — et cela ne fait que croître et embellir! — et de toucher seulement une pension que de 11 000 francs par mois. Cela n'est pas décents, c'est 25 000 francs de moins que le minimum pour personnes âgées.

Il faudra coûte que coûte trouver une solution, peu importe laquelle. Mais c'est presque la quadrature du cercle, si, en même temps, on refuse toute cotisation supplémentaire. Le problème est alors insoluble.

Pourquoi refuse-t-on une cotisation supplémentaire? Parce que la pension de ceux qui sont à la retraite est payée par les travailleurs actifs qui estiment qu'une augmentation des cotisations, les étoufferait.

Si vous voulez que le nombre d'indépendants continue à augmenter, il faut trouver une solution pour ceux qui ont consacré toute leur vie à ce travail! Je me souviens de la période où leur nombre diminuait de 20 000 à 30 000 unités par année; c'était une catastrophe. Ce mouvement a été stabilisé. On constate même une petite reprise.

Nous allons tenter de trouver une solution par le biais de glissements à l'intérieur des secteurs: allocations familiales, pensions, soins de santé, etc. C'est nécessaire si l'administration veut équilibrer les budgets. Nous allons tenter cette opération, en concertation permanente avec toutes les organisations des classes moyennes. J'espère que nous aboutirons, mais ce n'est pas facile. Le temps où l'Etat pouvait distribuer largement est révolu. Nous devons mieux utiliser les fonds dont nous disposons.

J'ai créé en 1975 une Commission de simplification des documents administratifs. Elle a travaillé durant quatre ans, puis elle a, à juste titre, mis la « clé sous le paillasson », parce que pour un document qui était simplifié, on en compliquait quatre autres.

Cette commission a été rétablie l'année dernière. J'espère qu'elle aura un meilleur sort et que toutes les administrations lui faciliteront la tâche.

Pour terminer, je parlerai très brièvement d'un sujet qui intéresse les classes moyennes. Dans le mois qui vient, nous déposerons un projet de loi relatif aux entreprises créancières de l'Etat. Nombreuses sont des PME et vous savez qu'elles en sont très handicapées. Malheureusement, ce projet ne concerne pas les communes, mais uniquement l'Etat.

J'espère que pourra être réglé, avant les vacances parlementaires, le problème de la sous-traitance. Il paraît, en effet, anormal que les grands enseignants puissent utiliser les sous-traitants sans règles ni conditions et aller parfois jusqu'à les faire disparaître du marché. Ce sont des procédés qui me paraissent injustes.

L'examen de ces projets représente un travail de plus d'une année. Nous aurons besoin du concours de tous les parlementaires afin de le mener à bien. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles de chacun des projets de loi.

Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene behandeling gesloten en gaan wij over tot het onderzoek van de artikelen van elk van de ontwerpen van wet.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES CLASSES MOYENNES DE L'ANNÉE BUDGETAIRE 1983

Discussion des articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN MIDDENSTAND VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1983

Beraadslaging over de artikelen

M. le Président. — Nous passons à l'examen des articles du projet de loi contenant le budget du ministère des Classes moyennes de 1983.

Wij gaan over tot het onderzoek van de artikelen van het ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Middenstand voor 1983.

Quelqu'un désire-t-il intervenir dans la discussion des articles du tableau?

Wenst iemand het woord in de besprekking van de artikelen van de tabel?

Personne ne demandant la parole, je mets ces articles aux voix.

Daar niemand het woord vraagt, breng ik deze artikelen in stemming.

— Ces articles sont successivement mis aux voix et adoptés. (Voir documents n°s 5-XIII-1 et 2, session 1982-1983, du Sénat.)

Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (Zie stukken nrs. 5-XIII-1 en 2, zitting 1982-1983, van de Senaat.)

M. le Président. — Les articles du projet de loi sont ainsi rédigés:

*Kredieten voor de lopende uitgaven (titel I)
en voor de kapitaaluitgaven (titel II)*

Artikel 1. Voor de uitgaven van het ministerie van Middenstand voor het begrotingsjaar 1983 worden kredieten geopend ten bedrage van (in miljoenen franken):

	Kredieten
TITEL I	—
Lopende uitgaven	6 417,9
TITEL II	—
Kapitaaluitgaven	5,6
Totaal	6 423,5

Die kredieten worden opgesomd onder de titels I en II van de bij deze wet gevoegde tabel.

*Crédits pour les dépenses courantes (titre I)
et pour les dépenses de capital (titre II)*

Article 1er. Il est ouvert pour les dépenses du ministère des Classes moyennes afférentes à l'année budgétaire 1983 des crédits s'élevant aux montants ci-après (en millions de francs):

	Crédits
TITRE I	—
Dépenses courantes	6 417,9
TITRE II	—
Dépenses de capital	5,6
Total.	6 423,5

Ces crédits sont énumérés aux titres I et II du tableau annexé à la présente loi.

— Aangenomen.

Adopté.

*Bijzondere bepalingen
betreffende de lopende uitgaven*

Art. 2. Bij afwijking van het gewijzigd artikel 15 van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof, mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 10 000 000 frank toegestaan worden aan de buitengewone rekenplichtigen van het departement.

Door middel van deze voorschotten, mogen de buitengewone rekenplichtingen van het departement alle dienstkosten betalen tot en met 100 000 frank, alsmede de vergoedingen van alle aard welke bij aanrekening op de begroting zullen verleend worden en welk ook het bedrag moge zijn, de verbruikskosten van benzine, water, gas, elektriciteit en telefoon.

Wat de buitengewone rekenplichtige van het departement betrifft, belast met de betaling van de voorschotten op zendingskosten in het buitenland, toelating wordt hem gegeven aan de ambtenaren belast

met een zending in het buitenland de nodige voorschotten te verlenen, zelfs indien deze voorschotten meer dan 100 000 frank bedragen.

*Dispositions particulières
relatives aux dépenses courantes*

Art. 2. Par dérogation à l'article 15 modifié de la loi du 29 octobre 1846 relative à l'organisation de la Cour des comptes, des avances de fonds d'un montant maximum de 10 000 000 de francs peuvent être consenties aux comptables extraordinaires du département.

Au moyen de ces avances, les comptables extraordinaires du département sont autorisés à payer tous les frais de service n'excédant pas 100 000 francs, les indemnités de toute nature allouées sur le budget ainsi que, quels qu'en soient les montants, les frais de consommation d'essence, eau, gaz, électricité et téléphone.

Quand au comptable extraordinaire du département chargé du paiement des avances sur frais de mission à l'étranger, autorisation lui est donnée de consentir aux fonctionnaires envoyés en mission à l'étranger les avances nécessaires, même si ces avances sont supérieures à 100 000 francs.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. Gezien het spoedeisend karakter der te voorziene uitgaven en in afwijking van het gewijzigd artikel 15 van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof, mogen achtereenvolgende geldvoorschotten die later zullen verantwoord worden, aan de rekenplichtige van de sociale dienst die belast is met de vereffening van de hulpgelden en toelagen van sociale aard, worden toegestaan.

Art. 3. Vu le caractère urgent des dépenses à prévoir et par dérogation à l'article 15 modifié de la loi organique de la Cour des comptes du 29 octobre 1846, des avances de fonds successives dont il sera justifié ultérieurement, peuvent être consenties au comptable chargé de la liquidation des secours à caractère social.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 4. De betaling van de geboortetoelagen en van de vergoedingen wegens begrafeniskosten geschiedt volgens de regels vastgelegd door artikel 23 van de wet van 15 mei 1846 op de rijkscomptabiliteit.

Art. 4. Le paiement des allocations de naissance et des indemnités pour frais funéraires s'effectue conformément aux règles établies par l'article 23 de la loi du 15 mai 1846 sur la comptabilité de l'Etat.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 5. Op het artikel 12.01 van sectie 31 van titel I van de bij deze wet gevoegde tabel mogen uitgaven aangerekend worden die betrekking hebben op schuldvorderingen van vorige begrotingsjaren.

Art. 5. Des dépenses relatives à des créances d'années budgétaires antérieures peuvent être imputées sur l'article 12.01 de la section 31 du titre I du tableau annexé à la présente loi.

— Aangenomen.

Adopté.

Afzonderlijke sectie (titel IV)

Art. 6. De verrichtingen op de speciale fondsen, opgenomen in titel IV van de tabel gevoegd bij deze wet, worden geraamd op 3 754 200 000 frank voor de ontvangsten en op 3 754 000 000 frank voor de uitgaven.

Section particulière (titre IV)

Art. 6. Les opérations effectuées sur les fonds spéciaux figurant au titre IV du tableau joint à la présente loi, sont évaluées à 3 754 200 000 francs pour les recettes et à 3 754 000 000 de francs pour les dépenses.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 7. Zijn toegelaten ten laste van het artikel 60.01.A «Fonds voor de economische expansie en de regionale reconversie»,

vastleggingsmachtigingen ten belope van 270 000 000 frank voor de lopende verrichtingen.

Elke verbintenis in dezen hoofde aan te gaan wordt onderworpen aan het visum van de controleur der vastleggingen en aan het Rekenhof volgens de desbetreffende reglementering.

De beschikbare saldi op 31 december 1983 van de vastleggingsmachtigingen bedoeld in de eerste alinea mogen naar het volgende jaar worden overgedragen in dezelfde voorwaarden als de gesplitste kredieten.

Art. 7. Sont autorisées à charge de l'article 60.01.A «Fonds d'expansion économique et de reconversion régionale» des autorisations d'engagement à concurrence de 270 000 000 de francs pour les opérations courantes.

Tout engagement à prendre de ce chef est soumis au visa du contrôleur des engagements et à la Cour des comptes dans les formes de la réglementation en la matière.

Les soldes disponibles au 31 décembre 1983 des autorisations d'engagement, visées au premier alinéa peuvent être reportés à l'année suivante dans les mêmes conditions que les crédits dissociés.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 8. De wijze van beschikking over het tegoed vermeld voor de fondsen en rekeningen ingeschreven in titel IV van de tabel gevoegd bij deze wet, wordt aangeduid naast het nummer van het artikel of van de littera die betrekking heeft op elk dezer.

De fondsen waarvan de uitgaven aan het visum van het Rekenhof worden voorgelegd, worden door het teken A aangeduid.

De fondsen en rekeningen waarop door tussenkomst van de minister van Financiën wordt beschikt worden door het teken B aangeduid.

De fondsen en rekeningen waarop rechtstreeks wordt beschikt door de rekenplichtigen die de ontvangsten hebben gedaan, worden door het teken C aangeduid.

Art. 8. Le mode de disposition des avoirs mentionnés aux fonds et comptes inscrits au titre IV du tableau annexé à la présente loi est indiqué en regard du numéro de l'article ou du littera se rapportant à chacun d'eux.

Les fonds dont les dépenses sont soumises au visa préalable de la Cour des comptes sont désignés par l'indice A.

Les fonds et comptes sur lesquels il est disposé à l'intervention du ministre des Finances sont désignés par l'indice B.

Les fonds et les comptes sur lesquels il est disposé directement par les comptables qui ont opéré les recettes sont désignés par l'indice C.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES CLASSES MOYENNES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1982

Discussion des articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN MIDDENSTAND VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1982

Beraadslaging over de artikelen

M. le Président. — Nous passons à l'examen des articles du projet de loi ajustant le budget du ministère des Classes moyennes de 1982.

Wij gaan over tot het onderzoek van de artikelen van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Middenstand voor 1982.

Quelqu'un désire-t-il intervenir dans la discussion des articles du tableau?

Wenst iemand het woord in de besprekking van de artikelen van de tabel?

Personne ne demandant la parole, je mets ces articles avec les amendements du gouvernement aux voix.

Daar niemand het woord vraagt, breng ik deze artikelen met de amendementen van de regering in stemming.

— Ces articles sont successivement mis aux voix et adoptés. (Voir documents n°s 6-XIII-1 et 2, session 1982-1983, du Sénat.)

Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (Zie stukken nrs. 6-XIII-1 en 2, zitting 1982-1983, van de Senaat.)

M. le Président. — Nous abordons l'examen des articles du projet de loi proprement dit.

Je propose de prendre comme base de la discussion de l'article premier, le texte que voici, adopté par la commission. (Assentiment.)

Artikel 1. De kredieten ingeschreven onder titel I, lopende uitgaven, en onder titel II, kapitaaluitgaven, van de begroting van het ministerie van Middenstand voor het begrotingsjaar 1982, worden aangepast volgens de omstandige vermeldingen in de bij deze wet gevoegde tabel en ten belope van (in miljoenen franken):

Aanpassingen	Niet-gesplitste kredieten
TITEL I	
<i>Lopende uitgaven</i>	
Bijkredieten voor het lopend jaar	11,0
Verminderingen	26,3
Bijkredieten voor vroegere begrotingsjaren	11,3
TITEL II	
<i>Kapitaaluitgaven</i>	
Bijkredieten voor het lopend jaar	—
Vermindering	1,3
Bijkredieten voor vroegere begrotingsjaren	0,5
Ajustements	
Crédits non dissociés	
TITRE I	
<i>Dépenses courantes</i>	
Crédits supplémentaires de l'année courante	11,0
Réductions	26,3
Crédits supplémentaires pour années budgétaires antérieures.	11,3
TITRE II	
<i>Dépenses de capital</i>	
Crédits supplémentaires de l'année courante	—
Réductions	1,3
Crédits supplémentaires pour années budgétaires antérieures.	0,5
— Aangenomen.	
Adopté.	

II. Diverse bepalingen

Art. 2. De bij deze wet toegestane kredieten zullen door de algemene middelen der Schatkist gedekt worden.

II. Dispositions diverses

Art. 2. Les crédits ouverts par la présente loi seront couverts par les ressources générales du Trésor.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. Deze wet treedt in werking de dag van haar bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

Art. 3. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

**QUESTION ORALE DE M. PECRIAUX AU SECRETAIRE D'ETAT
A L'ENERGIE SUR «LA CONSULTATION DU COMITE DE
CONTROLE DU GAZ ET DE L'ELECTRICITE A PROPOS DU
DOSSIER DE CHOOZ»**

**MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER PECRIAUX AAN DE
STAATSSECRETARIS VOOR ENERGIE OVER «DE RAADPLEGING
VAN HET CONTROLECOMITE GAS EN ELEKTRICITEIT
IN VERBAND MET HET DOSSIER CHOOZ»**

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Pecriaux au secrétaire d'Etat à l'Energie.

La parole est à M. Pecriaux.

M. Pecriaux. — Monsieur le Président, monsieur le secrétaire d'Etat, chers collègues, à l'occasion de la décision qu'il doit prendre à propos d'une éventuelle participation au complexe électronucléaire de Chooz, le gouvernement a demandé un avis au Comité de contrôle du gaz et de l'électricité.

Il semble que trois questions aient été adressées au Comité: quels sont les besoins futurs de la Belgique en énergie électrique? Comment s'insère une participation à Chooz et à la construction d'une nouvelle centrale nucléaire belge dans ce contexte? Quelles sont les conséquences de ces nouvelles installations sur le tarif de l'électricité?

Aujourd'hui, serait-il possible de connaître la forme juridique sous laquelle le Comité de contrôle a remis sa réponse et quelles sont ses conclusions, particulièrement à propos de nos besoins futurs en énergie?

En effet, on peut se demander dans quelle mesure l'opinion de M. le secrétaire d'Etat n'est pas déjà arrêtée, rendant la consultation du Comité de contrôle purement formelle, puisque M. le secrétaire d'Etat vient de déclarer à la revue *Nuclear Europa* de février 1983 qu'à son estime «une surcapacité coûte moins cher qu'une sous-capacité et que le pas doit être franchi».

M. le Président. — La parole est à M. Knoops, secrétaire d'Etat.

M. Knoops, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques, et secrétaire d'Etat aux Classes moyennes, adjoint au ministre des Classes moyennes. — Monsieur le Président, mesdames, messieurs, je félicite M. Pecriaux pour ses excellentes lectures. (*Sourires*.)

Le Comité ministériel ad hoc Chooz, réuni le 11 février dernier, a décidé de soumettre la question de la participation de la Belgique au projet de Chooz au Comité de contrôle de l'électricité et du gaz, avec prière de remettre son avis d'urgence.

Le comité s'est réuni le 16 février dernier et, après avoir entendu les exposés de mon représentant et du représentant des producteurs-distributeurs d'électricité, a émis des résolutions.

Dans ces résolutions, le Comité de contrôle acte l'état des négociations et les déclarations attestant qu'il pourrait en résulter un accord favorable aux différents intérêts belges en cause, pour autant que certaines conditions fondamentales soient acceptées par la partie française.

Le Comité de contrôle ne s'est cependant pas prononcé sur les différentes implications de ce projet en ce qui concerne le plan d'équipement, le prix du kWh et les retombées économiques.

Il conclut en considérant qu'un examen complémentaire peut être entrepris, mais ne doit pas entraver les négociations en cours, qui doivent se poursuivre avec toute la diligence nécessaire, mais en tenant compte des intérêts économiques et financiers considérables en jeu.

Un groupe de travail se penche actuellement sur les aspects techniques de la mise à disposition des puissances prévues, à la fois sur le plan de la gestion du parc électrique et sur celui de l'impact, favorable d'après toutes les études disponibles à ce jour, sur le prix de l'électricité.

En effet, sur ce dernier point, le prix de revient au kilowatt installé des centrales françaises, même majoré d'un surcoût résultant de la participation des industriels belges, reste inférieur à celui des dernières unités nucléaires construites en Belgique. Ces dernières, rappelons-le, fournissent le kilowatt le moins cher du parc belge actuel.

Le surcoût en question est estimé aujourd'hui à 850 millions de francs par unité, valeur qui sera sans doute réduite en fin d'affaire en raison de l'évolution différentielle des indices salariaux belges et français. Il est, en effet, significatif de noter que compte tenu du taux de change de l'époque, le coût salarial français représentait, en mars 1980, 69 p.c. du coût belge; en septembre 1981, 75 p.c. et en septembre 1982, 80 p.c.

En tout état de cause, je puis confirmer ma déclaration à laquelle l'honorable membre fait allusion. En effet, lorsqu'elle permet de produire de l'énergie au plus bas prix, toute nouvelle unité de production peut se justifier.

Par ailleurs, le parc électrique doit être capable de faire face à des augmentations brusques de la demande: on peut noter qu'au sortir d'une année de crise comme 1976, ce taux de croissance atteignait 9,5 p.c.

Dans le cas contraire, on s'expose à une probabilité intolérable de paralysie de l'activité économique.

QUESTION ORALE DE M. LE COMTE DU MONCEAU DE BERGENDAL AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DE LA FONCTION PUBLIQUE SUR «LES CONSEQUENCES POUR D'AUTRES COMMUNES, DES REFUS D'INSCRIPTION AU REGISTRE DES ETRANGERS DE CERTAINES COMMUNES DE L'AGGLOMERATION BRUXELLOISE»

MONDELINGE VRAAG VAN GRAAF DU MONCEAU DE BERGENDAL AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN OPENBAAR AMBT OVER «DE GEVOLGEN DIE DE WEIGERING VAN BEPAALDE BRUSSELSE GEMEENTEN OM VREEMDELINGEN IN TE SCHRIJVEN, KAN HEBBEN VOOR ANDERE GEMEENTEN»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. le comte du Monceau de Bergendal au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur «les conséquences pour d'autres communes, des refus d'inscription au registre des étrangers de certaines communes de l'agglomération bruxelloise».

M. Olivier, ministre des Travaux publics, répondra en lieu et place du Vice-Premier ministre concerné.

La parole est au comte du Monceau de Bergendal.

M. le comte du Monceau de Bergendal. — Monsieur le Président, mesdames, messieurs, à la suite de mesures prises par un certain nombre de communes de l'agglomération bruxelloise en matière d'inscription d'étrangers aux registres des étrangers, il apparaît que les transferts de domicile sont refusés par lesdites administrations pour tous les étrangers non ressortissants de la CEE.

En effet, depuis le début de l'année, certaines villes et communes, dont la mienne, se voient renvoyer les dossiers de changements de domiciles d'étrangers, principalement dans les communes de Saint-Gilles, Anderlecht, Koekelberg et Schaerbeek.

Il en résulte que les intéressés, bien qu'ayant leur nouvelle résidence habituelle dans une des communes de l'agglomération bruxelloise, n'en restent pas moins domiciliés légalement dans les communes qu'ils ont quittées; en conséquence, quoique ne les habitant plus, ils restent, éventuellement, toujours à charge de leurs CPAS en tant que commission secourante conformément à la loi du 2 avril 1965.

Le ministre de l'Intérieur est-il au courant de cette situation et n'estime-t-il pas que des mesures doivent être prises d'urgence afin d'éviter une situation éminemment préjudiciable tant aux administrations communales autres que celles de l'agglomération bruxelloise qu'aux étrangers eux-mêmes alors même qu'ils sont en règle avec les lois et réglementations en matière d'immigration ou de permis de séjour?

M. le Président. — La parole est à M. Olivier, ministre.

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes. — Monsieur le Président, mesdames, messieurs, voici la réponse que

m'a prié de vous donner le Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique.

Depuis novembre 1981, plusieurs délibérations par lesquelles le collège échevinal de certaines communes de l'agglomération bruxelloise refuse d'inscrire les étrangers au registre des étrangers ou subordonne cette inscription à une enquête portant sur la salubrité et l'habitabilité des logements déclarés, ont été soit suspendues par le gouverneur, soit annulées par le Roi sur proposition de l'exécutif régional bruxellois.

L'autorité régionale compétente, à savoir en l'occurrence ledit exécutif bruxellois, exerce donc la tutelle qui lui est légalement dévolue en vue d'assurer le respect de la loi et, en l'espèce, celle du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW N. MAES AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE BETREKKINGEN EN AAN DE STAATSSCRETARIS VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING OVER «DE HUMANITAIRE HULP VERLEEND AAN DE SLACHTOFFERS VAN RECENTE VOLKSVERHUIZINGEN IN WEST-AFRIKA»

QUESTION ORALE DE MME N. MAES AU MINISTRE DES RELATIONS EXTERIEURES ET AU SECRETAIRE D'ETAT A LA COOPERATION AU DEVELOPPEMENT SUR «L'AIDE HUMANITAIRE APORTEE AUX VICTIMES DES RECENTES EXPULSIONS EN AFRIQUE OCCIDENTALE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van mevrouw Nelly Maes aan de minister van Buitenlandse Betrekkingen en aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking.

Het woord is aan mevrouw Nelly Maes.

Mevrouw N. Maes. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, het probleem dat rijst tengevolge van de uitwijzing van de vreemdelingen uit Nigeria is tweevoudig: enerzijds is er het gevaar dat de uitgewezenen zouden blijven in de doorstroomlanden die zelf al genoeg problemen hebben, anderzijds is er de erbarmelijke toestand waarin de uitgewezenen verkeren.

De doorstroomlanden Benin en Togo kunnen waarschijnlijk wel hun eigen mensen opvangen, maar indien anderen — en het overgrote deel van de uitgewezenen zijn Ghanezen — zich bij de eigen bevolking zouden vervoegeen, zou dit de redelijke stabiele toestand in die landen omver kunnen werpen. Daarbij komt het gevaar van bedelarij en vandalisme. Het voornaamste probleem is echter dat Ghana, één van de armste landen, er plots 1 500 000 werklozen bijkrijgt.

Anderzijds zijn er de erbarmelijke en onverantwoorde toestanden, die ontstaan zijn door het feit dat de uitwijzing zo plots kwam dat het onmogelijk was, de uittocht te organiseren. Het transport gebeurt op de meest onmenselijke wijzen zodat ongevallen legio zijn. Bovendien is er een totaal gebrek aan voedsel en sanitair voorzieningen waardoor er een groot gevaar bestaat voor epidemieën.

Wat heeft de regering gedaan om deze landen humanitaire hulp te verlenen?

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Mayence.

Mevrouw Mayence-Goossens, staatssecretaris voor Ontwikkelings-samenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Betrekkingen. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de uitwijzing van de vreemdelingen die illegaal in Nigeria verblijven, gebeurde in toepassing van de bestaande Nigeriaanse wetgeving, zonder dat rekening werd gehouden met de dramatische aspecten ervan op menselijk vlak.

De verdreven vreemdelingen keerden terug naar hun land van oorsprong, in hoofdzaak Ghana, Togo, Benin, Niger en andere buurlanden.

Vanaf het begin heeft België zijn steun verleend aan de hulpmaatregelen die genomen werden door de EG, namelijk het onmiddellijk toekennen van 500 000 rekeneneenheden voor dringende hulp en het schenken van 5 000 000 rekeneneenheden voor verdere hulpverlening aan de verplaatsde personen. Ook verschillende Belgische NGO's hebben humanitaire hulp aan die landen verstrekt.

De meest dringende problemen rond de massale uittocht schijnen nu opgelost te zijn. De reintegratie van de uitgezetten in de landen waarnaar zij zijn teruggekeerd, is een ernstig vraagstuk waarvoor in Afrikaans verband naar oplossingen zal dienen te worden gezocht.

De president van Niger heeft me persoonlijk gevraagd een zending medicamenten te sturen. Er werd geen voedsel gevraagd. De medicamenten worden nu klaargemaakt en zullen in de eerstkomende dagen per DC-130 worden verzonden naar Niger.

QUESTION ORALE URGENTE DE M. DALEM AU MINISTRE DES COMMUNICATIONS ET DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES SUR «L'ACHAT DE TRAVERSES EN BOIS PAR LA SNCB»

DRINGENDE MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DALEM AAN DE MINISTER VAN VERKEERSWEZEN EN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE OVER «DE AANKOOP VAN HOUTEN DWARSIGGERS DOOR DE NMBS»

M. le Président. — M. Dalem a désiré poser une question orale urgente au ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones, qui a accepté d'y répondre.

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes répondra en lieu et place de son collègue, M. De Croo.

La parole est à M. Dalem.

M. Dalem. — Monsieur le Président, messieurs les ministres, chers collègues, la décision prise récemment par le conseil d'administration de la SNCB en vue de réduire ses commandes de traverses en bois, suscite de nombreuses réactions parmi les scieries, notamment du Namurois et du Luxembourg.

En effet, les commandes de traverses en bois n'atteindraient plus que 75 000 pièces pendant la période allant de 1983 à 1987, alors que, dans les années précédentes, ces mêmes commandes atteignaient jusqu'à 500 000 unités.

Les mérites des traverses en bois sont suffisamment connus que pour ne pas devoir encore les rappeler. De plus, la main-d'œuvre occupée pour cette fabrication était de plus de 1 000 personnes, depuis l'abattage des bois jusqu'au traitement complet des traverses.

Les communes trouvaient également une ressource appréciable dans la vente des bois destinés à la fabrication des traverses.

La forte réduction des commandes par la SNCB a déjà créé des problèmes graves pour les scieries du Sud-Est du pays, mais la décision récente du conseil d'administration de la SNCB risque d'entraîner irrémédiablement des fermetures de petites scieries, avec tous les problèmes économiques et sociaux qui en découlent.

Monsieur le ministre pourrait-il m'indiquer quelles mesures il compte prendre pour remédier à cette situation?

M. le Président. — La parole est à M. Olivier, ministre.

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes. — Monsieur le Président, chers collègues, je vous donne lecture de la réponse du ministre des Communications à la question de M. Dalem.

Vous aurez sans doute lu mon communiqué de presse paru le 3 mars.

Alors que la SNCB a l'origine, avait décidé de ne pas acheter une seule traverse durant deux ans, j'ai, par le moyen d'un étalement et d'une planification des achats, pu obtenir du conseil de la SNCB que, durant cinq ans, la SNCB achète 75 000 traverses en bois annuellement et que, si tout va bien, elle reçoive, en outre, durant les trois premières années 58 000 traverses en chêne.

Ainsi donc, en bref, il est prévu pour 1983, 1984 et 1985 une livraison annuelle de 133 000 traverses en bois au lieu de zéro en 1983 et 1984 et d'un non. bre indéterminé pour 1985 et les années suivantes.

Il est une chose dont il faut tenir compte: c'est la direction qui, se fondant sur des considérations techniques, a décidé la répartition entre les traverses en béton et les traverses en bois. Je ne me crois pas compétent pour substituer mon opinion à celle des techniciens sur ce point.

De plus, vous devez savoir que la direction, après avoir établi un premier projet de répartition, à savoir 150 000 traverses en béton et 50 000 en bois, a amélioré, pour des raisons que j'ignore mais que je suppose et j'espère techniques, le rapport au bénéfice des scieries en 125 000 traverses en béton et 75 000 en bois.

Il est un autre point sur lequel j'attire votre attention. Une firme française, établie à peu de distance de nos frontières a écrit, m'a-t-on dit, à la SNCB pour l'aviser que si cette dernière mentionnait dans son cahier des charges que les traverses en bois devaient être d'origine belge ou même seulement sciées en Belgique, elle attirait

la SNCB devant la Cour de Luxembourg pour violation des dispositions du traité de Rome. Il n'est donc aucunement certain que, si le nombre des traverses en bois est plus élevé, la part des firmes belges croîtrait pour autant.

Enfin, le hasard a voulu que, au moment où la SNCB parcourait la course d'obstacles que présente le marché des traverses, une firme belge qui voyait s'ouvrir l'occasion d'exporter 300 000 traverses vers l'Egypte a demandé à échanger 150 000 traverses en azobé du stock de la SNCB contre 176 000 traverses en chêne qu'elle fournirait à raison d'un tiers, soit 58 000 par an.

Dans l'intention de donner plus de battement aux firmes belges, dans l'intention également d'aider à l'exportation, le conseil d'administration a marqué son accord sur le principe de cet échange.

Ainsi donc, durant trois ans, la SNCB recevra 133 000 traverses en bois dont 75 000 comme part du marché annuel de 200 000 et 58 000 ensuite de l'échange des 150 000 traverses en azobé.

Ce n'est évidemment pas les 500 000 traverses atteintes les années précédentes et citées dans votre question mais, compte tenu d'un stock qui approche les 900 000 traverses et de besoins annuels de l'ordre de 300 000 traverses, je crois qu'il y a lieu de féliciter le conseil d'administration de la SNCB de ses décisions qui permettent une planification pour cinq ans et qui offrent une survie, peut-être moins aisée que jadis, à l'industrie nationale de la traverse tant en bois qu'en béton.

INTERPELLATION DE M. CUDELL AU MINISTRE DES TRAVAUX PUBLICS ET DES CLASSES MOYENNES SUR «LES TRAVAUX PUBLICS ENTREPRIS A BRUXELLES PAR L'ETAT ET LA REPRISE TENUE EN SUSPENS, PAR CE DERNIER, DES VOIRIES DU BOULEVARD EMILE JACQMAIN PROLONGÉ»

INTERPELLATIE VAN DE HEER CUDELL TOT DE MINISTER VAN OPENBARE WERKEN EN MIDDENSTAND OVER «DE OPENBARE WERKEN DIE DE STAAT TE BRUSSEL UITVOERT EN HET NOG STEEDS HANGENDE PROBLEEM VAN DE OVERNEMING VAN DE BESTRATING VAN DE VERLENGDE EMILE JACQMAINLAAN DOOR DE STAAT»

M. le Président. — Mesdames, messieurs, l'ordre du jour appelle l'interpellation de M. Cudell au ministre des Travaux publics et des Classes moyennes sur «les travaux entrepris à Bruxelles par l'Etat et la reprise tenue en suspens, par ce dernier, des voiries du boulevard Emile Jacqmain prolongé».

La parole est à l'interpellateur.

M. Cudell. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, mon interpellation sera brève. Elle comporte deux parties.

Je parlerai d'abord des travaux routiers exécutés par l'Etat à Bruxelles et, d'une façon générale, des investissements dans la capitale, sur le plan routier et dans le secteur des communications; j'aborderai ensuite le problème de la prolongation du boulevard Jacqmain sur le territoire des communes de Saint-Josse et de Schaerbeek.

La première partie de mon interpellation fait suite — vous le savez, monsieur le ministre — à la prise de position de la conférence des bourgmestres sur les travaux effectués pour compte de l'Etat, à Bruxelles. M. le député Valkeniers vous a d'ailleurs posé une question à ce sujet.

M. Basecq, premier vice-président, prend la présidence de l'assemblée

Celui-ci souhaitant, bien entendu, que vous répondiez *con amore*, a déclaré que le monde de la construction était indigné par la prise de position adoptée par les bourgmestres bruxellois. Ceux-ci avaient, en effet, demandé que soient ralenties les travaux entrepris à Bruxelles afin d'être mieux à même de répondre à d'autres nécessités de la Région bruxelloise.

D'après les milieux de la construction, la proposition de la conférence des bourgmestres viserait à détourner de leur affectation les crédits d'investissement accordés par l'Etat.

Vous avez répondu — c'est l'objet de mon interpellation — que la position de la conférence des bourgmestres, unanime, y compris vos amis, monsieur le ministre,...

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes.
— Ce ne serait pas la première fois!

M. Cudell. — ... vous paraissait tout à fait irréaliste.

Mon cher ministre, comme les milieux du bâtiment et comme M. Valkeniers, vous êtes mal informé de la prise de position de la conférence des bourgmestres.

Se tromper peut être excusable lorsqu'on est mal informé mais, dans une matière aussi délicate, il est inexcusable de n'avoir pas fait le nécessaire pour être complètement éclairé.

Je constate que ni la Confédération du bâtiment, ni M. Valkeniers, ni vous-même, monsieur le ministre, à qui une question a été posée, ne vous êtes informés sur la portée exacte de la position de la conférence des bourgmestres.

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes.
— Vous allez certainement nous informer.

M. Cudell. — En effet, nous n'avons jamais dit qu'il fallait détourner les investissements de leur affectation, ou qu'il fallait consacrer l'argent prévu pour des investissements d'Etat à Bruxelles à des dépenses de fonctionnement des communes, comme certains ont l'air de prétendre.

Vous connaissez la situation budgétaire catastrophique des communes bruxelloises. En raison de la régionalisation du Fonds des communes, elles ne reçoivent plus que 8 p.c. de ce fonds, alors qu'elles en touchaient précédemment 20.

Je ne juge pas en l'occurrence; tel n'est pas l'objet de mon interpellation. Je me contente de témoigner. De ce fait, alors que le Fonds des communes octroie 19 000 francs par habitant à Liège et 15 000 francs, à Anvers, à Bruxelles, pour les dix-neuf communes, il n'accorde que 7 000 francs par habitant.

Inévitablement, les communes de l'agglomération bruxelloise, les unes après les autres, seront en cessation de paiement, non seulement vis-à-vis de leur personnel, mais aussi à l'égard de l'ONSS, de l'administration des Finances, pour l'impôt sur les personnes physiques, de leurs fournisseurs, non seulement les fournisseurs de services habituels nécessités par le fonctionnement des administrations, mais aussi leurs fournisseurs «Travaux publics» et petites et moyennes entreprises.

On a beaucoup parlé aujourd'hui, et en bien, des PME. Je souhaiterais que non seulement vous en disiez du bien, mais aussi que vous leur veniez en aide.

Vous avez déclaré que l'Etat allait régler ses créances à l'égard des PME. Je crois que le moment est venu qu'il règle aussi ses créances à l'égard des communes.

Alors que nous ne sommes plus à même de payer les entreprises qui ont réalisé des travaux publics importants, et obligatoires en vertu de l'article 145 de la loi communale pour raisons de sécurité, comme la réparation d'un effondrement de rue ou d'égout, le ministère des Travaux publics ouvre de nouveaux chantiers.

Nous n'avons jamais demandé que l'on interrompe les chantiers en cours, mais nous ne voyons pas pourquoi, dans une telle situation, on en ouvre de nouveaux qui pourraient fort bien attendre.

La Confédération du bâtiment a fait remarquer que de nombreuses personnes ne pourraient être mises au travail si l'on n'ouvrait pas ces chantiers, mais il ne faut pas perdre de vue que de nombreux travailleurs ont été mis en chômage parce que les communes étaient incapables de payer les travaux réalisés dans les chantiers en cours.

Il est vrai qu'on compte 750 membres du personnel par milliard investi, plus 700 membres d'organisations et de sociétés qui travaillent pour les entreprises en sous-traitance.

Aujourd'hui, la situation est telle à Bruxelles que des dizaines de PME, ou d'entreprises de plus grande importance, sont sur le point de faire faillite. Nous trouvons aberrant que l'on ouvre encore des chantiers alors que nous ne parvenons pas à payer les chantiers en cours.

Vous me répondrez qu'il ne peut y avoir ingérence dans les problèmes propres à l'Etat, aux régions ou aux communes. C'est vrai, mais le problème des finances communales doit intéresser tout le pays et tout le gouvernement. Puisque l'exécutif régional bruxellois est dans le gouvernement central, nous estimons souhaitable que les ministres des Travaux publics et des Communications négocient avec l'exécutif régional bruxellois la possibilité de venir en aide à la Région bruxelloise et ce dans les limites que j'ai énoncées.

Je n'ai pas dit qu'il fallait interrompre les travaux en cours, mais limiter l'ouverture de nouveaux chantiers.

On nous promet — le gouvernement a délibéré à ce propos au cours du week-end dernier — de venir en aide aux communes bruxelloises en leur permettant un emprunt de trésorerie de 9 milliards. Dans l'immédiat, cet emprunt réglera le problème. Nous ne refusons pas cette solution, que le gouvernement défendra d'ailleurs devant le Parlement, mais il s'agit d'un emprunt de plus! Or, ce qui grève terriblement les finances communales, ce sont précisément les emprunts de trésorerie que les communes ont dû multiplier, non pour réaliser nécessairement des investissements, mais pour payer leur personnel et leurs dépenses courantes.

Cet emprunt de 9 milliards sera à charge des communes et compliquera encore leur situation budgétaire.

Il faut donc se garder de caricaturer au niveau de la Confédération de la construction ou, fait qui serait plus grave, au niveau du gouvernement, la prise de position unanime de la conférence des bourgmestres de la Région bruxelloise.

La deuxième partie de mon interpellation concerne le boulevard Jacqmain. La réalisation du plan particulier d'aménagement de 1967, dit du quartier Nord, reste le plus grand plan particulier d'aménagement du pays. Il couvre 53 hectares.

La réalisation impliquait de larges expropriations sur le territoire des communes concernées: Bruxelles-Ville, Schaerbeek et Saint-Josse-ten-Noode. Une partie importante de ces expropriations avait pour objet la création de voiries nouvelles, et notamment la prolongation du boulevard Jacqmain, le carrefour du Centre de communication du Nord, du World Trade Center et les abords de la chaussée d'Anvers et de l'Allée verte.

Les expropriations réalisées dans les trois communes pour ces voiries ont été estimées à plus d'un demi-milliard.

Il avait été convenu que les communes pourraient supporter la charge de ces emprunts compte tenu du fait que la réalisation du PPA prévoyait la construction de nombreux buildings, à précompte immobilier important, le long desdites voiries, ce qui compenserait le montant des expropriations.

Mais, vous le savez, la remise en question du PPA, compte tenu de l'évolution de la doctrine en matière d'aménagement du territoire et aussi de la crise économique, a fait que les immeubles prévus n'ont pas été construits. Les communes ont réalisé les emprunts pour créer ces voiries et les abords des voiries ne rapportent rien. Par exemple, ces expropriations pour le boulevard Jacqmain ont coûté 96 millions à la plus petite des communes concernées. Cette somme, augmentée des intérêts de retard, est aujourd'hui de l'ordre de 150 millions. Ce qui va aggraver la situation, et nous revenons au problème dont je parlais il y a quelques instants, c'est que les communes viennent d'être assignées par les entrepreneurs en vue d'obtenir 90 millions de dommages et intérêts pour le retard apporté à la mise à leur disposition des terrains servant d'assiette au nouveau boulevard. La plus petite des trois communes concernées qui devrait intervenir pour deux tiers dans ces dommages et intérêts a exposé au département des Travaux publics les raisons budgétaires pour lesquelles il ne lui avait pas été possible d'exproprier et de faire démolir en temps utile les immeubles concernés. Un de vos prédécesseurs — vous-même aviez déjà envisagé le problème quand vous aviez occupé précédemment ce département des Travaux publics — a finalement estimé équitable que l'Etat intervienne en cette affaire.

En conséquence, une proposition a été faite en 1980 en Conseil des ministres pour rembourser aux trois communes une somme globale équivalente au demi-milliard que les expropriations et les intérêts de retard avaient finalement coûté. Hélas! la procédure en question fut interrompue par la chute du gouvernement. Depuis lors, les communes restent sur leur faim.

Tout récemment, vous avez déclaré, monsieur le ministre, qu'il serait souhaitable d'aboutir à une solution. Quelle chance ce souhait a-t-il d'être rencontré?

Vous parliez tout à l'heure du temps qu'il vous fallait pour réaliser un certain nombre de projets. Je vous ai dit que nous ne vous accorderions pas de longs délais, mais en ce qui concerne ce point précis, je vous accorderai, monsieur le ministre, le temps nécessaire. (*Applaudissements sur les bancs socialistes.*)

M. le Président. — La parole est à M. Olivier, ministre.

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes. — Monsieur le Président, chers collègues, à l'honorables interpellateur qui a soulevé le problème de la conférence des bourgmestres et des travaux en cours de réalisation à Bruxelles, je répondrai que le

ministère des Travaux publics établit un programme qui ne peut être inventé d'année en année.

Pour réaliser un chantier dans la traversée de Bruxelles, il faut s'y prendre au moins trois ans à l'avance pour disposer des plans, des permis de bâtir, des autorisations multiples des communes de l'agglomération et pour procéder aux expropriations. Il s'agit d'un travail important qui ne peut être modifié en cours de route.

Quels grands travaux sont réalisés à Bruxelles?

Ceux du tunnel routier dans l'axe Botanique-Basilique.

Je ne ferai tout de même pas l'injure à l'ancien président de la Stib de croire qu'il ignore que les travaux du métro et ceux du tunnel routier doivent obligatoirement être jumelés puisqu'il n'y a qu'un mur qui sépare les deux pertuis. Sous peine de recommencer dans quelque temps à ouvrir la chaussée et, par conséquent, à empoisonner la vie de tous les commerçants, il faut absolument que ces travaux soient effectués en même temps.

M. Cudell. — Nous n'avons pas contesté cela.

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes.

— Pour le moment, je n'effectue pas d'autres travaux à Bruxelles, sauf évidemment, les tronçons situés sur la commune de Ganshoren. Cinquante-cinq mille voitures passent là journalement, plus — j'ai demandé les comptages — de 10 000 à 20 000 voitures par les allées latérales. Dès lors, les habitants de Ganshoren protestent en disant qu'ils ne veulent pas d'une telle circulation en surface alors qu'elle est souterraine dans d'autres communes. Tels sont les grands travaux en cours.

A côté de cela, nous avons la liaison porte de Hal-place de la Constitution, le renforcement du tunnel Louise et des ouvrages d'art au boulevard Lambertz, ainsi que des «broutilles» pour toute une série de petits travaux de 30 ou 40 millions, et c'est tout.

L'ensemble se chiffre à 1 milliard 400 millions de francs.

M. Cudell. — Rien que pour 1982?

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes.

— Non, pas pour 1982, mais pour 1983. Je répète 1 milliard 400 millions de francs.

Et j'ajoute évidemment ce qui est l'ancien objet de l'intercommunale B 1, c'est-à-dire le tunnel parc Elisabeth-Grand-Bigard, car je suppose que vous voulez quand même qu'on achève l'arrivée de l'autoroute à Bruxelles.

M. Cudell. — Tout cela est-il si pressé?

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes.

— J'ignore, monsieur Cudell, si vous allez souvent de Saint-Josse à Grand-Bigard, mais faites l'expérience et vous verrez un enchevêtrement de routes et de viaducs où serpente une quantité impressionnante d'autos. On se croirait aux Etats-Unis, mais en pire!

M. Cudell. — Je ne suis pas sûr qu'il fallait faire, aux abords du viaduc dont vous parlez, une autoroute à 16 bandes de circulation.

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes.

— J'ai déjà répondu à cela. J'ai convoqué tous les bourgmestres — ceux qui étaient concernés bien sûr, pas les autres — pour leur montrer le plan. A l'endroit le plus large, il y a quatre bandes de circulation dans chaque sens, mais là il passe journalement 80 000 voitures. A part le tunnel Kennedy à Anvers, c'est là qu'on trouve la plus grande densité de circulation. Cela fait donc huit bandes de circulation. Evidemment, vous comptez la bande des pneus crevés, où personne ne peut rouler, et les bandes de déviation qui sont des bretelles!

En disant qu'il y a seize bandes de circulation, vous trompez celui qui vous écouterait. D'ailleurs, aux incrédules, je conseille d'aller compter ces bandes et ils constateront qu'il n'y en pas seize.

Cela dit, il est important de faire ces travaux.

La seconde partie de l'interpellation vise l'affectation des crédits de l'Etat d'une manière différente. Vous souhaitez que les fonds que le budget a affecté à des travaux d'infrastructure soient remis aux communes pour payer leurs dettes.

Mais les communes sont jalouses de leur autonomie et nous n'avons rien à leur dire. Nous ne le voulons pas d'ailleurs. Elles sont libres de s'administrer. Mais si elles commandent, elles doivent évidemment payer avec leur budget.

Vous savez parfaitement bien, monsieur le sénateur, qu'administrativement parlant, ce que vous demandez est irréalisable. Sinon.

pourquoi ne l'avez-vous pas fait vous-même lorsque vous en aviez le pouvoir?

Dans ces conditions, souhaiter que l'Etat accorde des crédits aux communes bruxelloises afin que celles-ci puissent payer leurs entrepreneurs, je dis que c'est tout simplement rêver.

Nous sommes tenus par des pourcentages et le gouvernement ne pourrait donner ainsi quelque chose à Bruxelles uniquement. Si la concertation permet de modifier ces pourcentages, on dégagera peut-être un supplément pour la Flandre, la Wallonie et Bruxelles.

M. Cudell. — Nous demandons simplement un glissement de crédit, monsieur le ministre. Ce n'est pas si compliqué.

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes. — Il faut demander cela au Premier ministre ou au ministre des Affaires bruxelloises et non pas au ministre des Travaux publics.

M. Cudell. — Ce sont précisément eux qui nous disent de nous adresser à vous.

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes. — Cela, c'est une erreur profonde.

Ceci étant dit, je voudrais aborder l'autre partie de l'interpellation.

J'ai demandé à mon administration de bien vouloir me fournir les renseignements nécessaires dont les données sont généralement fort anciennes.

On m'a communiqué un contrat en bonne et due forme, d'ailleurs signé par M. Cudell, qui règle le problème des rapports entre l'Etat et les trois communes concernées.

L'article premier de cette convention stipule: «L'Etat belge s'engage soit à réaliser, soit à faire réaliser à ses frais les voiries telles que définies à l'article 6, reprises en jaune au plan ci-joint, sur les territoires de la ville de Bruxelles, des communes de Saint-Josse et de Schaerbeek...» Je ne reprendrai pas tout le texte de l'article.

L'article 2 est libellé comme suit: «L'engagement ci-dessus est pris par l'Etat à la condition expresse que les communes mettent gratuitement à sa disposition les terrains d'assiette correspondants qui deviendront la propriété de l'Etat par la suite.»

Que s'est-il passé? On a élaboré un plan d'aménagement qui prévoyait deux grands axes dans le quartier Nord: un axe nord-sud suivant le boulevard Jacqmain prolongé et allant plus loin, à travers Schaerbeek, jusqu'à l'autoroute E10 en direction d'Anvers; un axe est-ouest allant du Centre de communication jusqu'à l'avenue de l'Héliport et franchissant ensuite le canal par un nouveau pont, à hauteur de la rue Picard, en direction du boulevard de Smet de Naeyer.

Afin de stimuler la promotion du quartier, le département des Travaux publics a décidé, en 1970, de construire à ses frais les deux artères dont question ci-dessus, les ouvrages souterrains, collecteurs, galeries techniques, égouts restant, pour leur part, à charge des administrations communales mais étant subsidiés à 65 p.c. par l'Etat. C'était le sort de toutes les communes de Belgique.

Ici, je désire rappeler l'histoire: dans les années soixante, un promoteur bruxellois, que tout le monde connaît bien d'ailleurs, a voulu construire un World Trade Center, mais pas du tout situé au quartier Nord.

Il avait, à cette fin, acheté tout un îlot au 120 rue de la Loi; c'est lui-même qui me l'a dit; je n'ai donc pas de raison de ne pas le croire. Le ministre des Travaux publics de l'époque l'a exproprié.

C'est alors qu'un échevin des Finances de la ville de Bruxelles a exigé que le World Trade Center soit installé au quartier Nord, en vue de promouvoir celui-ci. L'acte d'expropriation du terrain de la rue de la Loi date du 7 février 1973.

C'est vous dire que tout cela n'est pas dû au hasard. Les conventions ont été bien faites. Elles portent d'ailleurs sur des centaines de millions.

Une convention a donc été établie, et le ministère des Travaux publics devait faire exécuter les voiries. Il l'a fait.

Les communes, elles, devaient mettre gratuitement les terrains à disposition. Elles l'ont fait, mais avec beaucoup de difficultés.

M. Cudell. — Parce que déjà des difficultés existaient!

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes. — On s'était figuré, à l'origine, qu'il y aurait, à cet endroit, huit tours peuplées de commerçants qui payeraient un précompte immobilier important. Cela n'a pas marché. Le ministre des Travaux publics n'en est pas responsable.

M. Cudell. — Ce n'est pas de notre faute.

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes. — Ce n'est pas la faute de l'Etat; ce n'est pas la faute des communes. Reconnaissions simplement qu'on s'est trompé. La tour n° 1 est occupée pour moitié par des services de l'Etat; la tour n° 2 est entièrement occupée par des services de l'Etat, tout comme la tour n° 3 le sera incessamment. Et si un jour, par hasard, on construit une tour n° 4, elle sera encore entièrement occupée par les services de l'Etat. Pourquoi? Parce que le privé ne veut pas s'y installer. Je ne puis qu'exécuter les contrats.

Vous me posez alors la question de savoir s'il y a moyen de trouver une solution.

Je voudrais certes, en trouver une et, en cela, je n'ai pas changé depuis 1977.

Je sais qu'actuellement la perte de la commune de Schaerbeek s'élève à 336 617 659 francs, celle de la commune de Bruxelles à 475 200 000 francs et celle de la commune de Saint-Josse à 148 024 372 francs, ce qui fait non pas un demi-milliard, mais plus de 959 millions.

M. Cudell. — Avec les intérêts de retard, oui.

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes. — Le principe du remboursement d'une telle somme est impensable, vous vous en rendez bien compte, alors que le contrat n'est pas établi dans ce sens.

En 1976, la Cour des comptes a fait remarquer que les terrains devaient être cédés gratuitement par les communes à l'Etat. Depuis cette date et jusqu'en 1980, plusieurs tentatives ont eu lieu, mais chaque fois l'Inspection des Finances a opposé son veto. Que pourrait-on faire, puisqu'il faut bien en sortir?

La ville de Bruxelles a déjà *in illo tempore*, proposé des échanges. On peut imaginer cette solution. La commune de Schaerbeek semble d'ailleurs s'orienter dans le même sens.

Ceci implique de poursuivre la voirie; je ne puis, en effet, établir un petit réseau de voiries perdu à l'intérieur de vos communes; je dois unir une voirie de l'Etat à une autre voirie de l'Etat, sous peine de ne pas recevoir l'autorisation nécessaire. Le réseau doit être maillé. Si une nouvelle formule peut être trouvée permettant cette réalisation, je souhaite en terminer avec le litige. Pour le reste, il est exact que des litiges sont en cours avec des entrepreneurs, Sotrahy-Ponts, tunnels et terrassements et d'autres.

Nous attendons les rapports d'expertise. Ce n'est pas nous qui les établirons. Cette question étant résolue, la plus grosse partie du problème sera dépassée. Je suis tout disposé à rechercher avec les communes une formule qui me permettrait de sauter les obstacles qui se trouvent sur le chemin du dossier au ministère des Travaux publics.

Puisque vous avez beaucoup d'imagination, messieurs les bourgmestres, cherchons ensemble le moyen d'en sortir. Si chacun veut y mettre du sien, si personne n'exige jusqu'au dernier carat, nous trouverons une solution. Par contre, si l'on me dit: «Il me faut le milliard», je réponds: *Onmogelijk!*

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole, je déclare l'incident clos.

INTERPELLATIE VAN DE HEER LOWIS TOT DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN OVER «DE ONGERUSTHEID DIE ZICH MANIFESTEERT IN HET KEMPENSE BEKKEN NAAR AANLEIDING VAN DE ONTSTANE TECHNISCHE WERKLOOSHEID»

INTERPELLATION DE M. LOWIS AU MINISTRE DES AFFAIRES ECONOMIQUES SUR «L'INQUIETUDE QUI SE MANIFESTE DANS LE BASSIN CAMPINOIS A LA SUITE DU CHOMAGE TECHNIQUE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van de heer Lowis tot de minister van Economische Zaken over de ongerustheid die zich manifesteert in het Kempense bekken naar aanleiding van de ontstane technische werkloosheid.

Het woord is aan de interpellant.

De heer Lowis. — Mijnheer de Voorzitter, geachte minister, geachte collega's, het hoeft nauwelijks enig betoog dat, naar

aanleiding van de verplichte werkloosheid en de toename van de kolenvoorraden in het Kempense bekken, zich een ongerustheid manifesteert onder de mijnwerkers en dit op alle echeions. Die technische werkloosheid is op 27 dagen voorzien en reeds op 11 dagen bepaald.

De door de regering getroffen maatregel in de vorm van een beheerscontract bracht aanvankelijk enige kentering ten goede, in zover dat de produktie steeg en de verliezen kleiner werden. Die verliezen werden voor 1982 geraamd op 6 miljard, tegenover 11 miljard het jaar voordien. Daar waar een mogelijk verlies van 9 miljard verwacht werd.

Dan stelt men plots vast dat de voorraden zich ophopen en wel door twee oorzaken. In de eerste plaats, door een verminderde afname door de staalproducenten en ten tweede, door de bijvoeging van de voorraden in de zogeheten nevenbedrijven.

Mijn eerster vraag, mijnheer de minister, is dan ook wat er aan de basis ligt van die verminderde afname.

Aan de hand van allerlei berichten verneemt men dat, ondanks uw beleefd verzoek, het protocol dat door uw voorganger werd afgesloten en dat in een regeling voorziet voor een beschermde afname tot 1990 niet wordt nagekomen, althans niet voldoende. De afname is ongeveer de helft van de cokesbehoefte. Voorheen bedroeg zij 3,25 miljoen ton, voor een behoefte van 6,7 miljoen ton. Op het ogenblik is de afname teruggelopen tot 2,52 miljoen ton voor een behoefte van 5,1 miljoen ton.

De minimumafname wordt gerespecteerd, maar voor de verdere noden heeft men een beroep gedaan op een buitenlandse import van de spotmarkt, waar de prijs hoger lag dan op de binnenlandse markt, namelijk 200 tot 400 frank per ton.

Er zouden evenwel, wat betreft de cokeskolen, geen stocks hebben bestaan indien er de contracten op korte termijn voor 1982 niet waren, de zogenaamde spotaankopen. Wat hier aan de basis ligt, laat ik in het ongewisse. Wij kunnen denken aan interventies van Transcometal, een filiaal van Frère-Bourgeois, die zich mogelijk liever op de spotmarkt bevoorraadt omwille van de commissielonen.

Er is immers geen sprake van langlopende buitenlandse contracten en er zouden geen stempeldagen zijn, zelfs bij verminderde afname, omdat de totaliteit van de in te voeren steenkolen 10 miljoen ton benadert. Voor die lopende contracten die gedurende 1982 werden afgesloten zou er een invoer geweest zijn van ongeveer 800 000 ton.

De gevolgen die dit meebrengt voor de binnenlandse markt zullen u wellicht niet onbekend zijn. Wij denken aan de meerprijs voor de afnemer, aan het verlies aan werkdagen en de toenemende voorraden voor de producent.

Zelfs bij verminderde produktie zullen de verliezen toenemen, omdat de zware vaste kosten blijven, terwijl de motivatie en de inzet kunnen verminderen. Of is het misschien de bedoeling een industrie die weer even leefbaar leek, volledig af te schrijven?

Mijn tweede vraag houdt verband met de groei van de 300 000 à 400 000 ton voorraden die wij terugvinden in de vorm van speciale voorraden bij de nevenbedrijven. Kan dit worden verantwoord met cijfers van produktie en afzet, of met voorraadwijzigingen?

Tijdens de besprekking van de begroting van Economische Zaken op 8 december 1982 en als repliek op talrijke tussenkomsten spreekt u over voorraden die 400 000 à 500 000 ton bereiken. De weekstatistieken van het Mijnwezen vermelden op 10 december 1982 een voorraad van 457 602 ton, bestaande uit 317 134 ton cokeskolen en voor het vorige uit vlamkolen.

In het begin van 1982 bedroeg de voorraad cokes-fijnkolen 125 602 ton, met op het einde van het jaar een verhoging met 191 532 ton.

Om een onbekende reden wordt de centrale ondernemingsraad hieromtrent niet ingelicht en om een even onbekende reden stijgen de voorraden pijlsnel. De KS telt plots de voorraden van de nevenbedrijven bij de gewone voorraden, met als uiteindelijk resultaat een voorraad van 709 825 ton. Dat waren de gegevens van het economisch situatierapport van eind december, medegeleed door de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij Limburg.

Mag ik echter opmerken dat, vergeleken met 1976 toen 991 355 ton hoogwaardige produkten en 73 000 ton laagwaardige produkten gestockeerd waren, dit geen reden mocht zijn om overhaast een tijdelijke werkloosheid uit te roepen.

Wat verder eigenaardig is, is dat de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij deze cijfers toegespeeld krijgt van de KS en dat er melding van wordt gemaakt in de verslagen van november en december.

Het Mijnwezen blijft echter de gewone voorraden vermelden tot 31 december 1982 en maakt dan plots gewag van een verhoging met meer dan 300 000 ton.

De nevenbedrijven zouden over een voorraad beschikken van 306 041 ton, waarvan ongeveer 100 000 ton geklasseerde produkten te Beringen en 206 067 ton laagwaardige produkten te Zolder.

Volgens een schrijven van de diensten van het Mijnwezen zouden deze extra voorraden het resultaat zijn van revalorisering. Het Mijnwezen verstrekt echter geen antwoord op de vraag hoe deze extra voorraden moeten worden verrekend in de berekening van de nettoproduktie, de afzet en de voorraadwijzigingen. Nochtans is die verrekking vrij eenvoudig. Wanneer men de stocks van 1 januari 1982 voegt bij de produktie van 1982, verminderd met de afzet van 1982, bekomt men een voorraad, op 31 december 1982, van 423 205 ton.

Elke voorraadwijziging op 31 december 1982, in dit geval de verhoging met 306 041 ton, moet het totaal beschikbare met éénzelfde tonnenmaat verhogen. Dat houdt in dat er een verhoging van de produktie is met diezelfde tonnenmaat. Derhalve moet het rendement worden herzien.

Ik wil er echter uw aandacht op vestigen dat voor de netto-produktieberekening alleen met de steenkoolprodukten met een asgehalte van minder dan 40 pct. rekening werd gehouden. De overige produkten, of zij al dan niet uit de wasserijen komen, zijn afval. Deze beschikking bestaat al sedert tientallen jaren en werd steeds gerespecteerd.

We mogen aannemen dat afvalprodukten kunnen worden gerevaloriseerd in, onder andere nevenbedrijven van de KS maar, dan dienen deze nevenbedrijven hun produktiecijfer bekend te maken.

De hele voorraadaffaire lijkt ons een grote handgreep om onze mijnwerkers tot stempelen te laten overgaan. Ook de data waarop deze extra voorraden plots het daglicht zien lijken ons een apart verhaal.

Ik geef even de chronologische opsomming van de gebeurtenissen.

Op 30 september 1982 krijgt de centrale ondernemingsraad een correctie te noteren.

Op 1 november 1982 meldt het Mijnwezen dat de Kempense Steenkoolmijnen een wijziging aanbrengen.

Op 16 november 1982 worden de ingenieursrapporten gewijzigd.

Op 1 januari 1983 worden de statistieken van het Mijnwezen gewijzigd.

In verband met hetgeen voorafgaat, wil ik de minister enkele vragen stellen:

Wanneer nam de KS de beslissing over de toevoeging van extra voorraden en wanneer werd ze aan uw diensten meegeleed?

Aan de hand van welke gegevens kunnen de extra voorraden worden verrekend:

— Rekening houdend met de toestand van de voorraden op 1 januari 1982 en op 31 december 1982, de nettoproduktie en de afzet in 1982;

— Rekening houdend, vanaf januari 1982, met de gegevens over produktie, afzet en voorraadwijzigingen in de nevenbedrijven?

Werden de normen gewijzigd voor de berekening van de nettoproduktie? Vroeger lagen de normen vast — ik hoop nu ook nog — dat steenkolen met een asgehalte van minder dan 40 pct. alleen in aanmerking kwamen. Wanneer is een eventuele wijziging van die normen ingegaan, wanneer werd die beslissing genomen en voor welke zetels is zij van kracht?

Om welke redenen werd dit alles niet meegeleid aan de centrale ondernemingsraad.

Ik stel deze vragen, omdat wij op een gevaarlijk punt zijn gekomen inzake kolenontginnings. De kolenwinning is een van de rijverheden in Limburg die nog van tel zijn. In een provincie die verreweg het grootste werkloosheidsperscentage heeft — meer dan 25 pct., voor het hele land is dit slechts 16,2 pct. — terwijl het aandeel van de jongeren schrikbarend oploopt tot 40 pct.

Daarbuiten zal deze technische werkloosheid een extra inlevering van 10 pct. met zich meebrengen. In uw antwoord van 8 juli 1982, mijnheer de minister, was u het echter roerend eens met mij dat de mijnwerkers reeds voldoende inleverden door de 40-urenweek die voor hen nog altijd geldt, en door het reeds twee jaar lang niet meer opnieuw afsluiten van een CAO.

Tot besluit nog enkele vaststellingen van de Commissie van de Europese Gemeenschappen in haar zestiende algemeen verslag van 1982.

1. Het belang van de vaste brandstoffen in het licht van de diversificering van primaire energiebronnen;

2. Het gemeenschappelijk belang van een evenwichtige en alles omvattende strategie van de Gemeenschap op het gebied van vaste brandstoffen.

Het gevolg hiervan is de mogelijkheid van rentesubsidie voor EGKS-leningen, voor de financiering van installaties voor het gebruik of de behandeling van steenkool uit de Gemeenschap.

Mijnheer de minister, in het licht van hetgeen voorafgaat, zien wij ons verplicht steeds opnieuw dezelfde vragen te berde te brengen, namelijk:

- Voor wanneer de elektriciteitscentrale op steenkolen?
- Voor wanneer een cokesoven?
- Voor wanneer een diversificatie?

Met andere woorden, geef de mijnwerkers het werk dat hun toekomt, waar zij, gezien de infrastructuur en de beschikbaarheid der grondstoffen, het best voor uitgerust zijn. Geef hun in deze tijd van toenemende werkloosheid en economische recessie een houvast en laat hen bijdragen tot een verbetering van deze economie.

Het jaar 1982 kan men immers bestempelen als een hoopvol keerpunt voor de steenkoolontginning. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De heer Leemans treedt opnieuw als voorzitter op

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Gerits.

De heer Gerits. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de titel bovenaan mijn betoog « voor een rampgebied dient een rampenplan te worden uitgewerkt en gerealiseerd » geeft een samenvatting van mijn uiteenzetting.

Voor CVP-politici is het een voortdurende obsessie de hardnekkige trend van steeds verder om zich heengrijpende werkloosheid in te dammen en om te keren. Het is vanuit deze obsessie dat ik, na het uitvoerig debat dat reeds in de Kamer werd gehouden, mijn stem wil voegen bij deze van interpellant en collega Louis om met de grootste heftigheid te protesteren tegen de werkloosheid, die thans de Limburgse mijnwerkers treft. Kamerlid Rigo heeft in het Kamerdebat terecht beweerd dat de pijn van de werkloosheid overal dezelfde pijn is, of zij in het noordelijk of in het zuidelijk landsgedeelte wordt gevoeld. In haar toenemende omvang en duur schept de werkloosheid uitzichtloze problemen, veroorzaakt zij diepmenselijke drama's en voedt zij wanhopige angsten. Dit geldt op massale wijze zowel in Wallonië als in Vlaanderen.

Met één werkloze op vier actieve is dit voor de provincie Limburg een catastrofale realiteit. Wordt met de 27 aangekondigde werkloosheidsdagen die zich daarbij komen voegen voor de mijnwerkers, het alarmpeil voor Limburg niet overschreden? Moet er niet zeer dringend een rampenplan in werking worden gesteld?

Indien er schuldigen zijn voor de werkloosheid in de Kempense steenkolenmijnen dan dienen zij te worden aangeklaagd en gesanctioneerd. Indien herstelmaatregelen mogelijk zijn, dan dienen zij onverwijd te worden getroffen vóór deze provincie helemaal onder gaan onder een allesverwoestende vloedgolf van de werkloosheid.

Samen met de Limburgse mijnwerkers ben ik mij ervan bewust dat er een onmiskenbare lotsverbondenheid bestaat tussen de werknemers uit de staalnijverheid, zowel die in Wallonië als die in het Vlaamse land, en de Limburgse mijnwerkers. Wij weten toch dat een belangrijk deel van de Limburgse kolen slechts tegen rendenderende prijs te gelde kan worden gemaakt als cokeskolen. Wij beseffen maar al te goed dat een verdere aftakeling van de staalproductie onafwendbaar rampspoedige effecten meebrengt voor vele ondernemingen, en zeker voor de Limburgse steenkolenmijnen.

Tegenover deze dramatische toestand wil ik met de grootste krachtdadigheid aan de regering vragen met absolute prioriteit twee fundamentele punten te realiseren, namelijk de invoer van kolen ernstig te beperken en onder voortdurende controle te houden en de afzet van Kempense kolen zowel op korte als op lange termijn te garanderen. Het kan niet langer worden geduld, mijnheer de minister, dat de mijnwerkers het slachtoffer zijn van een onverantwoorde koleninvoer. Het kan nog minder worden aanvaard dat deze invoer gebeurt om buitenlandse firma's extra voordele te bezorgen waarbij Belgische ondernemingen langs oncontroleerbare multinationale wegen duistere profijten ontvangen. De regering heeft de dringende plicht in verband met de koleninvoer zowel voor Sidmar als voor Cockerill-Sambre onverwijd orde op zaken te stellen. Het mag toch niet zijn dat de regering zich hieromtrent even machteloos zou voelen als de mijnwerkers zelf. Welke concrete maatregelen zal de regering nu nemen?

Wat betekent voor ons in de praktijk het garanderen van de afzet van Kempense kolen zowel onmiddellijk als op lange termijn? In de eerste plaats dat Cockerill-Sambre en Sidmar ertoe gebracht worden,

niet alleen tegen eind 1983, maar ook onmiddellijk een extra afname van Kempense kolen te doen en dat aan de elektrische centrale eveneens een bijzondere inspanning opgelegd wordt. Dit vereist dat er nu onmiddellijk werk wordt gemaakt van de ombouw van de elektrische centrale van Langerlo en dat de regering zich ter zake niet alleen zou tevreden stellen met de hoop dat die toch zal plaatsvinden, maar dat zij zich zou vastbijten in de wil om zulks in versnel tempo te doen uitvoeren. Dit houdt uiteraard ook in dat nopens de omstreden participatie in Chooz dient te worden vastgehouden aan de zodikwijs door uzelf, mijnheer de minister, bevestigde stelling dat absolute prioriteit dient te worden gegeven aan één of meer kolencentrales met een capaciteit van 600 megawatt in Limburg.

Ik hoop dat het inmiddels niet meer nodig is de hele regering er nogmaals op te wijzen dat dit in het kader van het energiebeleid en van het nakend energiedebat in de Senaat een absoluut breekpunt wordt voor de Limburgse senatoren.

De garantie van de afzet van Kempense kolen kan mijns inziens niet worden losgekoppeld van de dramatiek van de staalnijverheid in het algemeen en van de Cockerill-Sambre in het bijzonder. Het is mijn overtuiging dat de regering terecht een falingsscenario voor Cockerill-Sambre afwijst. Ik kan begrijpen dat kamerlid Dupré het zijn recht, en misschien zelfs zijn plicht acht tegenover dit dramatisch dossier van het staal alle mogelijkheden voor het Parlement en voor het publieke forum te brengen.

Aan de regering wil ik echter vragen, ook met het oog op de Limburgse mijnwerkers, haar verantwoordelijkheden op een andere manier aan te pakken.

Ik hoop dat zij erin kan slagen reddings- en saneringsoperaties door te zetten met inzicht op de aanpak, op het verloop en op de gevolgen.

Voor de Limburgse mijnwerkers hoop ik, mijnheer de minister, dat uw beleid en dat van de gehele regering hen zal behoeden tegen de wellicht oncontroleerbare en op ieder ogenblik onomkeerbare gevolgen van een blinde falingsoperatie van Cockerill-Sambre.

Met 27 dagen werkloosheid voor de boeg voor de mijnwerkers, met één werkloze op vier actieve, met nog steeds veruit de grootste bevolkingsaangroeい, zowel in absolute als in procentuele cijfers, met de sterkste gezinstoename en met een extra jonge bevolking, verdient Limburg niet alleen extra aandacht van de regering, maar ook extra maatregelen.

Bij een ramptoestand hoort een rampenplan. Er heerst in Limburg een alarmerend springtij. Wij moeten er dringend en efficiënt samen verder werk van maken, voor de mijnwerkers en voor Limburg. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Eyskens.

De heer Eyskens, minister van Economische Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, wij hoorden twee indringende uiteenzettingen over een belangrijke sector die inderdaad, zoals een paar andere sectoren, zwaar wordt getroffen door de crisis: de steenkolenmijnen en meer bepaald de Limburgse steenkolenmijnen. Ik wil niet ontveinen dat er ook nog problemen zijn in de laatst overgebleven Waalse steenkolenmijn « Le Roton ».

Wat is de oorzaak van de huidige onrustbarende stijging van de voorraden? Ik geef een paar cijfers. De toename van deze voorraden is het gevolg van een samenloop van verschillende omstandigheden. Er is uiteraard de stagnatie van de binnenlandse vraag, 5 500 000 ton in 1982 tegen nog 5 533 000 ton in 1981. Noteer dat men hier niet kan gewagen van een ineenstorting van de vraag. Er is een daling, maar het is geen dramatische daling.

Verder is er de terugloop van onze uitvoer van kolen: 584 000 ton in 1982 tegenover 681 000 ton in 1981. Dat is een veel duidelijker terugloop.

Vooral is opvallend, en dat is de paradoxale en pijnlijke situatie die hier bestaat, de sterke toename van de produktie, namelijk 5 815 000 ton in 1981 tot 6 277 000 ton in 1982 en vermoedelijk 6 500 000 ton in 1983. Dit betekent in twee jaar tijd een stijging van meer dan 700 000 ton.

Dit is het gevolg van een stijging van het rendement, de daling van het absenteïsme, en, dacht ik, de meer efficiënte aanpak van de bedrijfsorganisatie, kortweg een hele reeks maatregelen ook ingeschreven in het beheerscontract waarvan de vruchten reeds zichtbaar worden en in de toekomst nog omvangrijker zullen zijn.

Het gevolg van deze situatie is dat de voorraden sterk zijn opgelopen en op 31 december 1982 reeds 710 000 ton bedroegen. Wat hebben wij gedaan ingevolge deze situatie? Ten eerste, met de elektriciteitscentrales werd een belangrijk akkoord afgesloten. Zij zullen in 1983 het equivalent afnemen van 2 200 000 ton

laagwaardige produkten tegenover 1 550 000 ton in 1982, hetzij 650 000 ton meer. Dit is toch een heel belangrijke inspanning. Ten tweede, onderhandelingen werden gevoerd met de staalnijverheid ten einde de ingevoerde steenkool te vervangen door binnenlandse steenkool. De 2,5 miljoen ton die de siderurgie normaal zou afnemen, zou aldus kunnen worden verhoogd met 300 à 500 000 ton.

Men heeft terecht gesproken over het protocol dat door mijn voorganger met de staalnijverheid werd genegocieerd evenals over de invoer. Ik kan u mededelen — en ik kom daar aanstonds nog even op terug — dat overeenkomstig de door de administratie van het Mijnwezen uitgewerkte procedure, Cockerill-Sambre in 1983 slechts 60 000 ton zal invoeren, zijnde het *minimum minimorum* vereist omwille van de technische kwalificaties van de ingevoerde steenkool. Men heeft mij verzekerd dat geen gram meer zal worden ingevoerd.

Binnenkort zal verder worden onderhandeld tussen het Staalindustriverbond, de directie van de Kempense Steenkoolmijnen en de administratie met het oog op een verdere substitutie van ingevoerde kolen door inlandse. Dit akkoord kan evenwel slechts tot stand komen door middel van een aanpassing van de prijzen van de binnenlandse steenkool. Het ligt voor de hand dat, indien wij de industrie ertoe willen verplichten binnenlandse steenkool af te nemen, dit moet kunnen gebeuren tegen prijzen die niet beduidend hoger liggen dan deze van de ingevoerde steenkool.

Ik kan u ook mededelen dat, wat Cockerill-Sambre betreft, vorig jaar iets is fout gelopen in de uitvoering van het protocol. Dit houdt vanzelfsprekend ook verband met de catastrofale ineenstorting van de staalnijverheid. Cockerill-Sambre zal evenwel de hoeveelheid die in 1982 niet werd afgenoemd, gedurende het eerste semester van 1983 afnemen tegen de prijs geldig gedurende deze periode die hoger ligt dan deze van 1982.

Ik wil de invoer maximaal beperken en ik heb daarstraks reeds enkele voorbeelden gegeven van de wijze waarop dit kan geschieden.

Ik heb ook gewezen op de moeilijkheden. Er is niet alleen het aspect van de prijs. U moet ook beseffen dat de invoer van steenkool moet worden gezien in het kader van de gemeenschappelijke markt van de EGKS. Bovendien zijn aan deze kwestie ook een aantal Europese communautaire aspecten verbonden.

Tenslotte, zijn er op louter binnenlands vlak ook een aantal juridische aspecten. De twee sprekers hebben allusie gemaakt op bepaalde bevoorradingsslinies, zowel van Cockerill-Sambre als van Sidmar. Deze laatste is op dit stuk geen goed voorbeeld. Men spreekt graag over Cockerill-Sambre, maar ook Sidmar heeft in 1982 een aanzienlijke hoeveelheid steenkool ingevoerd. Een van de filiaalbedrijven van deze onderneming is immers een steenkoolmijn in de Verenigde Staten van Amerika en het is niet zo eenvoudig, een onderneming te verbieden zich te bevoorraden langs een filiaalbedrijf in het buitenland. Ook met deze onderneming worden besprekingen gevoerd.

Inzake de inspanningen voor de ontwikkeling van nieuwe technologieën met het oog op de valorisatie van de Kempense steenkool, dient te worden opgemerkt dat de uitvoering van het protocol overeengekomen tussen de Belgische Staat, de Kempense Steenkoolmijnen en de Nationale Maatschappij voor herstructurering van de nationale sectoren jaarlijks kan worden herzien in het kader van het huidig vijfjaarplan 1983-1987. Daarmee wordt rekening gehouden. Dit kan worden opgenomen in de huidige enveloppes zoals die zijn vastgesteld door de Ministerraad en waarbij uitdrukkelijk werd bepaald dat bedragen moeten worden overgehouden voor valorisatie en diversificatie. Maar het concrete diversificatie-en valorisatiebeleid moet krachtens het beheerscontract worden uitgevoerd door de directie van KS. Het is niet het ministerie van Economische Zaken dat concrete projecten moet uitsluiten, laat staan opleggen aan de ondernemingen. Dit lijkt mij een averechts beleid. De initiatieven moeten komen vanuit de onderneming zelf.

Ik zal aanstonds ingaan op de vragen die collega Gerits heeft gesteld. Eerst zal ik antwoorden op de vragen van de heer Lewis in verband met de evolutie van de voorraden en de rol die door de nevenbedrijven werd gespeeld.

Op 1 januari 1982 bereikten de stapels bij de nevenbedrijven slechts 13 512 ton, dus te verwaarlozen. De stapels van de nevenbedrijven werden altijd in de boekhouding aan de voorraden van de zetels toegevoegd. Zij werden vroeger in de maandelijkse statistieken niet opgenomen omdat zij tot midden 1982 altijd zeer klein waren. Het gaat dus om een soort erratum in de boekhouding, te verwaarlozen dus.

In juli 1982 heeft men in de zetel van Beringen een nieuw nevenbedrijf in dienst gebracht en, rekening houdend met de snelle toename van de stapels van de nevenbedrijven, heeft men besloten

diese laatste in de maandelijkse statistieken op te nemen van 1 januari 1983 af.

De nettoproduktie is altijd gelijk aan de afzet verminderd of vermeerderd met de hoeveelheden van op stapel genomen of op stapel gelegde kwantiteiten. De nettoproduktie van 1982 bedroeg 6 276 miljoen ton, de verkoop bedroeg 5 743 miljoen ton. De voorraadwijzigingen bij de nevenbedrijven zijn als volgt geëvolueerd: op 1 januari 1982, 13 512 ton, op 31 december 1982, 286 000 ton; de afzet van de nevenbedrijven bedroeg in 1982 1 miljoen 246 000 ton.

Rekening houdend met het feit dat de stapels van de nevenbedrijven in de loop van het derde en het vierde trimester snel stegen, werd de centrale ondernemingsraad, zoals de andere bevoegde instanties, in januari 1983 over deze toename ingelicht.

De heer Lewis vroeg mij ook of er geen wijziging werd gebracht in de berekening van de nettoproduktie. De produkten met meer dan 40 pct. as worden wegens de EGKS-reglementering in de netto-steenkolaproductie niet berekend.

Sta mij toe te besluiten met een paar algemene beschouwingen over de fundamentele problemen van de Limburgse steenkoolmijnen.

De heer Gerits heeft terecht gesproken van een onrustwekkende evolutie die kan leiden tot een quasi rampzalige situatie. Er is een duidelijk verband tussen de gang van zaken in de staalnijverheid en de gang van zaken in de steenkoolnijverheid. Degenen die dit niet willen inzien, loochenen het zonlicht. Als de staalmarkt volledig in elkaar stort, is het onvermijdelijk dat de steenkoolmijnen ook klappen krijgen, ook al probeert men via verantwoorde vormen van protectionisme de invoer te beperken, de uitvoer te stimuleren en de maximale afzet van de eigen steenkoolmijnen te bevorderen. Mag ik er evenwel op wijzen dat de afgelopen jaren een aantal zeer belangrijke beslissingen zijn genomen voor de toekomst van de Limburgse steenkoolmijnen? Wij hebben voor het eerst een financiële planning uitgewerkt en laten aanvaarden door de Ministerraad waardoor de financiering van de steenkoolmijnen, gevallen van overmacht uitgezonderd, tot in 1987 zou moeten zijn veilig gesteld. Hierdoor wordt het mogelijk voor deze onderneming niet meer te leven met kredieten die ieder jaar opnieuw moeten worden bepaald in de begroting en dus telkens onderworpen zijn aan de negaties en tractaties die gepaard gaan met het opmaken van de jaargroting. Nu is er een vijfjaarplan met vooropgestelde bedragen en enveloppes, inclusief investeringen van 33,6 miljard, te corrigeren volgens de feitelijke inflatie — dit betekent dus 33 miljard aan de huidige koers van de frank — en eveneens aan te passen volgens de schommelingen van de dollarkoers, die uitermate belangrijk zijn bij het bepalen van de prijzen van de steenkolen. Het is een enveloppe die ongetwijfeld de vergelijking doorstaat met wat wordt toegekend aan Cockerill-Sambre, ofschoon deze in een totaal andere sector is gesitueerd.

Aan dit financieringsplan is toegevoegd een beheerscontract dat normen en criteria inhoudt en dat dus de leiding verplicht haar verantwoordelijkheid op zich te nemen. Ik betreur dat er in Cockerill-Sambre tot op heden nog altijd geen beheerscontract is, ofschoon dit van 15 mei 1981 af had moeten zijn gesloten.

De heer Van In. — Wij betreuren dit ook.

De heer Eyskens, minister van Economische Zaken. — Daar ging de interpellatie niet over.

Dit financieringsplan, gepaard gaande met de belangrijke beleidsnota van de onderneming, is toch een zeer positieve bijdrage, ook omdat daarin voor het eerst een luik is opgenomen voor de investeringen.

Bij de besprekking van de begroting van Economische Zaken heb ik ook geantwoord op vragen met betrekking tot het verder boren en prospecteren. U weet ook dat de concessie is besloten. Mijn collega Geens en ik hebben advies gevraagd aan de Raad van State over een klein bevoegdhedsprobleem, namelijk de vraag — waaraan ik niet zwaar til — wie uiteindelijk het besluit zal ondertekenen, wij beiden of een van beiden. Dit is ook een zeer positief element.

Dit alles neemt evenwel niet weg dat Limburg het subgewest van ons land is dat het zwaarst is getroffen door de werkloosheid. Vandaar dat ik reeds kan aankondigen in de Senaat dat wij een initiatief hebben genomen om de omschakeling van de centrale van Langerlo in studie te nemen. Ik heb in dit verband een brief geschreven naar het Controlecomité voor gas en elektriciteit om advies te vragen. Ik heb ook contact genomen met de producenten. Het is de vaste bedoeling van deze omschakeling zo vlug mogelijk werk te maken.

De heer Gerits heeft terecht ook over het probleem gesproken van de eventuele bouw van kolencentrales of van een kolencentrale. De resolutie van de Kamer van volksvertegenwoordigers, waarin na het energiedebat het standpunt van de regering werd overgenomen, voorziet voor Limburg — als daar de behoefte aan is, als het verbruik zulks wettig — in de bouw van een kolencentrale of kolencentrales tot een maximaal vermogen van 600 megawatt. Deze resolutie bepaalt ook dat na het sluiten van het energiedebat in het Parlement, wat ik hoop dat in de Senaat nog vóór Pasen zal gebeuren, de regering een studie zou aanvatten enerzijds over een kerncentrale, anderzijds over een kolencentrale. Er wordt echter duidelijk in gezegd dat indien de prognoses voor het verbruik een behoefte staven voor het eerstvolgende decennium, er alvast chronologische prioriteit wordt gegeven aan een kolencentrale. Het komt mij voor dat wij hier over dit punt een debat zullen moeten houden in de eerstkomende weken. Dat was het standpunt dat de regering in de Kamer een aantal maanden geleden heeft vertolkt. Wij hebben in de regering nog geen beslissing genomen over het dossier-Chooz. Ik meen te mogen zeggen dat de resoluties die in de Kamer werden goedgekeurd voor de regering een duidelijke betekenis moeten hebben. Gisteren is hierover in de Kamer geïnterpelé en u hebt wellicht kennis genomen van de antwoorden van mijn collega's wat deze zaak betreft. Maar ik herhaal dat er geen enkele beslissing is genomen. Wij wachten op een uitgewerkte advies van het Controlecomité voor gas en elektriciteit.

De heer Van In. — Er zijn dus tegengestelde meningen.

De heer Eyskens, minister van Economische Zaken. — Het is een waardeoordeel dat u velt. Er is gewoon tot op heden geen beslissing genomen. Indien men van meet af aan over alles akkoord zou gaan, zouden er nooit problemen zijn. Dat wil daarom nog niet zeggen dat men altijd de beste beslissing zou nemen. Het is soms heel gezond dat men bij de aanvang van een discussie sterk van mening verschilt om tot een goede beslissing te komen. Ik kan niet vooruit lopen op wat eventueel zal gebeuren. De regering wordt bovendien niet ondervraagd over haar intenties. Ik wil er mij echter met deze lapidaire uitspraak niet vanaf maken.

Ik wil u tevens aankondigen op dit late uur dat we deze ochtend in de Ministerraad hebben besloten op voorstel van de Vlaamse executieve een voorstel tot creatie van T-zones voor het Vlaamse land over te maken aan de Europese Commissie. Er is wat Limburg betreft, door de Vlaamse executieve, een zeer positief en valabel voorstel uitgewerkt waarvan ik hoop dat het door de Europese Commissie in de kortste tijd zal worden goedgekeurd.

Ik kan alleen betreuren, ik zeg het ter attentie van onze Waalse collega's, dat de Waalse executieve nog geen voorstel heeft overgezonden in verband met de T-zones. Het koninklijk besluit bepaalt een termijn van drie maanden. Als die is verstreken zal de nationale regering zelf moeten overgaan tot het afbakenen van de T-zones in Wallonië, indien de Waalse executieve op dat stuk in gebreke blijft. Ik zou liever hebben dat de Waalse executieve zelf een voorstel doet. Het lijkt mij nogal hachelijk en onaangenaam de afbakening van T-zones aan de Waalse executieve te moeten opdringen. Ik hoop van deze executieve eerlang een voorstel te krijgen.

Er wordt het grootste belang gehecht, mijnheer Gerits, aan de diversificatie. Dit is van essentieel belang voor de toekomstige ontwikkeling van de steenkoolnijverheid. Ik heb er ten zeerste op aangedrongen dat de leiding van de KS overleg zou plegen met de leiding van het centrum van Mol, een belangrijk energie-instituut, om na te gaan wat men samen kan ondernemen. Een belangrijke troef van onze mijnen is de traditioneel geworden technologische know-how. Er is veel belangstelling in de wereld voor deze know-how, met name in de ontwikkelingslanden die zelf een rijke ondergrond hebben. Daar is wel wat van te maken. Dit kan worden gevaloriseerd, verkocht en waargemaakt in het buitenland met zeer gunstige neveneffecten.

Tenslotte kan ik de Senaat ook nog mededelen dat ik een veertiental dagen geleden contact heb opgenomen met de sociale gesprekspartners met de bedoeling een wijziging aan te brengen aan de bestaande CAO met het oog op arbeidstijdverkorting. Er werd hier aan herinnerd dat bij de KS nog 40 uur per week wordt gewerkt, wat niet smadelijk hoeft te zijn, integendeel, maar het is wel een uitschoter in vergelijking met andere ondernemingen. Ik heb dit initiatief genomen met een duidelijke bedoeling, namelijk de arbeidstijd verkorten ten einde de gedeeltelijke werkloosheid te kunnen drukken. Ik heb daarover al gesprekken gevoerd. Indien men zou komen tot 39 uur per week, maar volgens aangepaste modaliteiten die efficiënt zijn voor de onderneming, dan zou de tijdelijke werkloosheid eventueel kunnen worden verminderd met zeven dagen per jaar, wat niet te

versmaden is. Vandaag nog heeft men mij gezegd dat de besprekingen weldra in een beslissend stadium zullen treden. Ik hoop dat volgende week een akkoord zal worden bereikt tussen de directie en de sociale gesprekspartners over arbeidstijdverkorting met het doel de tijdelijke werkloosheid maximaal te drukken.

Ziedaar, mijnheer de Voorzitter, mijn antwoord op de interpellatie. Ik kan u verzekeren dat wij om deze sector zoals om de andere sectoren die vooralsnog behoren tot de bevoegdheid van de nationale regering, uitermate bezorgd zijn omdat achter de saaie cijfers en de statistieken over kwantiteiten altijd mensen schuilgaan. Wij moeten hier doorstoten tot op de menselijke problematiek die uiteindelijk ook doorspijtelt in talrijke gezinnen. Het is enkel door een verenigde inspanning van alle verantwoordelijken, te beginnen met de nationale regering, maar ook de plaatselijke verantwoordelijken, dat wij het ontij kunnen indijken en hopelijk het tij kunnen doen keren. Limburg is zwaar beproefd, zoals trouwens ook andere gewesten van ons land. Wij mogen echter niet al te pessimistisch zijn. Er zijn bepaalde economische indicatoren die wijzen op een beginnende conjunctuurherleving, zeker in Amerika en hopelijk in de tweede helft van 1983 in Europa. De conjunctuurbarometer van de Nationale Bank vertoont sprongsgewijze verbeteringen. Ik weet wel dat één zwaluw nog niet de lente en het mooie weer maakt. Wij moeten ter zake zeer voorzichtig zijn. Mocht er een conjunctuurher neming komen, dan zal het probleem waarover nu wordt geïnterpelleerd, meer bepaald de overdreven stockvorming, een geringer dimensie krijgen en zal geleidelijk aan een resorp tie van deze voorraden intreden. Dit mag er ons geenszins toe verleiden ons te laten verglijden in conjuncturele gemakzucht, omdat ook het probleem bij de KS op de eerste plaats een structureel probleem is. Ik meen dat wij nu het instrumentarium hebben gecreëerd om het probleem op te lossen via een financieel en een strategisch industrieel plan en verder met de samenwerking en de goede wil van al degenen die deze zaak ter harte gaan, ook in deze Hoge Vergadering. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Tot besluit van deze interpellatie heb ik twee moties ontvangen.

De eerste, ingediend door de heren Draulans en Van In, luidt:

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van senator Lowis over de ongerustheid die zich manifesteert in het Kempense Bekken;

Dringt aan op volledige klaarheid in verband met de toestand in de Kempense Steenkolenmijnen;

En vraagt prioritaire maatregelen voor de provincie Limburg. »

Le second, déposé par MM. Van Herreweghe, Gerits et Bascour, est rédigé comme suit :

De tweede, ingediend door de heren Van Herreweghe, Gerits en Bascour, luidt :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Lowis et la réponse du ministre des Affaires économiques;

Passe à l'ordre du jour. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Lowis en het antwoord van de minister van Economische Zaken;

Gaat over tot de orde van de dag. »

Nous procéderons ultérieurement au vote sur l'ordre du jour pur et simple, qui bénéficie de la priorité.

Wij stemmen later over de eenvoudige motie die voorrang heeft.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

INTERPELLATION DE M. DEWORME AU MINISTRE DES AFFAIRES ÉCONOMIQUES SUR « LA RESTRUCTURATION DE LA SIDÉRURGIE LUXEMBOURGOISE ET SES EFFETS SUR L'EMPLOI DES FRONTALIERS BELGES »

INTERPELLATIE VAN DE HEER DEWORME TOT DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN OVER « DE HERSTRUCTURING VAN DE LUXEMBURGSE STAALNIJVERHEID EN DE GEVOLGEN ERVAN VOOR DE TEWERKSTELLING VAN DE BELGISCHE GRENSARBEIDERS »

M. le Président. — Mesdames, messieurs, l'ordre du jour appelle l'interpellation de M. Deworme au ministre des Affaires économiques sur « la restructuration de la sidérurgie luxembourgeoise et ses effets sur l'emploi des frontaliers belges ».

La parole est à l'interpellateur.

M. Deworme. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, la restructuration de la sidérurgie luxembourgeoise intéresse de très nombreux frontaliers belges occupés au grand-duché de Luxembourg.

Le rapport Gandois a été déposé en février par le Premier ministre M. Werner, devant le Parlement luxembourgeois.

Le plan préconise une restructuration industrielle, financière et sociale de la sidérurgie luxembourgeoise.

L'ex-patron de Sacilor préconise l'arrêt pur et simple de l'usine de Rodange, en deux temps: fermeture du train « C », c'est-à-dire celui des ronds à béton à la fin 1984, et la fermeture du train « A », c'est-à-dire celui des rails, poutrelles et produits spéciaux profilés, fin 1986.

Globalement, le rapport envisage de faire passer le nombre de postes en sidérurgie de 16 500 à 10 500, soit une perte de 6 000 emplois dans les trois ans.

Or, la première entreprise visée est la MMRA. Cette entreprise a déjà été particulièrement marquée par la suppression de l'usine d'Athus. Les chiffres de perte d'emplois sont éloquents. De 1974 à février 1983, les postes de travail sont passés de 5 200 à 1 720, soit une perte de 76 p.c.

Dans les 1 720 emplois qui subsistent à la MMRA, 1 059 sont occupés par des Belges. Nous risquons, en outre, de perdre plus de 1 000 autres emplois de frontaliers lors de la compression globale des 6 000 postes.

La MMRA nous intéresse directement, d'abord à cause de l'échéance très rapprochée de fermeture et, enfin, à cause du grand nombre de Belges occupés dans cette usine.

Elle apparaît d'ailleurs aux yeux de nombreux Luxembourgeois comme une usine belge installée au Grand-Duché.

Elle semble être sacrifiée pour de nombreux observateurs à l'Arbed, et certains vont jusqu'à prétendre que Sacilor pourrait y trouver son compte à travers le train à rail, puisque cette entreprise en a le monopole en France.

La Belgique a investi 100 millions en juillet 1982 dans le capital de la MMRA et elle achète chaque année quelque 35 000 tonnes de rails. Nous aurions avancé aussi quelque 450 millions de prêt.

Par le biais du faisceau hertzien concédé à RTL, nous avons conforté cette station de radio-TV. Les actions communes de RTL et de Rodange, maintenant scindées, montrent les valeurs nettement différentes: 20 000 francs pour RTL, 125 francs pour MMRA.

Les rapports des conseils d'administration de la MMRA ne sont pas négatifs. Ils ont, au contraire, des aspects encourageants.

Voudriez-vous me dire ce que le gouvernement belge peut faire pour apporter son soutien à la MMRA?

Certains craignent des discriminations dans les licenciements. Avons-nous des contacts à cet égard, avec les autorités luxembourgeoises?

Avez-vous des entretiens avec votre homologue luxembourgeois qui tiennent compte de nos apports financiers, des commandes belges et du statut de nos frontaliers?

Avez-vous prévu des entreprises de substitution pour employer éventuellement notre main-d'œuvre?

Quelles sont les mesures sociales prévues en cas d'échec des négociations?

M. le Président. — La parole est à M. Eyskens, ministre.

M. Eyskens, ministre des Affaires économiques. — Monsieur le Président, messieurs, je ne retracerai pas ici l'histoire de ce dossier qui remonte à plusieurs années: fermeture d'Athus, spécialisation sur le site de Rodange, fermeture consécutive de la préparation des hauts fourneaux et des aciéries.

Sur le plan financier, la Belgique a toujours collaboré avec le gouvernement luxembourgeois, avec l'Arbed, avec la SNCI luxembourgeoise. Au mois de mars 1982, nous avons participé à une augmentation de capital, la Belgique ajoutant alors 100 millions aux 100 millions qu'elle avait apportés précédemment. J'espère que le gouvernement luxembourgeois tiendra compte de l'apport financier important consenti par la Belgique.

L'actionnariat se présente comme suit: Arbed, 37,7 p.c.; SNCI luxembourgeoise, 16,2 p.c.; Banques luxembourgeoises, 10,8 p.c.; Financier du Ruau, 6,8 p.c.; Cockerill, 4,6 p.c.; Etat belge, 10,8 p.c.; Divers, 3,1 p.c. Les intérêts luxembourgeois se montent donc à 64 p.c. et les intérêts belges à 32,2 p.c., ce qui est très important.

Le fait nouveau est constitué par l'étude Gandois.

L'Arbed, comme la plupart des autres producteurs d'acières européens, passe par une phase extrêmement difficile. Je ne tenterai pas d'expliquer ce dossier ni d'en faire le procès. Les spécialistes considèrent que l'Arbed a peut-être trop investi, à mauvais escient, dans des synergies nouvelles. Le rapport Gandois concluait que cette stratégie aboutissait à un échec et qu'il convient que l'Arbed se replie.

En terme d'emploi, cela signifie une diminution du niveau actuel de 16 500 à 10 500 personnes. Pour mémoire, l'emploi était de l'ordre de 23 000 personnes, il y a quelques années.

Conséquence pour Rodange: la sidérurgie grand-ducale ne comprend que deux sociétés: Arbed et MMRA, qui dépend de cette société pour la fourniture des demi-produits. Le rapport Gandois condamne à terme MMRA sauf qu'il propose le maintien des activités du train A, les profilés, avec transfert sur un autre site.

Les dégagements interviendraient en deux phases: fermeture du train C, en 1984, moins 300 emplois; fermeture du train A, en 1987, moins 800 emplois.

Quelles sont les réactions du gouvernement belge?

Les administrateurs, dont celui de la SBI qui gère la participation belge, ont réagi à l'annonce du plan en s'étonnant des chiffres repris, car ceux-ci diffèrent des chiffres qu'ils avaient eux-mêmes remis à l'Arbed pour être communiqués à l'expert, M. Gandois. Ils ont donc établi un contre-rapport qui corrige les conséquences financières néfastes pour l'Arbed de la participation de MMRA.

Par ailleurs, le conseil d'administration de MMRA n'estime pas raisonnable la suggestion de transférer la production de profilés sur un autre train en raison des investissements importants que cela nécessiterait.

J'ai, en accord avec mes collègues du gouvernement belge, fait part au gouvernement luxembourgeois des préoccupations qu'engendrent, pour la Belgique, les conclusions de ce rapport.

Dans ma lettre, j'ai rappelé à Mme Colette Flesch que la Belgique s'était, par deux fois, associée à la restructuration financière de MMRA, à la demande du Grand-Duché; qu'il n'était pas envisageable que des décisions de fermeture soient prises sans tenir compte des réelles possibilités industrielles; qu'il n'était pas concevable que des dégagements de personnel soient décidés sans mesures négociées d'accompagnement social.

En réponse aux autres questions soulevées, je voudrais préciser que le personnel employé par la MMRA est dans les liens d'un contrat d'emploi de droit luxembourgeois, sur le plan de la sécurité sociale, des salaires, des conditions de travail, c'est le droit luxembourgeois qui s'applique.

En cas de licenciement collectif ou individuel, c'est donc aussi dans le cadre juridique et budgétaire luxembourgeois qu'une solution doit être apportée.

Il est clair qu'aucune discrimination selon la nationalité du personnel ne peut être introduite dans ces règles.

En ce qui concerne Sidmar, j'estime que ce problème doit être distingué de celui de MMRA et examiné dans son cadre propre. La stratégie nouvelle de l'Arbed pourra éventuellement modifier la situation dans un sens que je ne peux pas prévoir aujourd'hui.

En ce qui concerne les emplois de reconversion, vous conviendrez certainement avec moi que je dois respecter les compétences des autorités régionales, car ces emplois se situent vraisemblablement hors des secteurs dits « nationaux ».

Cet après-midi, un de mes collaborateurs a reçu la visite d'un représentant de la SBI de la MMRA. Ils ont parlé du train C, du train à ronds à béton, qui continue à présenter une série d'avantages: gamme de tailles complète, aval commercial intégré, technique très moderne, qui constituent des arguments à faire valoir. Il est prématûré de prétendre que ce train doit être condamné rapidement.

Il a été aussi question du train à profilés, dit « train A » qui a un aval complet en Belgique dans la voie ferrée, et surtout dans la région de La Louvière. Là aussi, on peut faire valoir une série d'arguments industriels.

Nous allons attendre les réactions du gouvernement luxembourgeois. Ensuite, nous entamerons une négociation afin d'aboutir à une solution offrant un maximum de garanties aux Belges travaillant dans cette entreprise et pour que, dans l'éventualité où certains d'entre eux se verront licenciés ou, rappelant la déclaration de M. Werner au Parlement luxembourgeois, seraient dégagés par la voie des départs naturels, les obligations légales et conventionnelles soient respectées et qu'un accompagnement social digne soit au moins organisé.

En conclusion, j'ajouterais que, dans un secteur structurellement menacé comme celui-ci, personne ne peut dire quel sera l'avenir de la sidérurgie en l'an 2000 ou 2010.

Aussi, je veux mettre l'accent sur la reconversion, la diversification.

J'ai parlé tout à l'heure des zones T et du dossier que j'ai transmis cet après-midi à la Commission européenne, dossier préparé par l'exécutif flamand. J'espère avoir bientôt connaissance du dossier de l'exécutif wallon. De toute façon, l'exécutif régional wallon, sinon le gouvernement national, compte prévoir une zone T dans le Sud-Est luxembourgeois qui est tellement éprouvé par les fermetures d'entreprises dans le secteur de la sidérurgie.

Cette zone T pourrait être, nous l'espérons, un instrument de reconversion à la suite des avantages fiscaux considérables qui seront accordés aux investisseurs. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — L'incident est clos.

INTERPELLATION DE M. HUMBLET AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DE LA FONCTION PUBLIQUE ET AU MINISTRE DE LA DEFENSE NATIONALE SUR « LE RESPECT DE LA LEGISLATION EN MATIERE D'EMPLOI DES LANGUES DANS DES COMMUNES A STATUT SPECIAL ET QUI NE SONT PAS SITUÉES LE LONG DE LA FRONTIERE LINGUISTIQUE »

INTERPELLATIE VAN DE HEER HUMBLET TOT DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN OPENBAAR AMBT EN TOT DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER « DE NALEVING VAN DE TAALWETGEVING IN GEMEENTEN MET EEN BIJZONDER STATUUT, DIE NIET GELEGEN ZIJN AAN DE TAALGRENZ »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle l'interpellation de M. Humblet au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique et au ministre de la Défense nationale sur « le respect de la législation en matière d'emploi des langues dans des communes à statut spécial et qui ne sont pas situées le long de la frontière linguistique ».

La parole est à l'interpellateur.

M. Humblet. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, aux termes de l'article 8, 2e, des lois coordonnées sur l'emploi des langues en matière administrative, du 18 juillet 1966, les communes aujourd'hui fusionnées au sein des entités de Malmédy et de Waimes sont dénommées « communes malmédiennes ». Dans ces communes, qui ne sont par ailleurs pas considérées par ces mêmes lois comme des communes « de la frontière linguistique », des facilités sont accordées à la minorité de langue allemande.

Cependant, tout en accordant pareilles facilités à la minorité germanophone, les lois de 1966 reconnaissent explicitement l'appartenance des communes malmédiennes à la région de langue française.

Et, à l'article 15 des mêmes lois coordonnées, il est clairement stipulé que « dans les services locaux établis dans les régions de langue française, néerlandaise ou allemande, nul ne peut être nommé ou promu à une fonction ou à un emploi s'il ne connaît la langue de la région ».

La langue des communes dites « malmédiennes » étant le français, nul ne peut donc y être promu que s'il connaît cette langue.

Et pourtant, depuis les fusions de communes de 1977, les services de gendarmerie de Büttgenbach sont compétents pour la commune de Waimes. Ainsi, une brigade de langue allemande, stationnée dans une commune de la région de langue allemande, est compétente pour une commune de langue française.

Dès le 3 février 1977, au lendemain de la fusion des communes, par 16 voix et 1 abstention, le conseil communal de Waimes émettait le vœu que cette commune continue de dépendre de la gendarmerie de Spa. Transmis aux autorités ministérielles compétentes le 14 février 1977, ce vœu ne fut pas rencontré par les ministres de la Défense nationale et de l'Intérieur de l'époque, MM. Vanden Boeynants et Michel.

Plainte fut déposée contre cette décision, le 11 octobre 1979. La Commission permanente de Contrôle linguistique, siégeant sections réunies, admit cette plainte comme recevable, considérant entre autres : « Qu'en effet, la gendarmerie, en tant qu'auxiliaire du pouvoir judiciaire, est assujettie aux lois linguistiques coordonnées pour ce qui concerne les actes administratifs qu'elle accomplit, article

1er desdites lois », et qu'il paraissait donc « hautement souhaitable qu'à propos du rattachement de cette commune de Waimes au ressort d'une brigade de gendarmerie, il soit tenu compte de cette appartenance à la région de langue française, sous peine de faire fi de la prééminence de la langue française qui y est indiscutable. »

Enfin, la Commission, tout en reconnaissant qu'elle n'avait pas compétence pour statuer sur le cas précis de la détermination du ressort des brigades de gendarmerie, celle-ci ayant été confiée, par la loi, au ministre de la Défense nationale, estimait cependant que les impératifs techniques invoqués par ledit ministre pour justifier le rattachement de la commune de Waimes à la brigade de gendarmerie de Büttgenbach — à savoir : solution de continuité dans le ressort du district de gendarmerie d'Eupen; difficultés possibles au cas où la surveillance de la frontière belgo-allemande serait confiée à deux districts différents — n'étaient pas de nature à prévaloir sur le souci de respecter le caractère spécifique de la région dite des « communes malmédiennes ».

Une carte de la frontière serait nécessaire pour nous permettre de bien comprendre. Nous pouvons imaginer.

Nonobstant, la position de la commune de Waimes et celle des deux sections linguistiques réunies de la Commission permanente de Contrôle linguistique, les divers titulaires du ministère de la Défense nationale, depuis 1979, n'ont pas admis le bien-fondé de cet avis de la Commission permanente de Contrôle linguistique. Ainsi, le ministre Swaelen adopta-t-il la même attitude que M. Vanden Boeynants, lorsqu'il répondit à une question parlementaire de notre ancien collègue, M. Emile Guillaume, le 26 février 1981.

Le problème soulevé pourrait paraître bien mineur, si l'on se limitait à ce seul aspect.

Mais il apparaît que ce sont non seulement les services de gendarmerie — et vous me répondrez à ce propos — mais aussi ceux de la TVA, des douanes, voire même des postes, qui se trouvent en contradiction ou en violation des lois linguistiques coordonnées dans les communes dites malmédiennes.

Ainsi, pour être admis en fonction dans les cadres des bureaux de poste de Sourbrodt, Waimes et Malmédy, la Régie des Postes, se basant sur l'article 15, paragraphe 2, des lois linguistiques coordonnées exige du personnel — employés et facteurs — occupé dans les communes malmédiennes, un examen devant le Secrétariat permanent de recrutement du personnel de l'Etat, confirmant la connaissance élémentaire de l'allemand.

Or, les lois linguistiques coordonnées n'ont précisément pas aligné les communes malmédiennes sur les communes dites « de la frontière linguistique », où l'examen linguistique est légitimement exigé.

Pourquoi pareille extension de la loi ?

De même, en réponse à ma question n° 205 du 6 octobre 1982, l'honorables ministre des Finances a répondu :

« Tous les agents attachés aux services de l'administration des Contributions directes établis à Malmédy, appartiennent au groupe linguistique français — deux de ces agents (...) ont réussi un examen sur la connaissance de la langue allemande — à l'exception de deux agents (...) qui appartiennent au groupe linguistique allemand » et « Tous les agents attachés au contrôle-TVA de Malmédy appartiennent au groupe linguistique français; deux de ces agents (...) ont réussi un examen sur la connaissance de la langue allemande. »

L'honorables ministre confirme donc bien, ce disant, que des examens ont été organisés, contrairement à l'esprit et à la lettre des lois linguistiques coordonnées, pour des agents francophones dans les communes malmédiennes. Et le ministre de reconnaître d'ailleurs que ces examens ne sont pas prévus par les lois coordonnées en matière d'emploi des langues dans l'administration.

Les Wallons de Malmédy-Waimes sont donc fondés à craindre que ces divers problèmes relèvent plus d'une intention politique et linguistique partisane que d'un véritable besoin technique.

Il importe qu'en Belgique, qui se veut toujours un Etat de droit, même si la pratique politique quotidienne prouve qu'il n'en est déjà plus toujours ainsi, les lois dans leur esprit comme dans leur lettre soient respectées, tout particulièrement dans un domaine aussi important que celui de la législation linguistique, non seulement de par leur aspect affectif, mais surtout du fait des implications économiques de leur application.

Dès lors, monsieur le ministre, j'aimerais savoir, d'une part, si vous estimez conforme à la législation linguistique que des examens d'aptitude linguistique soient imposés à certains agents désirant travailler dans les communes malmédiennes; d'autre part, si vous

estimez pareillement conforme à la législation linguistique de maintenir la commune de Waimes dans le ressort de la brigade de gendarmerie de Bürgenbach.

Dans l'affirmative, quelles sont les raisons qui justifient clairement pareil rattachement ? Dans l'affirmative, toujours, et si l'une de ces raisons est la nécessité de voir la surveillance des frontières assurée par une seule brigade de gendarmerie, je me permettrai de vous demander également ce qui, dès lors, justifie le maintien d'une brigade de gendarmerie à Fouron, au lieu de son rattachement à un district de gendarmerie de la province de Liège.

En effet, s'il ne faut qu'un seul district de gendarmerie pour assurer la sécurité à la frontière entre Kelmis et Burg-Reuland, pourquoi en faudrait-il trois entre Lanaye et Gemmenich ?

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandezande.

De heer Vandezande. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de heer Humblet brengt hier het probleem van het homogeen maken van gewestelijke diensten en van het onderbrengen van gewestelijke diensten binnen één taalgebied aan de orde.

Ik heb in het verleden herhaaldelijk op dit punt gehamerd, tevergeefs echter.

Mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch heeft op dat gebied voortreffelijk werk geleverd in de zone Brussel van de RTT. De heer Humblet brengt hier het probleem van de invoeging van gemeenten uit de streek van Malmedy bij de rijkswachbrigades uit het Duitse taalgebied te berde. Dit is inderdaad het heterogene maken van homogene diensten. Minister Gilson beloofde in 1963 uitdrukkelijk dat binnen de vijf jaar overal homogene diensten binnen de perken van de taalgebieden zouden worden opgericht. Deze belofte werd nooit nageleefd. Tengevolge hiervan hebben de Nederlandstalige en de Franstalige afdelingen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht in verenigde vergadering het advies uitgebracht waarvan de heer Humblet de toepassing vraagt. Hij heeft gelijk en moet dus voldoening krijgen. De minister van Binnenlandse Zaken en van Landsverdediging moeten gevold geven aan dit advies, dat getroffen werd in uitvoering van een wet van openbare orde.

De heer Humblet moet echter consequent zijn. Datgene wat hij vraagt aan gene zijde van de taalgrens, moet hij ook willen toegepast zien aan de andere zijde van de taalgrens. Hij heeft de naam van minister Vanden Boeynants uitgesproken. Ik heb destijs een interpellatie gehouden over de herziening van de grenzen van de rijkswachbrigades in de periferie van Brussel. Minister Vanden Boeynants heeft alle randgemeenten ingevoegd bij het district Brussel, terwijl zij vroeger afhankelijk waren van het gebied Halle-Vilvoorde. Hij heeft dus de taalwet geweld aangedaan, want hij maakte van een homogene dienst een heterogene dienst. De heer Humblet mag dus datgene wat hij vraagt aan gene zijde van de taalgrens, niet aanvechten indien wij hetzelfde vragen aan de andere zijde van de taalgrens.

Dit probleem doet zich trouwens niet alleen voor met betrekking tot de rijkswacht, maar op nog vele andere terreinen. Ik heb hierover in het verleden herhaaldelijk gesproken en ik heb bewezen dat het vormen van homogene diensten een goede zaak zou zijn.

Mijnheer de minister, zoudt u aan de minister van Binnenlandse Zaken willen vragen het advies van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht uit te voeren, maar dan niet eenzijdig, doch aan beide kanten van de taalgrens ? Zo zal dan de communautaire vrede tot stand komen. (Applaus op de banken van de Volksunie.)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Eyskens.

De heer Eyskens, minister van Economische Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, aangezien de interpellatie gericht was tot minister Vreven, die vanavond verhindert was, en die mij gevraagd heeft hem te vervangen, zal ik eigenlijk niet accuraat kunnen antwoorden op de opmerkingen van collega Vandezande, omdat ik ze maar vaag begrepen heb.

De heer Vandezande. — Ben ik dan zo onduidelijk geweest ?

De heer Eyskens, minister van Economische Zaken. — U was zeer duidelijk, mijnheer Vandezande. Maar ik zou mij kunnen laten leiden door mijn gezond verstand en dat is niet zonder gevaar in deze matenies. Daarom zal ik mij strikt houden aan het antwoord dat minister Vreven op de interpellatie van de heer Humblet heeft gegeven.

Les réactions concernant l'appartenance de la commune de Waimes au ressort de la brigade gendarmerie de Bürgenbach sont nées en 1977 à la suite des fusions de communes.

Avant les fusions, les communes de Waimes et de Faymonville appartenaient au ressort de la brigade de gendarmerie de Malmedy, dépendant elle-même du district de Spa. Par contre, la commune de Robertville dépendait de la brigade d'Elsenborn, rattachée au district d'Eupen, et qui changea de nom à la suite de la fusion des communes. Elle s'appela, depuis lors, la brigade de Bugenbach.

En application de l'article 8 de la loi sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnée le 18 juillet 1966, les anciennes communes de Malmedy, de Faymonville et de Waimes appartiennent aux « communes malmédiennes ». La commune de Butgenbach fait partie de la région de langue allemande.

La brigade de gendarmerie de Bürgenbach doit être considérée, pour l'application des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, comme un service régional, en application de l'article 32 des lois coordonnées du 18 juillet 1966.

Dès lors, dans ses rapports avec les particuliers dans les communes de Waimes et de Bürgenbach, la gendarmerie doit organiser ses services de façon à pouvoir répondre dans la langue utilisée par le particulier quand celui-ci s'est adressé au service de gendarmerie en français ou en allemand. Dans la commune de Waimes, cette exigence de la loi est beaucoup plus facilement rencontrée par le rattachement de la commune de Waimes au ressort de la brigade de Bürgenbach que par son rattachement à la brigade de Malmedy. En effet, quoique les tableaux d'organisation de la gendarmerie prévoient du personnel bilingue français-allemand à la brigade de Malmedy, il s'avère très difficile, sinon impossible, de recruter du personnel bilingue français-allemand.

Par contre, en ce qui concerne la brigade de Bürgenbach, dont le tableau organique prévoit des bilingues allemand-français, pratiquement tout le personnel possède la qualification requise. Il est donc indéniable que la solution actuelle, outre les avantages opérationnels, présente toutes les garanties pour l'application concrète des lois linguistiques.

De plus, je tiens à faire remarquer que le rattachement de la commune de Waimes au ressort de la brigade de Bürgenbach n'influence pas l'appartenance de cette commune à la région de langue française.

Je ne puis me rallier, répond M. Vreven, à l'avis du 5 juin 1980 de la Commission permanente de Contrôle linguistique pour les motifs suivants.

Tout d'abord, l'organisation de la gendarmerie en matière linguistique doit se faire conformément à la loi du 30 juillet 1938 concernant l'usage des langues à l'armée et non conformément aux règles applicables aux services administratifs régionaux. Toutefois, cette organisation doit tenir compte des obligations que les lois coordonnées sur l'emploi des langues en matière administrative imposent aux services de la gendarmerie.

Ensuite, la décision de rattacher la commune de Waimes au ressort de la brigade Bürgenbach est conforme aux lois coordonnées, pour les raisons que je viens d'exposer. Si la commission a abouti à une autre conclusion, c'est parce qu'elle s'est substituée au ministre de la Défense nationale, seul compétent pour apprécier les impératifs techniques régissant cette organisation et ceci en vertu de l'article 2 de la loi du 2 décembre 1957 sur la gendarmerie.

M. le Président. — La parole est à M. Humblet.

M. Humblet. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, vous ne serez pas surpris si je dis que la réponse émanant de votre collègue de la Défense nationale ne me satisfait pas.

Je voudrais faire remarquer que, Robertville étant germanophone, ce que vous avez dit à son sujet est normal. Faymonville étant une des communes du canton de Malmedy, avec Waimes et la ville de Malmedy, je ne vous apprends rien en disant qu'il s'agit d'une commune wallonne.

Je maintiens que la législation linguistique sur l'emploi des langues à l'armée est peut-être respectée — c'est un aspect de la question que je n'ai pas examiné — mais sur l'emploi des langues dans l'administration, visiblement, elle ne l'est pas pour une raison précise qui ne m'a pas été indiquée. Les communes malmédiennes n'entrant pas dans la catégorie des communes de la frontière linguistique, une des irrégularités majeures est la pratique des examens, dont j'ai parlé.

Ce qui est effarant dans la réponse, c'est qu'un ministre se plaint de ce que la Commission permanente de Contrôle linguistique se substitue à lui, alors qu'elle a été régulièrement saisie et que, comme instance administrative, elle s'est prononcée tout aussi régulièrement.

C'est exactement comme si le pouvoir exécutif se plaignait de ce qu'un tribunal ait interféré dans ses attributions, parce qu'il aurait condamné, par exemple, un voleur.

La réponse ne me satisfait pas du tout non plus sur le plan pratique parce qu'on retombe dans le raisonnement qu'a défendu à cette même tribune, il y a deux semaines, Mme le secrétaire d'Etat aux PTT; en réponse à une question de M. Peetermans, elle a reconnu un flagrant déséquilibre linguistique à la RTT au détriment des francophones. Mais elle a dit qu'il n'y avait pas là un problème, vu la présence de personnel bilingue. Nous avons constaté ce que cela donne comme résultat en pratique. Je devrai donc, hélas ! revenir à la charge auprès des ministres responsables des Finances et de Postes.

En conclusion de mon interpellation, monsieur le Président, je déposerai une motion signée par MM. Delmotte, Paque et moi-même.

M. le Président. — Il me paraît difficile, monsieur Humblet, de faire signer une motion par deux membres, MM. Delmotte et Paque, alors qu'ils sont absents.

M. Humblet. — Dans ce cas, monsieur le Président, veuillez considérer que j'en suis le seul signataire.

Monsieur Vandezande, quand la Flandre et la Wallonie seront autonomes, nous arriverons à nous entendre sur les problèmes frontaliers qui subsisteront. Il me paraît important de vous le dire à la suite de votre intervention.

En second lieu, je crois — mais il serait peut-être utile de vérifier mes dires à la lumière des lois linguistiques de 1966 — que le statut des « randgemeenten met faciliteiten » n'est pas celui des communes malmédianes, qui entrent, me semble-t-il, dans une autre catégorie; je suis prêt cependant à examiner la question avec vous.

De heer Vandezande. — Neen, dat zijn de gemeenten uit het Malmédyse, en daar zijn faciliteiten voor de Franstaligen en voor de Duitstaligen.

M. le Président. — En conclusion de cette interpellation, j'ai reçu deux ordres du jour.

Le premier émane de M. Humblet et est ainsi rédigé:

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Humblet à MM. les ministres de la Défense nationale et de l'Intérieur, sur les violations des lois linguistiques dans le canton de Malmédy;

Invite le gouvernement à prendre sans retard les mesures rendant les pratiques conformes à la loi. »

Le second, déposé par MM. Van Herreweghe et Bascour, est rédigé comme suit:

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Humblet et la réponse du ministre;

Passe à l'ordre du jour. »

De tweede, ingediend door de heren Van Herreweghe en Bascour, luidt:

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Humblet en het antwoord van de minister;

Gaat over tot de orde van de dag. »

Nous procéderons ultérieurement au vote sur l'ordre du jour pur et simple, qui bénéficie de la priorité.

Wij stemmen later over de eenvoudige motie, die de voorrang heeft.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

VOORSTELLEN VAN WET — PROPOSITIONS DE LOI

Indiening — Dépôt

De Voorzitter. — De volgende voorstellen van wet werden ingediend:

1° Door de heer De Smeyter, waarbij de pensioenregeling, ingesteld bij de wet van 28 april 1958, op het personeel van de Nationale Kas voor Beroepskrediet toepasselijk wordt verklaard.

Les propositions de loi ci-après ont été déposées:

1° Par M. De Smeyter, rendant applicable au personnel de la Caisse nationale de crédit professionnel le régime de pension instauré par la loi du 28 avril 1958.

2° Par M. Eicher, relative à l'emploi de la langue allemande en matière législative et réglementaire.

2° Door de heer Eicher, betreffende het gebruik van de Duitse taal in wetten en verordeningen.

3° Par M. le chevalier de Donnéa, concernant les conseils d'entreprise et les comités de sécurité, d'hygiène et d'embellissement des lieux de travail.

3° Door ridder de Donnéa, betreffende de ondernemingsraden en de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing der werkplaatsen.

Ces propositions de loi seront traduites, imprimées et distribuées.

Deze voorstellen van wet zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur leur prise en considération.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

Le Sénat s'ajourne jusqu'à convocation ultérieure.

De Senaat gaat uiteen tot nadere bijeenroeping.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 22 h 10 m.)

(De vergadering wordt gesloten te 22 u. 10 m.)

1306